

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prerinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2003/87/EB

2003 m. spalio 13 d.

nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą ► **M9** Sąjungoje ◀ ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB

(tekstas svarbus EEE)

(OL L 275, 2003 10 25, p. 32)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► M1	2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB	L 338	18	2004 11 13
► M2	2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/101/EB	L 8	3	2009 1 13
► M3	2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2009	L 87	109	2009 3 31
► M4	2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB	L 140	63	2009 6 5
► M5	2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1359/2013/ES	L 343	1	2013 12 19
► M6	2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 421/2014	L 129	1	2014 4 30
► M7	2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814	L 264	1	2015 10 9
► M8	2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2392	L 350	7	2017 12 29
► M9	2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410	L 76	3	2018 3 19
► M10	2020 m. gegužės 18 d. Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2020/1071	L 234	16	2020 7 21
► M11	2021 m. birželio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1416	L 305	1	2021 8 31
► M12	2023 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2023/136	L 19	1	2023 1 20
► M13	2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435	L 63	1	2023 2 28
► M14	2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/958	L 130	115	2023 5 16

-
- **M15** 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) L 130 134 2023 5 16
2023/959
- **M16** 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) L 795 1 2024 2 29
2024/795

iš dalies keičiama:

- **A1** Kroatijos stojimo sutartis (2012) L 112 21 2012 4 24

pataisyta:

- **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 140, 2014 5 14, p. 177 (421/2014)
- **C2** Klaidų ištaisymas, OL L 90823, 2024 12 19, p. 1 (2023/959)
- **C3** Klaidų ištaisymas, OL L 90045, 2026 1 21, p. 1 (2009/29/EB)

▼ BEUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2003/87/EB

2003 m. spalio 13 d.

nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą
► M9 Sąjungoje ◄ ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą
96/61/EB

(tekstas svarbus EEE)

▼ M2

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

▼ B*1 straipsnis*

Direktyvos turinys

Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą ► M9 Sąjungoje ◄ (toliau — ► M9 ES ATLPS ◄), siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.

▼ M15

Šioje direktyvoje taip pat numatoma dar labiau mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, siekiant prisidėti prie to, kad jis sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos. Direktyva padeda siekti Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo ir jos klimato srities tikslų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119 ⁽¹⁾, taigi ir Paryžiaus susitarimo tikslų ⁽²⁾.

▼ M4

Šioje direktyvoje taip pat yra nuostatos, skirtos didesniai kaip 20 % ► M9 Sąjungos ◄ sumažinimo įsipareigojimui įvertinti ir įgyvendinti ir kurios bus taikomos ► M9 Sąjungai ◄ sudarius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos ir pagal jį įsipareigojus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas sumažinti daugiau negu numatyta 9 straipsnyje, kaip matyti iš įsipareigojimo dėl 30 %, kuris buvo patvirtintas Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn.

▼ B*2 straipsnis*

Taikymo sritis

▼ M15

1. Ši direktyva taikoma I ir III prieduose išvardyti veiklai ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms. Kai pakeičiami įrenginio, į ES ATLPS taikymo sritį įtraukto todėl, kad jame veikia didesnės nei 20 MW bendros vardinės šiluminės galios kuro deginimo įrenginiai, vykdomi gamybos procesai, kad būtų sumažintas jo išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir jis nebesiekia

⁽¹⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

⁽²⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

▼ M15

tos ribos, valstybė narė, kurioje yra tas įrenginys, suteikia operatoriui galimybes pasirinkti, kad jam po gamybos procesų pakeitimo ir toliau būtų taikoma ES ATLPS iki 11 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodyto dabartinio ir kito penkerių metų laikotarpio pabaigos. To įrenginio operatorius gali nuspręsti, kad įrenginiui, pakeitus jo gamybos procesus, ES ATLPS taikoma tik iki to dabartinio penkerių metų laikotarpio pabaigos arba taip pat ir kitą penkerių metų laikotarpį. Atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie pasikeitimus, palyginti su pagal 11 straipsnio 1 dalį Komisijai pateiktu sąrašu.

2. Ši direktyva taikoma nedarant poveikio jokiems Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/75/ES ⁽¹⁾ nustatytiems reikalavimams.

▼ M2

3. Šios direktyvos taikymas Gibraltaro oro uostui neturi įtakos Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės atitinkamoms teisinėms pozicijoms ginče dėl suverenių teisių į teritoriją, kurioje yra oro uostas.

▼ B*3 straipsnis***Sąvokų apibrėžimai**

Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „leidimas“ — tai tonos anglies dioksido ekvivalento išmetimo per nustatytą laiką leidimas, kuris galioja tik siekiant, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, ir kurį galima perleisti pagal šios direktyvos nuostatas;

▼ M15

- b) išmetamųjų teršalų kiekis (emisija) — iš šaltinių įrenginyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis arba iš I priede nurodytą aviacijos veiklą vykdančio orlaivio ar I priede nurodytą jūrų transporto veiklą vykdančių laivų dėl tos veiklos išmetamas dujų kiekis, arba vykdant III priede nurodytą veiklą išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis;

▼ M4

- c) šiltnamio efektą sukeliančios dujos — II priede išvardytos dujos ir kiti natūralūs ir antropogeninės kilmės dujiniai atmosferos komponentai, kurie absorbuoja ir pakartotinai išspinduliuoja infraraudonuosius spindulius;

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamųjų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

▼ M15

- d) leidimas išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas – pagal 5, 6 ir 30b straipsnius išduotas leidimas;

▼ B

- e) „įrenginys“ — tai stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų ir bet kokios su ja susijusios kitos veiklos, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir kurios galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui;
- f) „operatorius“ — tai bet koks asmuo, kuris valdo ar kontroliuoja įrenginį arba, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kuriam dėl techninės įrenginio veiklos buvo suteikti sprendžiamieji ekonominiai įgaliojimai;
- g) „asmuo“ — tai kiekvienas fizinis arba juridinis asmuo;

▼ M9

- h) „naujas rinkos dalyvis“ — įrenginys, vykdamas vienos ar kelių I priede išvardytų rūšių veiklą, kuriam išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio leidimas pirmą kartą buvo išduotas per laikotarpį, kuris prasideda likus tris mėnesiams iki sąrašo pateikimo pagal 11 straipsnio 1 dalį dienos ir baigiasi likus trims mėnesiams iki kito sąrašo pateikimo pagal tą straipsnį dienos;

▼ B

- i) „visuomenė“ — tai vienas arba daugiau asmenų ir, atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus ar praktiką, asociacijos, organizacijos ar asmenų grupės;
- j) „anglies dioksido ekvivalento tona“ — tai metrinė anglies dioksido (CO₂) tona arba bet kokių kitų II priede išvardytų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kurio pasaulio klimato atšilimo potencialus dydis yra lygiavertis;

▼ M1

- k) „I priede išvardyta Šalis“ — tai į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) I priedo sąrašą įrašyta Šalis, kuri yra ratifikavusi Kioto protokolą, kaip nurodyta Kioto protokolo 1 straipsnio 7 dalyje;
- l) „projekto veikla“ — tai projekto veikla, kurią patvirtino viena arba daugiau I priede išvardytų Šalių vadovaujantis Kioto protokolo 6 arba 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- m) „šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „TEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 6 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- n) „patvirtintas šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „PTEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;

▼ M2

- o) „orlaivio naudotojas“ — tai asmuo, naudojantis orlaivį I priede nurodytai aviacijos veiklai vykdyti, arba orlaivio savininkas, jei to asmens tapatybė nežinoma ar jos nenurodo orlaivio savininkas;
- p) „komercinės oro transporto priemonės naudotojas“ — tai naudotojas, už atlygį visuomenei teikiantis reguliaraus ar nereguliaraus oro susisiekimo paslaugas, skirtas vežti keleivius, krovinius ar paštą;
- q) „administruojanti valstybė narė“ — tai valstybė narė, atsakinga už orlaivio naudotojo administravimą ► **M9** ES ATLPS ◀ pagal 18a straipsnio nuostatas;
- r) „aviacijos emisijos“ — tai emisijos, išmetamos iš I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai naudojamų orlaivių, kurie išskrenda iš valstybės narės teritorijoje esančio aerodromo ir atvyksta į tokį aerodromą iš trečiosios šalies;
- s) „ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijos“ — tai I priede nurodytai aviacijos veiklai naudojamų orlaivių metinio emisijų kiekio vidurkis 2004, 2005 ir 2006 kalendoriniais metais;

▼ M4

- t) kuro deginimas — kuro oksidacija, nesvarbu, kaip naudojama šiuo procesu gaminama šilumos, elektros arba mechaninė energija, ir ar vykdoma bet kokia kita su šiuo procesu tiesiogiai susijusi veikla, įskaitant išmetamųjų dujų šlapią valymą;

▼ M15**▼ M14**

- v) su CO₂ nesusijęs aviacijos poveikis – tai degalų degimo metu išmetamų azoto oksidų (NO_x), suodžių dalelių, oksiduotų sieros rūšių, taip pat iš orlaivio, vykdančio I priede nurodytą aviacijos veiklą, išleidžiamų vandens garų, įskaitant kondensacinius pėdsakus, poveikis klimatui;

▼ M15

- w) laivybos bendrovė – laivo savininkas arba bet kokia kita organizacija ar asmuo, kaip antai valdytojas ar laivo be įgulos frachuotojas, perėmęs iš laivo savininko atsakomybę už laivo eksploatavimą ir perimdamas atsakomybę sutikęs perimti visas pareigas ir atsakomybę pagal Tarptautinį saugaus laivų eksploatavimo ir taršos prevencijos valdymo kodeksą, išdėstytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 336/2006 ⁽¹⁾ I priede.

⁽¹⁾ 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 336/2006 dėl Tarptautinio saugaus valdymo kodekso įgyvendinimo Bendrijoje ir panaikinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 3051/95 (OL L 64, 2006 3 4, p. 1).

▼ **M15**

- x) reisas – reisas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/757 ⁽¹⁾ 3 straipsnio c punkte;
- y) laivybos bendrovę administruojanti institucija – institucija, atsakinga už ES ATLPS administravimą laivybos bendrovės atžvilgiu pagal 3gf straipsnį;

▼ **C2**

- z) įplaukimo uostas – uostas, kuriame laivas sustoja pakrauti arba iškrauti krovinį arba įlaipinti ar išlaipinti keleivius, arba uostas, kuriame jūrinės veiklos laivai sustoja pakeisti įgulą; uostas, kuriame laivas sustoja tik kuro papildymo, atsargų įsigijimo, įgulos pamainos pasikeitimo laivuose, kurie nėra specialios paskirties laivai, tikslais, taip pat tam, kad laivas nuvyktų į sausąjį doką ar kad laivas, jo įranga arba jie abu būtų pataisyti, taip pat laivo sustojimas uoste dėl to, kad laivui reikia pagalbos ar jį ištiko nelaimė, perkrovimai iš laivo į laivą už uostų ribų, taip pat laivo sustojimas tik siekiant apsisaugoti nuo nepalankaus oro ar prireikus dėl paieškos ir gelbėjimo veiklos ir konteinervežių sustojimai kaimyniniame konteinerių perkrovimo uoste, įtrauktime į įgyvendinimo aktą, priimtą pagal 3ga straipsnio 2 dalį, nepatenka į įplaukimo uosto sąvoką;

▼ **M15**

- aa) kruizinis keleivinis laivas – krovinių denio neturintis keleivinis laivas ir skirtas tik komerciniam keleivių vežimui su apgyvendinimu nakvynei jūrų reiso metu;
- ab) sutartis dėl kainų skirtumo (CD) – Komisijos ir mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pvz., aukcioną, sutartis, pagal kurią gamintojui teikiama inovacijų fondo parama, padengianti skirtumą tarp laimėjusios kainos, taip pat žinomos kaip vykdymo kaina, ir referencinės kainos, nustatytos pagal pagaminto mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto kainą, artimo pakaitalo rinkos kainą arba šių abiejų kainų derinį;
- ac) sutartis dėl anglies dioksido kainų skirtumo (CCD) – Komisijos ir mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pavyzdžiui, aukcioną, sutartis, pagal kurią gamintojui teikiama inovacijų fondo parama, padengianti laimėjusios kainos, taip pat žinomos kaip vykdymo kaina, ir referencinės kainos, nustatytos pagal vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą, skirtumą;

⁽¹⁾ 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/757 dėl jūrų transporto išmetamo anglies dioksido kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2009/16/EB (OL L 123, 2015 5 19, p. 55).

▼ **M15**

- ad) fiksuotosios priemokos sutartis – Komisijos ir mažai anglies dioksido išskiriančio arba jo visai neišskiriančio produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pavyzdžiui, aukcioną, sutartis, pagal kurią numatyta gamintojui teikiama parama fiksuotos sumos už pagaminto produkto vienetą forma;
- ae) reguliuojamas subjektas – IVa skyriuje tai bet koks fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus bet kokį galutinį kuro naudotoją, užsiimantis III priede nurodyta veikla ir priskiriamas prie vienos iš šių kategorijų:
- i) kai kuras patenka į apmokestinamų prekių sandėlį, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos (ES) 2020/262 ⁽¹⁾ 3 straipsnio 11 punkte, įgaliotasis sandėlio savininkas, kaip apibrėžta tos direktyvos 3 straipsnio 1 punkte, privalantis sumokėti akcizą, kuris tampa mokėtinas pagal tos direktyvos 7 straipsnį;
 - ii) jeigu šio punkto i papunktis netaikomas, bet kuris kitas asmuo, privalantis sumokėti akcizą, kuris tampa mokėtinas pagal Direktyvos (ES) 2020/262 7 straipsnį arba Tarybos direktyvos 2003/96/EB ⁽²⁾ 21 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą už kurą, kuriam taikomas šios direktyvos IVa skyrius;
 - iii) jeigu šio punkto i ir ii papunkčiai netaikomi, bet kuris kitas asmuo, kuris turi būti užregistruotas atitinkamose valstybės narės kompetentingose institucijose, kaip asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti akcizus, įskaitant bet kokį asmenį, atleidžiamą nuo akcizų mokėjimo, kaip nurodyta Tarybos direktyvos 2003/96/EB 21 straipsnio 5 dalies ketvirtoje pastraipoje;
 - iv) jeigu šio punkto i, ii ir iii papunkčiai netaikomi arba jeigu prievolė mokėti tą patį akcizą solidariai tenka keliems asmenims, bet kuris kitas valstybės narės paskirtas asmuo;
- af) kuras – šios direktyvos IVa skyriuje tai bet koks Direktyvos 2003/96/EB 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas energinis produktas, įskaitant tos direktyvos I priedo A ir C lentelėse išvardytą kurą, taip pat bet koks kitas produktas, skirtas naudoti, siūlomas parduoti arba naudojamas kaip variklių degalai arba šildymo kuras, kaip nurodyta tos direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, elektros energijos gamybai;

⁽¹⁾ 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka (OL L 58, 2020 2 27, p. 4.).

⁽²⁾ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

▼ **M15**

- ag) išleidimas vartoti – šios direktyvos IVa skyriuje tai yra išleidimas vartoti, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2020/262 6 straipsnio 3 dalyje;
- ah) TTF dujų kaina – IVa skyriuje tai yra „Gasunie Transport Services B.V.“ valdomoje „Title Transfer Facility“ (TTF) virtualioje prekybos vietoje vykdomos prekybos dujų ateities sandorio kito mėnesio sutarties kaina;
- ai) „Brent“ žalios naftos kaina – IVa skyriuje tai yra žalios naftos ateities sandorio kito mėnesio kaina, naudojama kaip lyginamoji kaina perkant naftą.

▼ **M2**

II SKYRIUS

▼ **M15**

AVIACIJA IR JŪRŲ TRANSPORTAS

*3a straipsnis***Taikymo sritis**

3b–3g straipsniai taikomi apyvartinių taršos leidimų paskirstymui ir suteikimui I priede nurodytai aviacijos veiklai. 3ga–3gg straipsniai taikomi I priede nurodytai jūrų transporto veiklai.

▼ **M2***3b straipsnis***Aviacijos veiklos rūšys**

Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◀ parengia gaires dėl išsamaus I priede išvardytų aviacijos veiklos rūšių aiškinimo.

*3c straipsnis***Bendras aviacijai skirtų leidimų skaičius**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. bendras orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičius lygus 97 % ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų kiekio.

▼ **M14**▼ **M2**

3. Komisija peržiūri bendrą orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičių laikydamasi 30 straipsnio 4 dalies.

▼ **M8**

3a. Po 2023 m. gruodžio 31 d. atliekamas leidimų, skiriamų aviacijos veiklai į aerodromus, esančius Europos ekonominei erdvei (toliau – EEE) nepriklausančiose šalyse, ir iš jų, paskirstymas yra peržiūrimas, kaip nurodyta 28b straipsnyje.

▼ **M2**

4. Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija, remdamasi geriausiais turimais duomenimis, priima sprendimą dėl ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų ir dėl faktine eismo informacija pagrįstos sąmatos. Šį sprendimą svarsto 23 straipsnio 1 dalyje nurodytas komitetas.

▼ **M14**

5. Komisija nustato bendrą 2024 m. orlaivių naudotojams numatytų paskirstyti apyvartinių taršos leidimų skaičių, atsižvelgdama į bendrą orlaivių naudotojams, kurie 2023 m. vykdė I priede išvardintą aviacijos veiklą, skirtų leidimų skaičių, sumažintą taikant linijinį mažinimo koeficientą, kaip nurodyta 9 straipsnyje, ir paskelbia tą skaičių bei nemokamų leidimų skaičių, kurie būtų paskirstyti 2024 m. pagal nemokamų leidimų paskirstymo taisykles, galiojusias iki Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/958 ⁽¹⁾ padarytų pakeitimų.

6. Laikotarpiu nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d., laikantis skaidrumo, vienodų sąlygų ir nediskriminavimo principų, ne daugiau kaip 20 mln. apyvartinių taršos leidimų iš bendro 5 dalyje nurodyto jų skaičiaus rezervuojama komercinių orlaivių naudotojams tvarių aviacinių degalų ir kitų ne iš iškastinio kuro gautų aviacinių degalų, nurodytų Reglamente, kuriuo užtikrinamos vienodos veiklos vykdymo sąlygos tvariam oro transportui, kaip tinkamų siekiant minimalios tvarių aviacinių degalų dalies, reikalaujamos pagal tą reglamentą aviaciniuose degaluose, kuriuos orlaivių naudotojams Sąjungos oro uostuose tiekia aviacinių degalų tiekėjai, pildymui vykdant ikigarsinius skrydžius, už kuriuos apyvartinių taršos leidimų turi būti atsisakyta pagal šios direktyvos 12 straipsnio 3 dalį. Jei oro uoste reikalavimus atitinkančių aviacinių degalų negalima fiziškai priskirti konkrečiam skrydžiui, pagal šią pastraipą rezervuoti leidimai skiriami reikalavimus atitinkantiems aviaciniams degalams, kurie pildomi tame oro uoste, proporcingai orlaivių naudotojo skrydžių iš to oro uosto metu išmetamam teršalų kiekiui, už kurį apyvartinių taršos leidimų turi būti atsisakyta pagal šios direktyvos 12 straipsnio 3 dalį.

Pagal šios dalies pirmą pastraipą rezervuotus leidimus valstybės narės paskirsto tam, kad padengtų dalį kainų skirtumo tarp iškastinio žibalo naudojimo ir atitinkamų reikalavimus atitinkančių aviacinių degalų

⁽¹⁾ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/958, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, kiek tai susiję su aviacijos sektoriaus indėliu siekiant visos Sąjungos ekonomikos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo ir tinkamu pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimu (OL L 130, 2023 5 16, p. 115).

▼ **M14**

kainos arba jo dalį, atsižvelgdamos į paskatas, susijusias su anglies dioksido kaina ir suderintais minimaliais iškastinio kuro apmokestinimo lygiais. Apskaičiuodama tą kainų skirtumą, Komisija atsižvelgia į Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros pagal Reglamentą, kuriuo užtikrinamos vienodos veiklos vykdymo sąlygos tvariam oro transportui, paskelbtą techninę ataskaitą. Valstybės narės užtikrina finansavimo pagal šią dalį matomumą tokiu būdu, kuris atitinka šios direktyvos 30m straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nustatytus reikalavimus.

Pagal šią dalį skiriami leidimai apima:

- a) 70 % likusio kainų skirtumo tarp iškastinio žibalo ir iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gauto vandenilio bei pažangiųjų biodegalų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 ⁽¹⁾ 2 straipsnio antros pastraipos 34 punkte, kurių išmetamųjų teršalų koeficientas pagal šios direktyvos IV priedą arba pagal šios direktyvos 14 straipsnį priimtą įgyvendinimo aktą yra lygus nuliui;
- b) 95 % likusio kainų skirtumo tarp iškastinio žibalo ir aviacijoje naudojamų iš atsinaujinančiųjų išteklių gaunamų nebiologinės kilmės degalų, atitinkančių Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnį, kurių išmetamųjų teršalų koeficientas pagal šios direktyvos IV priedą arba pagal šios direktyvos 14 straipsnį priimtą įgyvendinimo aktą yra lygus nuliui;
- c) 100 % likusio kainų skirtumo tarp iškastinio žibalo ir bet kokių reikalavimus atitinkančių ne iš iškastinio kuro gautų aviacinių degalų, kuriems taikoma šios dalies pirmą pastraipą, naudojimo oro uostuose, esančiuose mažesnėse nei 10 000 km² salose ir nesujungtose su žemynine dalimi, oro uostuose, kurie nėra pakankamai dideli, kad juos būtų galima apibrėžti kaip Sąjungos oro uostus pagal Reglamentą, kuriuo užtikrinamos vienodos veiklos vykdymo sąlygos tvariam oro transportui, ir atokiausiame regione esančiuose oro uostuose;
- d) kitais nei a, b ir c punktuose nurodytais atvejais – 50 % likusio kainų skirtumo tarp iškastinio žibalo ir bet kokių reikalavimus atitinkančių ne iš iškastinio kuro gautų aviacinių degalų, kuriems taikoma šios dalies pirmą pastraipą.

Skiriant apyvarčius taršos leidimus pagal šią dalį gali būti atsižvelgiama į galimą paramą pagal kitas nacionalinio lygmens programas.

⁽¹⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

▼ **M14**

Komercinių orlaivių naudotojai gali kasmet teikti paraišką dėl apyvartinių taršos leidimų skyrimo pagal kiekvienos šioje dalyje nurodytų reikalavimus atitinkančių aviacinių degalų, naudojamų vykdant skrydžius, už kuriuos pagal 12 straipsnio 3 dalį nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. turi būti atsisakyta apyvartinių taršos leidimų, išskyrus skrydžius, kurių atveju tas reikalavimas laikomas įvykdytu pagal 28a straipsnio 1 dalį, rūšies kiekį. Jei konkrečiais metais apyvartinių taršos leidimų poreikis tokių degalų naudojimui yra didesnis už turimą leidimų skaičių, apyvartinių taršos leidimų kiekis vienodai sumažinamas visiems atitinkamiems orlaivių naudotojams, kuriems skirti tų metų leidimai.

Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* kasmet skelbia duomenis apie praėjusių metų iškastinio žibalo ir atitinkamų reikalavimus atitinkančių aviacinių degalų vidutinį kainos skirtumą, atsižvelgdama į paskatas, susijusias su anglies dioksido kaina ir suderintais minimaliais iškastinio kuro apmokestinimo lygiais.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nuostatomis, nustatančiomis išsamias taisykles dėl metinio kainų skirtumo apskaičiavimo, nurodyto šios dalies šeštoje pastraipoje, dėl apyvartinių taršos leidimų, skirtų šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų degalų naudojimui, paskirstymo, ir dėl išmestų ŠESD kiekio, sumažinto dėl tokių degalų naudojimo, kaip pranešta pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtą įgyvendinimo aktą, apskaičiavimo, taip pat nustatančiomis tvarką, pagal kurią atsižvelgiama į paskatas, susijusias su anglies dioksido kaina ir suderintais minimaliais iškastinio kuro apmokestinimo lygiais.

Komisija ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d. atlieka šios dalies taikymo vertinimą ir to vertinimo rezultatus laiku pateikia ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai. Prireikus kartu su ataskaita gali būti pateiktas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, pagal kurį iki 2034 m. gruodžio 31 d. būtų skiriamas kiekio ir laiko atžvilgiu ribotas apyvartinių taršos leidimų skaičius, siekiant toliau skatinti šio dalies pirmoje pastraipoje nurodytų degalų naudojimą, visų pirma aviacijoje naudojamų iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintų nebiologinės kilmės degalų, atitinkančių Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnį, kurių išmetamųjų teršalų faktorius pagal šios direktyvos IV priedą arba pagal šios direktyvos 14 straipsnyje priimtą įgyvendinimo aktą yra lygus nuliui, pildymą.

Komisija nuo 2028 m. sausio 1 d. įvertina šios dalies taikymą metinėje ataskaitoje, kurią turi pateikti pagal 10 straipsnio 5 dalį.

7. Bendras orlaivių naudotojams, vykdantiems skrydžius iš EEE esančio aerodromo į EEE, Šveicarijoje ar Jungtinėje Karalystėje esantį aerodromą, ir kuriems 2023 m. ES ATLPS buvo netaikoma, paskirstytinų leidimų (įskaitant nemokamus ir aukcione parduodamus leidimus) skaičius padidinamas tokiu skaičiumi, koku jis būtų padidintas, jei tais metais jiems ES ATLPS būtų taikyta, sumažintu taikant linijinį mažinimo koeficientą, kaip nurodyta 9 straipsnyje.

▼ **M14**

8. Nukrypstant nuo 12 straipsnio 3 dalies, 14 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio, valstybės narės laiko, kad tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir nesiima jokių veiksmų prieš orlaivių naudotojus dėl teršalų, išmestų iki 2030 m. gruodžio 31 d. vykdant skrydžius tarp valstybės narės atokiausiame regione esančio aerodromo ir kitoje tos valstybės narės dalyje esančio aerodromo, įskaitant kitą aerodromą, esantį tos pačios valstybės narės tame pačiame atokiausiame regione ar kitame atokiausiame regione.

▼ **M2***3d straipsnis***Aviacijai skirtų leidimų paskirstymas aukcione**▼ **M14**

1. 2024 ir 2025 m. 15 % 3c straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodytų apyvartinių taršos leidimų, taip pat atitinkamai 2024 m. 25 % ir 2025 m. 50 % likusių 85 % tų apyvartinių taršos leidimų, kurie būtų buvę suteikti nemokamai, parduodami aukcione, išskyrus 3c straipsnio 6 dalyje ir 10a straipsnio 8 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytus apyvartinių taršos leidimų kiekius. Likusi tų metų leidimų dalis paskirstoma nemokamai.

Nuo 2026 m. sausio 1 d. visas apyvartinių taršos leidimų kiekis, kuris tais metais būtų buvęs suteiktas nemokamai, parduodamas aukcione, išskyrus 3c straipsnio 6 dalyje ir 10a straipsnio 8 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytą apyvartinių taršos leidimų kiekį.

1a. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai orlaivių naudotojams suteikiami proporcingai pagal jų praneštą patikrintą vykdant aviacijos veiklą išmestų teršalų kiekį 2023 m. Atliekant tą skaičiavimą taip pat atsižvelgiama į patikrintą vykdant aviacijos veiklą išmestų teršalų kiekį, susijusį su skrydžiais, kuriems ES ATLPS taikoma tik nuo 2024 m. sausio 1 d. Ne vėliau kaip atitinkamų metų birželio 30 d. kompetentingos institucijos išduoda leidimus, kurie tiems metams paskirstomi nemokamai.

3. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šios direktyvos nuostatos dėl išsamios valstybių narių aviacijai skirtų leidimų pardavimo aukcione pagal šio straipsnio 1 ir 1a dalis tvarkos, be kita ko, išsamią aukcionų tvarką, reikalingą tam, kad dalis tokių aukcionų pajamų būtų pervedama į Sąjungos bendrąjį biudžetą kaip nuosavi ištekliai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 311 straipsnio trečią pastraipą. Leidimų, kuriuos kiekviena valstybė narė turės parduoti aukcione kiekvienu laikotarpiu, kiekis yra proporcingas šiai valstybei narei tenkančiai

▼ **M14**

bendrai visoms valstybėms narėms ataskaitiniais metais priskirtų aviacinių išmetamųjų teršalų daliai, apie kurią pranešama pagal 14 straipsnio 3 dalį ir kuri patikrinama pagal 15 straipsnį. Kiekvieno 13 straipsnyje nurodyto laikotarpio ataskaitiniais metais laikomi kalendoriniai metai, kurie pasibaigia likus 24 mėnesiams iki laikotarpio, su kuriuo susijęs aukcionas, pradžios. Deleguotaisiais aktais užtikrinama, kad būtų laikomasi 10 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje išdėstytų principų.

4. Valstybės narės nustato, kaip turi būti naudojamos iš leidimų pardavimo aukcionuose pagal šį skyrių gautos pajamos, išskyrus pajamas, kurios priskiriamos nuosaviems ištekliais pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą ir pervedamos į Sąjungos bendrąjį biudžetą. Iš apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione gautas pajamas arba tų pajamų finansinės vertės atitikmenį valstybės narės naudoja pagal šios direktyvos 10 straipsnio 3 dalį.

▼ **M2**

5. Informacija, pateikta Komisijai pagal šią direktyvą, neatleidžia valstybių narių nuo įpareigojimo teikti informaciją, nustatyto Sutarties 88 straipsnio 3 dalyje.

▼ **M14**▼ **M15***3g straipsnis***Stebėsenos ir ataskaitų teikimo planai**

Administruojanti valstybė narė užtikrina, kad kiekvieno orlaivio naudotojas pateiktų tos valstybės narės kompetentingai institucijai stebėsenos planą, kuriame nustatytos priemonės, siekiant stebėti išmetamųjų teršalų kiekius ir teikti ataskaitas apie juos, ir užtikrina, kad tokius planus kompetentingos institucijos patvirtintų laikydamosi 14 straipsnyje nurodytų įgyvendinimo aktų.

*3ga straipsnis***Taikymo jūrų transporto veiklai sritis**

1. Apyvartiniai taršos leidimai paskirstomi ir jų atsisakymo reikalavimas jūrų transporto veiklai taikomi penkiasdešimčiai procentų (50 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisu iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančią įplaukimo uostą, penkiasdešimčiai procentų (50 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisu iš valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią įplaukimo uostą, šimtui procentų (100 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisu iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią įplaukimo uostą, ir šimtui procentų (100 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kurį laivai išmeta valstybės narės jurisdikcijai priklausančiame įplaukimo uoste.

▼ **M15**

2. Komisija ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. įgyvendinimo aktais nustato kaimyninių konteinerių perkrovimo uostų sąrašą ir vėliau kas dvejus metus iki gruodžio 31 d. tą sąrašą atnaujiną.

Tuose įgyvendinimo aktuose sąraše išvardijami uostai kaip kaimyniniai konteinerių perkrovimo uostai, kuriuose konteinerių perkrovimo dalis, matuojama dvidešimties pėdų ekvivalentu, viršija 65 % viso to uosto konteinerių eismo per pastarųjų dvylikos mėnesių laikotarpį, apie kurį turima atitinkamų duomenų, ir kai tie uostai yra ne Sąjungoje, bet mažiau nei 300 jūrmylių atstumu nuo valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto. Šioje dalyje konteineriai laikomi perkrautais, kai jie iškraunami iš laivo į uostą tik tam, kad būtų pakrauti į kitą laivą. Į Komisijos pagal pirmą pastraipą sudarytą sąrašą neįtraukiami trečiojoje valstybėje esantys uostai, kuriems ta trečioji valstybė faktiškai taiko šiai direktyvai lygiavertes priemones.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. 9, 9a ir 10 straipsniai jūrų transporto veiklai taikomi taip pat, kaip jie taikomi kitų rūšių veiklai, įtrauktai į ES ATLPS, su toliau nurodyta 10 straipsnio taikymo išimtimi.

Iki 2030 m. gruodžio 31 d. apyvartinių taršos leidimų dalis skiriama valstybėms narėms su tokiu laivybos bendrovių santykiu, koks pagal 3gf straipsnį jų atsakomybei tektų, palyginti su jų atitinkamu gyventojų skaičiumi 2020 m., ir remiantis turimais 2018–2020 m. laikotarpio duomenimis, esant daugiau kaip 15 laivybos bendrovių milijonui gyventojų. Apyvartinių taršos leidimų skaičius atitinka 3,5 % papildomo apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kuris padidėja dėl 9 straipsnio trečioje pastraipoje nurodyto jūrų transportui skirto didžiausio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus padidinimo atitinkamais metais. Be to, 2024 ir 2025 m. leidimų skaičius dar dauginamas iš atitinkamais metams pagal 3gb straipsnio pirmos pastraipos a ir b punktus taikytinų procentinių dalių. Pajamos, gautos pardavus tą leidimų dalį aukcione, turėtų būti naudojamos 10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos g punkte jūrų sektoriaus atžvilgiu ir f bei i punktuose nurodytais tikslais. 50 % leidimų skaičiaus paskirstoma atitinkamoms valstybėms narėms pagal jų atsakomybei tenkančių laivybos bendrovių dalį, o likutis paskirstomas tarp jų lygiomis dalimis.

3gb straipsnis

Laipsniškas jūrų transportui keliamų reikalavimų įvedimas

Laivybos bendrovės privalo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal šį tvarkaraštį:

▼M15

- a) dėl 40 % patikrinto ataskaitose pateikto 2024 m. išmetamųjų teršalų kiekio, kuriam būtų taikomi atsisakymo reikalavimai pagal 12 straipsnį;
- b) dėl 70 % patikrinto ataskaitose pateikto 2025 m. išmetamųjų teršalų kiekio, kuriam būtų taikomi atsisakymo reikalavimai pagal 12 straipsnį;
- c) dėl 100 % patikrinto ataskaitose pateikto 2026 m. ir visų vėlesnių metų išmetamųjų teršalų kiekio pagal 12 straipsnį.

Jeigu atsisakoma mažiau apyvartinių taršos leidimų, palyginti su patikrintu jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekiu 2024 ir 2025 m., kai nustatomas kiekvienų metų patikrinto išmetamųjų teršalų kiekio ir atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skirtumas, tą skirtumą atitinkantis apyvartinių taršos leidimų skaičius panaikinamas, o ne parduodamas aukcionuose pagal 10 straipsnį.

*3gc straipsnis***Nuostatos dėl ES ATLPS išlaidų perkėlimo nuo laivybos bendrovės kitam subjektui**

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai galutinę atsakomybę už kuro pirkimą ir (arba) laivo eksploatavimą sutartimi įformintu susitarimu prisiima kitas subjektas, kuris nėra to laivo laivybos bendrovė, laivybos bendrovė turėtų teisę iš to subjekto gauti kompensaciją už išlaidas, susijusias su apyvartinių taršos leidimų atsisakymu.

Laivo eksploatavimas šiame straipsnyje reiškia sprendimų dėl vežamo krovinio ir (arba) laivo maršruto ir greičio priėmimą. Laivybos bendrovė išlieka atsakinga už apyvartinių taršos leidimų atsisakymą, kaip reikalaujama pagal šios direktyvos 3gb ir 12 straipsnius, ir už bendrą nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, laikymąsi. Valstybės narės užtikrina, kad laivybos bendrovės, už kurias jos yra atsakingos, vykdytų savo pareigas pagal 3gb ir 12 straipsnius atsisakyti apyvartinių taršos leidimų, nepaisant tokių laivybos bendrovių teisės į tai, kad komerciniai operatoriai kompensuotų su atsisakymu susijusias išlaidas.

*3gd straipsnis***Jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimas**

Kalbant apie teršalų kiekį, išmetamą vykdant šios direktyvos I priede nurodytą jūrų transporto veiklą, laivybos bendrovę administruojanti institucija užtikrina, kad laivybos bendrovė, už kurią ji atsakinga, per ataskaitinį laikotarpį stebėtų ir ataskaitose pateiktų atitinkamus parametrus ir jai pateiktų bendrovės lygmens suvestinius išmetamųjų teršalų kiekio duomenis pagal Reglamento (ES) 2015/757 II skyrių.

▼ **M15***3ge straipsnis***Jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekio tikrinimo ir akreditavimo taisyklės**

Laivybos bendrovę administruojanti institucija užtikrina, kad laivybos bendrovės lygmens suvestiniai išmetamųjų teršalų kiekio duomenys, kuriuos pateikia laivybos bendrovė pagal šios direktyvos 3gd straipsnį, būtų patikrinti remiantis Reglamento (ES) 2015/757 III skyriuje nustatytais tikrinimo ir akreditavimo taisyklėmis.

*3gf straipsnis***Laivybos bendrovę administruojanti institucija**

1. Laivybos bendrovę administruojanti institucija yra:
 - a) valstybėje narėje užregistruotos laivybos bendrovės atveju – valstybė narė, kurioje laivybos bendrovė yra užregistruota;
 - b) valstybėje narėje neužregistruotos laivybos bendrovės atveju – valstybė narė, kurioje, kaip apskaičiuota, tai laivybos bendrovei vykdant reisu per pastaruosius ketverius stebėsenos metus jos laivai daugiausia įplaukė į uostus ir kuri patenka į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį;
 - c) laivybos bendrovių, kurios nėra registruotos valstybėje narėje ir per pastaruosius ketverius stebėsenos metus nevykdė nė vieno į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį patenkančio reiso, atveju yra valstybė narė, kurioje laivybos bendrovės laivas pradėjo arba baigė pirmąjį į tame straipsnyje nustatytą taikymo sritį patenkantį reisą.
2. Remdamasi patikimiausia turima informacija, Komisija įgyvendinimo aktais:
 - a) iki 2024 m. vasario 1 d. nustato laivybos bendrovių, vykdančių I priede nurodytą jūrų transporto veiklą, kuri 2024 m. sausio 1 d. arba nuo tos dienos pateko į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį, sąrašą, ir jame nurodo kiekvienos laivybos bendrovės administruojančiąją instituciją pagal šio straipsnio 1 dalį;
 - b) po to kas dvejus metus iki 2026 m. vasario 1 d. nustato atnaujintą sąrašą, kuriame valstybėje narėje registruotos laivybos bendrovės perskirtos kitai laivybos bendrovę administruojančiai institucijai, jei jos pakeitė registracijos Sąjungoje valstybę narę, pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą arba įtrauktos laivybos bendrovės, kurios vėliau vykdė I priede išvardytą jūrų transporto veiklą, patenkančią į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį, pagal šio straipsnio 1 dalies c punktą, ir

▼ **M15**

c) po to kas ketverius metus iki 2028 m. vasario 1 d. nustato atnaujintą sąrašą, kuriame laivybos bendrovės, kurios nėra registruotos valstybėje narėje, perskirtos kitai laivybos bendrovę administruojančiai institucijai pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Laivybos bendrovę administruojančioji institucija, kuri pagal sąrašą, sudarytą pagal 2 dalį, yra atsakinga už laivybos bendrovę, išlaiko tą atsakomybę nepriklausomai nuo vėlesnių laivybos bendrovės veiklos ar registracijos pokyčių, kol tie pakeitimai neatsispindi atnaujintame sąrašė.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su administruojančiųjų institucijų pagal šią direktyvą vykdomu laivybos bendrovės administravimu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*3gg straipsnis***Ataskaitų teikimas ir peržiūra**

1. Jei Tarptautinė jūrų organizacija (IMO) priima pasaulinę rinkos priemonę jūrų transporto išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti, Komisija peržiūri šią direktyvą atsižvelgdama į tą priimtą priemonę.

Tuo tikslu Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per 18 mėnesių nuo tokios pasaulinės rinkos priemonės priėmimo dienos ir prieš pradėdant ją įgyvendinti ar taikyti. Toje ataskaitoje Komisija išnagrinėja pasaulinę rinkos priemonę, atsižvelgdama į:

- a) priemonės užmojį, palyginti su Paryžiaus susitarimo tikslais,
- b) priemonės bendrą aplinkosauginį naudingumą, be kita ko, palyginti su šios direktyvos nuostatomis, apimančiomis jūrų transportą, ir
- c) visus klausimus, susijusius su ES ATLPS ir tos priemonės suderinamumu.

Kai tinkama, Komisija gali prie šios dalies antroje pastraipoje nurodytos ataskaitos pridėti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama ši direktyva taip, kad ji atitiktų Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslą ir poveikio klimatui neutralumo tikslą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, taip pat tikslą išsaugoti Sąjungos klimato srities veiksmų aplinkosauginį naudingumą ir veiksmingumą, siekiant užtikrinti derėjimą su IMO priimtos pasaulinės rinkos priemonės ir ES ATLPS įgyvendinimu ir sykiu vengiant bet kokios didelės dvigubos naštos.

▼ **M15**

2. Tuo atveju, jei IMO iki 2028 m. nepriims pasaulinės rinkos priemonės, kuria būtų siekiama sumažinti jūrų transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, atitinkančios Paryžiaus susitarimo tikslus ir bent tokio lygio, kuris būtų panašus į tą, kuris užtikrinamas pagal Sąjungos priemones, kurių imtasi pagal šią direktyvą, Komisija, atsižvelgdama į Paryžiaus susitarimo tikslus, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėja, ar reikia taikyti apyvar-tinių taršos leidimų paskirstymo ir atsisakymo reikalavimus dėl daugiau kaip penkiasdešimt procentų (50 %) laivų, vykdančių reisu tarp valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto ir valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančio įplaukimo uosto, išmetamųjų teršalų. Toje ataskaitoje Komisija visų pirma išnagrinėja IMO lygmeniu padarytą pažangą, taip pat išnagrinėja, ar kuri nors trečioji valstybė taiko šiai direktyvai lygiavertę rinkos priemonę, ir įvertina vengimo praktikos masto padidėjimo riziką, be kita ko, pereinant prie kitų transporto rūšių arba perkeltiant uosto paslaugų centrus į uostus už Sąjungos ribų.

Kai tikslinga, prie pirmoje pastraipoje nurodytos ataskaitos pridedamas teisėkūros pasiūlymas dėl šios direktyvos dalinio keitimo.

3. Komisija stebi šio skyriaus įgyvendinimą jūrų transporto sektoriuje, visų pirma siekiant nustatyti vengimo elgesį, kad būtų galima užkirsti kelią tokiam elgesiui ankstyvame etape, įskaitant atsižvelgimą į atokiausius regionus, ir kas dvejus metus nuo 2024 m. pateikia ataskaitą dėl šio skyriaus įgyvendinimo jūrų transporto sektoriuje ir galimų tendencijų, susijusių su laivybos bendrovėmis, kurios siekia išvengti šios direktyvos reikalavimų laikymosi. Komisija taip pat stebi poveikį, susijusį, be kita ko, su galimu transporto išlaidų padidėjimu, rinkos iškraipymais ir uostų eismo pokyčiais, pavyzdžiui, uostų vengimu ir perkrovimo paslaugų centrų poslinkiais, bendru valstybių narių jūrų sektoriaus konkurencingumu, ir visų pirma poveikį toms laivybos paslaugoms, kurios užtikrina esmines teritorinio tęstinumo paslaugas. Kai tikslinga, Komisija pasiūlo priemones, kuriomis būtų užtikrintas veiksmingas šio skyriaus įgyvendinimas jūrų transporto sektoriuje, visų pirma priemones, skirtas tendencijoms, susijusioms su laivybos bendrovėmis, siekiančiomis išvengti šios direktyvos reikalavimų.

4. Ne vėliau kaip 2028 m. rugsėjo 30 d. Komisija įvertina, ar tikslinga pratęsti 3ga straipsnio 3 dalies antros pastraipos taikymą po 2030 m. gruodžio 31 d., ir, jei tikslinga, tuo tikslu pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

5. Ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėja, ar įmanoma į šią direktyvą įtraukti laivų, įskaitant jūrinės veiklos laivus, kurių bendroji talpa mažesnė nei 5 000, bet viršija 400 bendrąją talpą, išmetamą teršalų kiekį, ir išnagrinėja to ekonominį, aplinkosauginį ir socialinį poveikį, remdamasi ypač analize, pridedama prie Reglamento (ES) 2015/757 peržiūros, kuri turi būti atlikta iki 2024 m. gruodžio 31 d.

▼ **M15**

Toje ataskaitoje taip pat išnagrinėjamos šios direktyvos ir Reglamento (ES) 2015/757 sąsajos ir remiamasi jų taikymo įgyta patirtimi. Toje ataskaitoje Komisija taip pat išnagrinėja, kaip šia direktyva būtų galima geriausiai skatinti atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako jūrinio kuro naudojimą, atsižvelgiant į gyvavimo ciklą. Jei tikslinga, prie ataskaitos gali būti pridėti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

▼ **M2**

III SKYRIUS

STACIONARŪS ĮRENGINIAI

▼ **M15***3h straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir apyvartinių taršos leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių veikla, išskyrus aviacijos veiklą ir jūrų transporto veiklą, paskirstymui ir suteikimui.

▼ **M4***4 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimai**

Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2005 m. sausio 1 d. jokių įrenginys nevykdytų I priede išvardytos veiklos, kurią vykdant išmetamos su ja susijusios šiltnamio efektą sukeliančios dujos, jeigu įrenginio operatorius neturi kompetentingos institucijos pagal 5 ir 6 straipsnį išduoto leidimo arba jeigu įrenginiui pagal 27 straipsnį netaikomi ►**M9** ES ATLPs ◀ reikalavimai. Tai taip pat taikoma ir 24 straipsnyje nurodytiems įrenginiams.

▼ **B***5 straipsnis***Paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimui išduoti**

Prie kompetentingai institucijai įteikiamos paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimui išduoti pridedamas aprašymas:

- a) įrenginio ir juo vykdomos veiklos, įskaitant naudojamą technologiją;
- b) žaliavų ir pagalbinių medžiagų, kurias naudojant galima I priede išvardytų dujų emisiją;
- c) įrenginio šaltinių, iš kurių išmetamos I priede išvardytos dujos; ir

▼ **M4**

- d) priemonių, numatytų stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją ir teikti ataskaitas laikantis 14 straipsnyje nurodytų ►**M9** teisės aktų ◀.

▼B

Prie paraiškos taip pat pridama šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos išsamios informacijos ne techninė santrauka.

*6 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo sąlygos ir jo turinys**

1. Kompetentinga institucija išduoda šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą, kuriuo suteikiamas įgaliojimas iš viso įrenginio arba jo dalies išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, jeigu ji yra įsitikinusi, kad operatorius sugebės stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir pranešti apie jas.

Leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galima taikyti vienam arba keliems toje pačioje vietoje to paties operatoriaus eksploatuojamiems įrenginiams.

▼M9**▼B**

2. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimuose pateikiama:

- a) operatoriaus pavadinimas ir adresas;
- b) veiklų ir įrenginio emisijų aprašymas;

▼M4

c) stebėsenos planas, kuris atitinka 14 straipsnyje nurodytuose ►M9 teisės aktuose ◄ numatytus reikalavimus. Valstybės narės gali leisti operatoriams atnaujinti stebėsenos planus nekeičiant leidimo. Operatoriai pakeistus stebėsenos planus pateikia kompetentingai institucijai, kad ji juos patvirtintų.

▼B

d) ataskaitų pateikimo reikalavimai; ir

▼M15

e) pareiga atsisakyti tokio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kuris atitinka bendrą įrenginio išmetamųjų teršalų kiekį tais kalendoriniais metais, patikrintą pagal 15 straipsnį ne vėliau kaip 12 straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas.

▼M4*7 straipsnis***Su įrenginiais susiję pakeitimai**

Operatorius kompetentingą instituciją informuoja apie visus numatomus įrenginio pobūdžio ar veikimo pakeitimus arba jo pajėgumų išplėtimą, arba žymų jų sumažinimą, dėl ko gali tekti atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą. Reikiamaiais atvejais kompetentinga institucija atnaujina leidimą. Jeigu keičiasi įrenginio operatoriaus tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo operatoriaus pavadinimą ir adresą.

▼ **M15**

8 straipsnis

Derinimas su Direktyva 2010/75/ES

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad tais atvejais, kai įrenginiuose vykdoma Direktyvos 2010/75/ES I priede nurodyta veikla, leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas išdavimo sąlygos ir tvarka būtų derinamos su toje direktyvoje numatytais leidimo išdavimo sąlygomis ir tvarka. Šios direktyvos 5, 6 ir 7 straipsniuose nustatytus reikalavimus galima įtraukti į Direktyvoje 2010/75/ES numatytą tvarką.

Komisija peržiūri sinergijos su Direktyva 2010/75/ES veiksmingumą. Su aplinka ir klimatu susiję leidimai turi būti koordinuojami, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir greitesnis priemonių, būtinų Sąjungos klimato ir energetikos tikslams pasiekti, įgyvendinimas. Bet kokios būsimos šios direktyvos peržiūros kontekste Komisija gali pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

▼ **M4**

9 straipsnis

Visas ► M9 Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekis

Nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas ► M9 Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti tolygiai, pradedant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti mažėja pagal 1,74 % linijinį koeficientą, palyginti su vidutiniu metiniu bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išduoda pagal Komisijos sprendimus dėl 2008–2012 m. nacionalinių paskirstymo planų, kiekiu. ► A1 Visas leidimų kiekis ► M9 Sąjungos ◀ mastu, įstojus Kroatijai, bus padidintas tik leidimų, kuriuos Kroatija parduoda aukcione pagal 10 straipsnio 1 dalį, kiekiu. ◀

▼ **M9**

Nuo 2021 m. linijinis koeficientas yra 2,2 %.

▼ **M15**

2024 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 90 mln. apyvartinių taršos leidimų. 2026 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 27 mln. apyvartinių taršos leidimų. 2024 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius padidinamas 78,4 mln. jūrų transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų. 2024–2027 m. linijinis koeficientas yra 4,3 %, o nuo 2028 m. – 4,4 %. Linijinis koeficientas taip pat taikomas apyvartiniams taršos leidimams, atitinkantiems jūrų transporto 2018 ir 2019 m. vidutinį išmetamųjų teršalų kiekį, apie kurį pranešta pagal Reglamentą (ES) 2015/757 ir kuris aptariamas šios direktyvos 3ga straipsnyje. Komisija paskelbia visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių ne vėliau kaip 2023 m. rugsėjo 6 d.

Atitinkamai nuo 2026 m. sausio 1 d. ir 2027 m. sausio 1 d. apyvartinių taršos leidimų skaičius padidinamas, kad būtų atsižvelgta į kitų teršalų, kurie nėra CO₂, išmetamų jūrų transporto sektoriuje, aprėptį ir į jūrinės

▼ **M15**

veiklos laivų išmetamų teršalų aprėptį, remiantis pastarųjų metų, apie kuriuos turima duomenų, išmetamųjų teršalų kiekiu. Nepaisant 10 straipsnio 1 dalies, apyvartiniai taršos leidimai, atsiradę dėl šio padidinimo, skiriami inovacijoms remti pagal 10a straipsnio 8 dalį.

▼ **M4***9a straipsnis***Viso ► M9 Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekio koregavimas**

1. Įrenginiams, kurie pagal 24 straipsnio 1 dalį į ► M9 ES ATLPS ◀ įtraukiami 2008–2012 m., nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas atsižvelgiant į vidutinį metinį apyvartinių taršos leidimų, išduotų tiems įrenginiams jų įtraukimo į sistemą laikotarpiu, kiekį, kuris savo ruožtu koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

2. Jei įrenginiai, kuriais vykdoma I priede išvardytų rūšių veikla, į ► M9 ES ATLPS ◀ įtraukiami tik nuo 2013 m., valstybės narės užtikrina, kad tokių įrenginių operatoriai atitinkamai kompetentingai institucijai pateiktų tinkamai pagrįstus ir nepriklausomai patikrintus emisijos duomenis, kad į juos būtų galima atsižvelgti koreguojant visos ► M9 Sąjungos ◀ išduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičių.

Visi šie duomenys atitinkamai kompetentingai institucijai pateikiami ne vėliau kaip 2010 m. balandžio 30 d., vadovaujantis pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtomis nuostatomis.

Jei pateikti duomenys yra tinkamai pagrįsti, kompetentinga institucija ne vėliau kaip 2010 m. birželio 30 d. juos praneša Komisijai, ir atitinkamai koreguojamas išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis, pakoreguotas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą. Įrenginių, išmetančių kitas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, nei anglies dioksidas, atveju kompetentinga institucija gali pranešti mažesnę išmetamų dujų kiekį pagal jų emisijų mažinimo potencialą.

3. Komisija ne vėliau 2010 m. rugsėjo 30 d. paskelbia 1 ir 2 dalyse minėtus pakoreguotus kiekius.

4. Įrenginiams, kurie pagal 27 straipsnį neįtraukti į ► M9 ES ATLPS ◀, nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių visos ► M9 Sąjungos ◀ apyvartinių taršos leidimų kiekis sumažinamas siekiant atspindėti vidutinę metinę patikrintą šių įrenginių emisiją 2008–2010 m., patikslintą 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu.

▼ **M4***10 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcione**▼ **M9**

1. Nuo 2019 m. valstybės narės parduoda aukcionuose visus apyvartinius taršos leidimus, kurie nėra nemokamai suteikti pagal šios direktyvos 10a ir 10c straipsnius ir kurie nėra perkelti į rinkos stabilumo rezervą, sukurtą pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2015/1814 ⁽¹⁾ (toliau – rinkos stabilumo rezervas) arba nėra panaikinti pagal šios direktyvos 12 straipsnio 4 dalį.

Nuo 2021 m., nedarant poveikio galimam sumažinimui pagal 10a straipsnio 5a dalį, aukcione parduotinų apyvartinių taršos leidimų dalis yra 57 %.

▼ **M15**

2021–2030 m. laikotarpiu 2 % bendro apyvartinių taršos leidimų kiekio parduodami aukcione siekiant sudaryti fondą, kurio lėšos būtų naudojamos energijos vartojimo efektyvumui didinti ir energetikos sistemoms modernizuoti tam tikrose valstybėse narėse (toliau – paramą gaunančios valstybės narės), kaip išdėstyta 10d straipsnyje (toliau – modernizavimo fondas). Tuos apyvartinius taršos leidimus gaunančios valstybės narės yra valstybės narės, kuriose BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2013 m. nesiekė 60 % Sąjungos vidurkio. Tą apyvartinių taršos leidimų skaičių atitinkančios lėšos paskirstomos pagal IIb priedo A dalį.

Be to, nuo 2024 m. iki 2030 m. 2,5 % bendro apyvartinių taršos leidimų skaičiaus parduodami aukcione juos skiriant modernizavimo fondui. Tuos apyvartinius taršos leidimus gaunančios valstybės narės yra valstybės narės, kuriose BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2016–2018 m. nesiekė 75 % Sąjungos vidurkio. Tą apyvartinių taršos leidimų skaičių atitinkančios lėšos paskirstomos pagal IIb priedo B dalį.

▼ **M9**

Bendras likęs apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės turės parduoti aukcione, kiekis paskirstomas taip, kaip nustatyta 2 dalyje.

▼ **M7**

1a. Kai apyvartinių taršos leidimų skaičius, kurį valstybės narės turi parduoti aukcionuose paskutiniais kiekvieno iš šios direktyvos ► **M9** 13 straipsnyje ◀ nurodytų laikotarpių metais, daugiau kaip 30 % viršija numatomą dvejų pirmųjų kito laikotarpio metų vidutinį aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų skaičių prieš Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 5 dalies taikymo pradžią, du trečdaliai tų skaičių skirtumo atimama iš paskutinių laikotarpio metų aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir lygiomis dalimis pridedama prie kito laikotarpio dvejų pirmųjų metų aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus.

⁽¹⁾ 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB (OL L 264, 2015 10 9, p. 1).

▼ **M4**

2. Visą apyvartinių taršos leidimų, kuriuos kiekviena valstybė narė parduoda aukcione, kiekį sudaro:

- a) ► **M9** 90 % ◀ visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstytų valstybėms narėms dalimis, kurios atitinka tam tikros valstybės narės 2005 m. patikrintą emisijų dalį ► **M9** ES ATLPS ◀ arba 2005–2007 m. laikotarpio vidurkį, pasirinkant didesniąjį iš šių dydžių;

▼ **M9**

- b) 10 % visų aukcione parduotinų apyvartinių taršos leidimų paskirstytų tam tikroms valstybėms narėms solidarumo, ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių Sąjungoje tikslais; todėl leidimų, kuriuos tos valstybės narės parduoda aukcione pagal a punktą, skaičius padidinamas Ila priede nurodyta procentine dalimi.

▼ **M4**

Taikant a punktą, valstybių narių, kurios 2005 m. nedalyvavo ► **M9** ES ATLPS ◀, apyvartinių taršos leidimų dalis apskaičiuojama naudojant jų pagal 2007 m. ► **M9** ES ATLPS ◀ patikrintus emisijų duomenis.

▼ **M9**

Jei būtina, b punkte nurodytos procentinės dalys proporcingai koreguojamos taip, kad būtų paskirstyta 10 % apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M15**

3. Valstybės narės sprendžia, kaip naudoti pajamas, gautas aukcionuose pardavus apyvartinius taršos leidimus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, išskyrus pajamas, pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažintas nuosavais ištekliais ir įtrauktas į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės tas pajamas, išskyrus pajamas, naudojamas šios direktyvos 10a straipsnio 6 dalyje nurodytoms netiesioginėms anglies dioksido išlaidoms kompensuoti, arba tų pajamų vertės finansinį atitikmenį turėtų naudoti vienam ar daugiau iš šių tikslų:

▼ **M4**

- a) mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekį, be kita ko finansuojant įnašus į Pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančios energijos fondą bei Prisitaikymo fondą, įsteigtą Poznanėje vykusios Konferencijos dėl klimato kaitos (COP 14 ir COP/MOP 4) metu, prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių ir finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą ir demonstracinius projektus, kuriais siekiama mažinti emisijų ir prisitaikyti prie klimato kaitos, įskaitant dalyvavimą iniciatyvose pagal Europos strateginę energetikos technologijų planą ir Europos technologijų platformose;

▼ **M15**

- b) plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energetiką ir elektros perdavimo tinklus, kad būtų įvykdytas su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijęs Sąjungos įsipareigojimas ir Sąjungos tinklų sujungimo masto tikslai, ir plėtoti kitas technologijas, kuriomis prisidedama prie perėjimo prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos, padėti įvykdyti Sąjungos įsipareigojimą padidinti energijos vartojimo efektyvumą iki lygio, kuris patvirtintas atitinkamuose teisėkūros procedūra priimtuose aktuose, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energiją gaminančių vartotojų ir atsinaujinančiųjų išteklių energetikos bendrijų pagamintą energiją;
- c) finansuoti priemones, kuriomis siekiama išvengti miškų naikinimo, padėti saugoti ir atkurti šlapžemių, miškų ir kitas sausumos ekosistemas ar jūrines ekosistemas, įskaitant priemones, kurios prisideda prie tų ekosistemų, o ypač saugomų jūrų teritorijų, apsaugos, atkūrimo ir geresnio valdymo, ir įvesti bei atželdinti daugiau biologinei įvairovei palankių miškų, taip pat besivystančiose šalyse, kurios ratifikavo Paryžiaus susitarimą, ir priemones, siekiant perduoti toms šalims technologijas ir padėti lengviau prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio;
- d) užtikrinti sekvestraciją Sąjungos miškininkystės sektoriuje ir dirvožemyje;
- e) užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, ypač iš kietą iškastinį kurą deginančių elektrinių ir įvairių pramonės sektorių ir jų pošakių, įskaitant trečiąsias valstybes, ir inovatyvius technologinius anglies dioksido absorbavimo metodus, tokius kaip tiesioginis anglies dioksido surinkimas iš oro ir saugojimas;
- f) investuoti į transporto rūšis, kurios labai prisideda prie sektoriaus dekarbonizavimo, ir paspartinti perėjimą prie jų, įskaitant klimatui nekenkiančio keleivinio ir krovininio geležinkelių transporto ir autobusų paslaugų ir technologijų plėtrą, jūrų sektoriaus dekarbonizavimo priemones, įskaitant laivų, uostų, novatoriškų technologijų ir infrastruktūros energijos vartojimo efektyvumo didinimą, ir tvarius alternatyviuosius degalus, pavyzdžiui, vandenilį ir amoniaką, gaminamus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ir netaršias varymo technologijas, taip pat finansuoti priemones, kuriomis remiamas oro uostų dekarbonizavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl vienodų sąlygų darniajam oro transportui užtikrinimo;

▼ **M4**

- g) finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą energijos vartojimo efektyvumo ir švarių technologijų srityje tuose sektoriuose, kuriuos apima ši direktyva;

▼ **M15**

- h) finansuoti priemonės, kuriomis siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, padedant gerinti centralizuotas šilumos sistemas ir izoliaciją, veiksmingas ir atsinaujančiųjų išteklių šilumos ir vėsumos sistemas, arba remti esminę ar etapais vykdomą esminę pastatų renovaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/31/ES ⁽¹⁾, pradedant blogiausias eksploatacines savybes turinčių pastatų renovacija;
- ha) teikti finansinę paramą sprendžiant mažesnes ir vidutines pajamas gaunančių namų ūkių socialinius klausimus, be kita ko, sumažinant iškraipančius mokesčius, taip pat tikslingai mažinant mokesčius už atsinaujančiųjų išteklių elektrą;
- hb) finansuoti nacionalines klimato srities dividendų schemas, kurių teigiamas poveikis aplinkai dokumentais įrodytas metinėje ataskaitoje, nurodytoje Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1999 ⁽²⁾ 19 straipsnio 2 dalyje.

▼ **M4**

- i) padengti ► **M9** ES ATLPS ◀ valdymo administracines išlaidas;

▼ **M9**

- j) finansuoti kovos su klimato kaita veiksmus, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos padarinių, pažeidžiamose trečiosiose šalyse;

▼ **M15**

- k) skatinti darbuotojų įgūdžių ugdymą ir jų paskyrimą į kitas darbo vietas siekiant prisidėti prie teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, visų pirma regionuose, labiausiai nukentėjusiuose nuo darbo vietų perkėlimo, glaudžiai koordinuojant veiksmus su socialiniais partneriais, ir investuoti į darbuotojų, kuriems perėjimas gali turėti poveikio, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, įskaitant jūrų transporto darbuotojus;
- l) šalinti likutinę anglies dioksido nutekėjimo riziką sektoriuose, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/956 ⁽³⁾ I priedas, remti pertvarką ir skatinti jų dekarbonizavimą pagal valstybės pagalbos taisykles.

⁽¹⁾ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13)

⁽²⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

⁽³⁾ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (OL L 130 2023 5 16, p. 52).

▼ **M15**

Nustatydamas, kaip naudoti pajamas, gautas pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione, valstybės narės atsižvelgia į poreikį toliau didinti tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą pažeidžiamose trečiosiose valstybėse, nurodytose pirmos pastraipos j punkte.

Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jeigu jos turi ir įgyvendina fiskalinės ar finansinės paramos politiką, įskaitant visų pirma besivystančias šalis, ar vidaus reguliavimo politiką, pagal kurią pirmoje pastraipoje nustatytais tikslais teikiama finansinė parama, kurios vertė atitinka pirmoje pastraipoje nurodytas pajamas.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie tai, kaip naudojamos pajamos, ir apie veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį, savo ataskaitose, teikiamose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 19 straipsnio 2 dalį, kai aktualu ir tinkama, nurodydamos, kokios pajamos yra panaudotos ir kokių veiksmų imamasi jų integruotam nacionaliniam energetikos ir klimato srities veiksmų planui, pateiktam pagal tą reglamentą, ir jų teritoriniams teisingos pertvarkos planams, parengtiems pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1056 ⁽¹⁾ 11 straipsnį, įgyvendinti.

Ataskaitos turi būti pakankamai išsamios, kad Komisija galėtų įvertinti, kaip valstybės narės laikosi pirmos pastraipos.

▼ **M9**

4. ► **M15** Komisijai pagal šios direktyvos 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šios direktyvos nuostatos dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų, įskaitant aukcionų, kurių reikia siekiant perkelti dalį pajamų į Sąjungos biudžetą išorės asignuotųjų pajamų forma pagal šios direktyvos 30d straipsnio 4 dalį arba nuosavų išteklių forma pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą, tvarką, siekiant užtikrinti, kad aukcionai būtų rengiami atviru, skaidriu, suderintu ir nediskriminaciniu būdu. Siekiant to tikslo procesas turi būti nuspėjamas, ypač kiek tai susiję su aukcionų terminais ir seka bei numatytu parduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekiu. ◀

Tais deleguotaisiais aktais užtikrinama, kad aukcionai būtų rengiami taip, kad:

- a) operatoriams, visų pirma visoms mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVI), kurioms taikoma ES ATLPs, būtų sudarytos visapusiškos, sąžiningos ir teisingos galimybės juose dalyvauti;
- b) visi dalyviai turėtų prieigą prie tos pačios informacijos tuo pačiu metu ir kad dalyviai nepakenktų aukcionų sistemos veikimui;

⁽¹⁾ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

▼ **M9**

- c) aukcionų rengimas ir dalyvavimas juose būtų ekonomiškai efektyvus ir būtų išvengta nepagrįstų administracinių išlaidų; ir
- d) mažiems teršėjams būtų suteikta prieiga prie apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M4**

Valstybės narės pateikia ataskaitą apie tinkamą kiekvieno aukciono taisyklių, visų pirma sąžiningos ir atviros galimybės dalyvauti, skaidrumo, kainodaros ir techninių bei veiklos aspektų, įgyvendinimą. Šios ataskaitos pateikiamos per mėnesį po įvykusio aukciono ir paskelbiamos Komisijos tinklavietėje.

▼ **M15**

5. Komisija stebi, kaip veikia Europos anglies dioksido rinka. Kasmet ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl anglies dioksido rinkos veikimo ir kitos aktualios politikos klimato ir energetikos srityse, įskaitant aukcionų veiklą, likvidumą ir prekybos apimtį, kurioje apibendrinama Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) pateikta informacija pagal šio straipsnio 6 dalį ir valstybių narių pateikta informacija apie 10a straipsnio 6 dalyje nurodytas finansines priemones. Prireikus valstybės narės užtikrina, kad visa reikiama informacija būtų pateikta Komisijai vėliausiai prieš du mėnesius iki ji priima ataskaitą.

6. ESMA reguliariai stebi Europos anglies dioksido rinkos vientisumą ir skaidrumą, visų pirma rinkos kintamumą ir kainų raidą, aukcionų veikimą ir prekybos operacijas apyvartinių taršos leidimų ir jų išvestinių finansinių priemonių rinkoje, įskaitant nebiržinę prekybą, likvidumą ir prekybos apimtį, taip pat rinkos dalyvių kategorijas ir prekybos elgseną, įskaitant finansinių tarpininkų pozicijas. ESMA įtraukia atitinkamas išvadas ir prireikus įtraukia rekomendacijas į savo atliekamus vertinimus, kuriuos pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Europos sisteminės rizikos valdybai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1095/2010⁽¹⁾ 32 straipsnio 3 dalį. Šios dalies pirmame sakinyje nurodytų užduočių tikslais ESMA ir atitinkamos kompetentingos institucijos bendradarbiauja ir keičiasi išsamia informacija apie visų rūšių sandorius pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 596/2014⁽²⁾ 25 straipsnį.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB (OL L 173, 2014 6 12, p. 1).

▼ **M4***10a straipsnis*

Nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamuoju laikotarpiu ► **M9** Sąjungos ◀ taisyklės

▼ **M9**

1. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl Sąjungos mastu taikomų ir visiškai suderintų taisyklių dėl apyvartinių taršos leidimų paskirstymo pagal šio straipsnio 4, 5, 7 ir 19 dalis.

▼ **M4**

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis kiek įmanoma apibremžiami visos ► **M9** Sąjungos ◀ *ex ante* santykiniai taršos rodikliai siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į efektyviausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą, transportavimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinama didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Nemokami leidimai jokiai elektros energijos gamybai nesuteikiami, išskyrus 10c straipsnyje numatytus atvejus ir elektrą, gaminamą iš dujų atliekų.

▼ **M15**

Jei įrenginiui taikoma pareiga atlikti energijos vartojimo auditą arba įgyvendinti sertifikuotą energijos naudojimo vadybos sistemą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES ⁽¹⁾ 8 straipsnį ir jei audito ataskaitoje arba sertifikuotoje energijos naudojimo vadybos sistemoje pateiktos rekomendacijos neįgyvendinamos, išskyrus atvejus, kai atitinkamų investicijų atsipirkimo laikotarpis viršija trejus metus arba kai tų investicijų sąnaudos yra neproporcingos, nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 20 %. Nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius nesumažinamas, jei operatorius įrodo, jog įgyvendino kitas priemones, kuriomis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažintas tiek pat, kiek rekomenduojama atitinkamo įrenginio audito ataskaitoje arba sertifikuotoje energijos naudojimo vadybos sistemoje.

Komisija papildė šią direktyvą deleguotuosiuose aktuose, priimtuose pagal šią dalį, nedarant poveikio pagal Direktyvą 2012/27/ES taikomos taisyklės, nustatydama administraciniu požiūriu paprastas suderintas šios dalies trečios pastraipos taikymo taisykles, kuriomis užtikrinama, kad taikant sąlygas nekiltų pavojus vienodoms veiklos sąlygoms, aplinkosauginiam naudingumui ar vienodam požiūriui į įrenginius visoje Sąjungoje. Tose suderintose taisyklėse visų pirma nustatomi terminai, kriterijai, pagal kuriuos pripažįstamos įgyvendintos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, taip pat alternatyvios priemonės, kuriomis mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, taikant nacionalinių įgyvendinimo priemonių procedūrą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį.

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

▼ **M15**

Be šios dalies trečioje pastraipoje nustatytų reikalavimų, toje pastraipoje nurodytas sumažinimas 20 % taikomas tais atvejais, kai iki 2024 m. gegužės 1 d. įrenginių, kurių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis yra didesnis už 80 procentilių išmetamųjų teršalų, susijusių su atitinkamais produktų santykiniais taršos rodikliais, lygį, operatoriai kiekvienam iš tų įrenginių nėra parengę poveikio klimatui neutralumo plano, skirto jų veiklai, kuriai taikoma ši direktyva. Į tą planą įtraukiami 10b straipsnio 4 dalyje nurodyti elementai ir jis sudaromas pagal tame straipsnyje numatytus įgyvendinimo aktus. 10b straipsnio 4 dalis interpretuojama kaip apimanti tik įrenginio lygmenį. Tai, ar pasiekti 10b straipsnio 4 dalies trečios pastraipos b punkte nurodyti tikslai ir tarpinės reikšmės, tikrinama atsižvelgiant į laikotarpį iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to atsižvelgiant į laikotarpį, kuris baigiasi kiekvienų penktųjų metų gruodžio 31 d., laikantis 15 straipsnyje numatytų tikrinimo ir akreditavimo procedūrų. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai, viršijantys 80 %, neskiriami, jei nebuvo patikrinta, ar pasiekti laikotarpio iki 2025 m. pabaigos arba 2026–2030 m. laikotarpio tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės.

Apyvartiniai taršos leidimai, kurie nėra skiriami sumažinus nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių pagal šios dalies trečią ir penktą pastraipą, naudojami siekiant atleisti įrenginius nuo koregavimo pagal šio straipsnio 5 dalį. Jei tokių apyvartinių taršos leidimų lieka, 50 % šių apyvartinių taršos leidimų skiriama inovacijoms remti pagal šio straipsnio 8 dalį. Kiti 50 % šių apyvartinių taršos leidimų parduodami aukcione pagal šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalį, o valstybės narės turėtų naudoti atitinkamas pajamas bet kokiai likutinei anglies dioksido nutekėjimo rizikai sektoriuose, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2023/956 I priedas, mažinti, pertvarkai remti ir jų dekarbonizacijai skatinti pagal valstybės pagalbos taisykles.

Nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami įrenginiams tuose sektoriuose ar pošakiuose, kuriuose taikomos kitos anglies dioksido nutekėjimo rizikos mažinimo priemonės, nustatytos Reglamentu (ES) 2023/956. Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės atitinkamai koreguojamos.

Iš esmės, kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis apskaičiuojamas imant produktą, o ne žaliavas, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir padidėtų energijos vartojimo efektyvumas. Siekiant suteikti papildomų paskatų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą, taip pat užtikrinti vienodas sąlygas įrenginiams, naudojantiems naujas technologijas, kuriomis iš dalies sumažinamas arba visiškai panaikinamas išmetamas šiltnamio

▼ **M15**

efektą sukeliančių dujų kiekis, ir esamas technologijas, nustatyti Sąjungos masto *ex ante* santykiniai taršos rodikliai peržiūrimi, kad juos būtų galima taikyti 2026–2030 m. laikotarpiu, siekiant galbūt pakeisti esamų produktų santykinę taršos rodiklių apibrėžtis ir sistemos ribas, atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai principai yra medžiagų žiedinio naudojimo potencialas ir kad santykiniai taršos rodikliai turėtų būti nepriklausomi nuo pradinių žaliavų ir gamybos proceso rūšies, kai gamybos procesų tikslas tas pats. Komisija deda pastangas kuo greičiau ir prieš prasidedant 2026–2030 m. laikotarpiui priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos peržiūrėtos su nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimu susijusios santykinę taršos rodiklių vertės pagal 2 dalies trečią pastraipą.

▼ **M4**

Apibrėždama principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius.

► **M9** Sąjungai ◀ patvirtinus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas privaloma sumažinti tiek, kiek ir ► **M9** Sąjungoje ◀, Komisija peržiūri tas priemones ir numato, kad nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami tik tuomet, kai tai visiškai pagrįsta atsižvelgiant į tą susitarimą.

▼ **M15**

1a. Taikant Reglamentą (ES) 2023/956, nemokami apyvartiniai taršos leidimai, susiję su to reglamento I priede išvardytų prekių gamyba, neskiriami.

Nukrypstant nuo šios dalies pirmos pastraipos, pirmaisiais Reglamento (ES) 2023/956 taikymo metais to reglamento I priede išvardytų prekių gamybai skiriamas mažesnis nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius. Taikomas koeficientas, pagal kurį mažinamas tų prekių gamybai skiriamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius (PADKM koeficientas). PADKM koeficientas per laikotarpį nuo to reglamento įsigaliojimo iki 2025 m. pabaigos yra lygus 100 % ir, taikant to reglamento 36 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytas nuostatas, yra lygus: 2026 m. – 97,5 %, 2027 m. – 95 %, 2028 m. – 90 %, 2029 m. – 77,5 %, 2030 m. – 51,5 %, 2031 m. – 39 %, 2032 m. – 26,5 % ir 2033 m. – 14 %. Nuo 2034 m. PADKM koeficientas netaikomas.

Nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus mažinimas apskaičiuojamas kasmet kaip Reglamento (ES) 2023/956 I priede išvardytų prekių gamybai skiriamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų paklauso procentinės dalies vidurkis, palyginti su apskaičiuotu visų įrenginių bendra nemokamų apyvartinių taršos leidimų paklausa atitinkamu laikotarpiu, kaip nurodyta šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje. Atliekant šį skaičiavimą taikomas PADKM koeficientas.

Apyvartiniai taršos leidimai, likę sumažinus nemokamai skiriamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, skiriami remti inovacijoms pagal 8 dalį.

▼ **M15**

Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. Komisija, teikdama metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai pagal šios direktyvos 10 straipsnio 5 dalį, įvertina PADKM veiksmingumą sprendžiant anglies dioksido nutekėjimo rizikos problemą, susijusią su Sąjungoje pagamintomis prekėmis, skirtomis eksportuoti į trečiąsias valstybes, kurios netaiko ES ATLPS arba panašaus anglies dioksido apmokestinimo mechanizmo. Ataskaitoje visų pirma įvertinama anglies dioksido nutekėjimo rizika sektoriuose, kuriems bus taikomas PADKM, visų pirma vandenilio vaidmuo ir spartesnė jo plėtra, taip pat pokyčiai, susiję su prekybos srautais ir tuose sektoriuose pagamintų prekių būdinguoju išmetamųjų teršalų kiekiu, pasaulinėje rinkoje. Jei ataskaitoje padaroma išvada, kad Sąjungoje pagamintoms prekėms, skirtoms eksportuoti į trečiąsias valstybes, kurios netaiko ES ATLPS arba lygiavėčio anglies dioksido apmokestinimo mechanizmo, kyla anglies dioksido nutekėjimo rizika, Komisija, kai tikslinga, pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo ta anglies dioksido nutekėjimo rizika būtų šalinama laikantis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklių, įskaitant 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos XX straipsnį, ir atsižvelgiant į Sąjungos įrenginių dekarbonizavimą.

▼ **M4**

2. Apibrėžiant principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių ar jų pošakių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, išeities tašku nurodomos 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių ► **M9** Sąjungoje ◀ vidutinės eksploataavimo charakteristikos 2007–2008 m. Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius ir jų pošakius.

14 ir 15 straipsniuose nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ nustatomos suderintos su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijomis pramoninių procesų metu susijusių stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo taisyklės, skirtos *ex ante* santykinų taršos rodiklių nustatymui.

▼ **M9**

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos peržiūrėtos nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo santykinų taršos rodiklių vertės. Šie aktai atitinka deleguotuosius aktus, priimtus pagal šio straipsnio 1 dalį, ir šiuos reikalavimus:

- a) 2021–2025 m. laikotarpiu santykinų taršos rodiklių vertės nustatomos remiantis pagal 11 straipsnį pateikta 2016 m. ir 2017 m. informacija. Remdamasi tų santykinų taršos rodiklių verčių ir Komisijos sprendime 2011/278/ES ⁽¹⁾, kaip priimta 2011 m. balandžio 27 d., nurodytų santykinų taršos rodiklių verčių palyginimu, Komisija nustato kiekvieno santykinio taršos rodiklio sumažinimo metinę normą ir ją taiko 2013–2020 m. laikotarpiu taikytinoms santykinų taršos rodiklių vertėms kiekvienų 2008–2023 m. laikotarpio metų atžvilgiu, siekdama nustatyti 2021–2025 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertes.

⁽¹⁾ 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimas 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderintos nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 130, 2011 5 17, p. 1).

▼ M9

- b) Tais atvejais, kai metinė sumažinimo norma viršija 1,6 % arba yra mažesnė nei 0,2 %, 2021–2025 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės yra 2013–2020 m. laikotarpiu taikytinos santykinų taršos rodiklių vertės, sumažintos atitinkamu iš šių dviejų procentinių normų kiekvienų 2008–2023 m. laikotarpio metų atžvilgiu.

▼ M15

- c) 2026–2030 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės nustatomos tokia pačia tvarka, kaip nustatyta šios pastraipos a ir d punktuose, atsižvelgiant į šios pastraipos e punktą, remiantis pagal 11 straipsnį pateikta 2021 ir 2022 m. informacija ir kiekvieniems 2008–2028 m. laikotarpio metams taikant atitinkamą metinę sumažinimo normą.
- d) Tais atvejais, kai metinė sumažinimo norma viršija 2,5 % arba yra mažesnė nei 0,3 %, 2026–2030 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės yra 2013–2020 m. laikotarpiu taikytos santykinų taršos rodiklių vertės, kiekvienais 2008–2028 m. laikotarpio metais sumažintos atitinkamu iš šių dviejų normų procentiniu dydžiu.“;
- e) 2026–2030 m. laikotarpiu santykinų taršos rodiklių apibrėžčių ir sistemos ribų, taikytinų pagal 1 dalies aštuntą pastraipą, pakeitimas nedaro poveikio išlydyto metalo produkto santykinio taršos rodiklio metinei sumažinimo normai.

Nukrypstant nuo aromatiniams angliavandeniliams ir sintezės dujoms taikomų santykinų taršos rodiklių verčių, tos santykinų taršos rodiklių vertės pakoreguojamos tokia pačia procentine dalimi kaip naftos perdirbimo įmonėms taikomi santykiniai taršos rodikliai, siekiant tų produktų gamintojams užtikrinti vienodas sąlygas.

▼ M9

Trečioje pastraipoje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Siekiant skatinti veiksmingą energijos gaminimą iš išmetamųjų dujų atliekų, trečios pastraipos b punkte nurodytu laikotarpiu išlydytam metalui taikoma rodiklio, daugiausia susijusio su išmetamųjų dujų atliekomis, vertė atnaujinama taikant 0,2 % metinę sumažinimo normą.

▼ M15

5. Siekiant laikytis 10 straipsnyje nustatytos aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalies nuostatos, kasmet, kai nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų suma nesiekia didžiausio kiekio, atitinkančio aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalį, likusieji to kiekio leidimai naudojami tam, kad vėlesniais metais nereikėtų mažinti nemokamai suteiktų leidimų kiekio arba kad toks sumažinimas būtų kuo mažesnis siekiant laikytis aukcionuose parduodamų leidimų dalies nuostatų. Tačiau, jei didžiausias kiekis pasiekiamas, nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų kiekis atitinkamai pakoreguojamas. Visi tokie koregavimai atliekami laikantis vienodos tvarkos. Tačiau įrenginiams, kurių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis konkrečiais koregavimo metais mažesnis už 10 % efektyviausių Sąjungos sektoriaus ar pošakio įrenginių vidurkį pagal atitinkamus santykinius taršos rodiklius, koregavimas netaikomas.

▼ **M9**

5a. Nukrypstant nuo 5 dalies, papildomas kiekis, neviršijantis 3 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio, reikiamu mastu turi būti naudojamas pagal 5 dalį skiriamam didžiausiam apyvartinių taršos leidimų kiekiui padidinti.

5b. Jeigu pagal 5 dalį skiriamam didžiausiam apyvartinių taršos leidimų kiekiui padidinti reikia mažiau nei 3 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio:

— panaudojama ne daugiau kaip 50 mln. apyvartinių taršos leidimų siekiant padidinti pagal 10a straipsnio 8 dalį inovacijoms skatinti skiriamų leidimų kiekį ir

— panaudojama ne daugiau kaip 0,5 % viso apyvartinių taršos leidimų kiekio siekiant padidinti pagal 10d straipsnį kai kurių valstybių narių energetikos sistemų modernizavimui skiriamų leidimų kiekį.

6. ► **M15** Valstybės narės turėtų priimti finansines priemones pagal šios dalies antrą ir ketvirtą pastraipą, skirtas sektoriams ar jų pošakiams, kurie patiria realią anglies dioksido nutekėjimo riziką dėl didelių netiesioginių išlaidų, kurių faktiškai patiriama dėl to, kad su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusios išlaidos perkeliamos į elektros energijos kainas, jei tokios finansinės priemonės atitinka valstybės pagalbos taisykles ir visų pirma nesukelia nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje. Priimtomis finansinėmis priemonėmis neturėtų būti kompensuojamos netiesioginės išlaidos, kurias padengia nemokami apyvartiniai taršos leidimai, skirti pagal santykinius taršos rodiklius, nustatytus pagal šio straipsnio 1 dalį. Jei valstybė narė išleidžia sumą, didesnę nei 25 % tų metų, kuriais patirtos netiesioginės išlaidos, aukciono pajamų, nurodytų 10 straipsnio 3 dalyje, ji nurodo tos sumos viršijimo priežastis. ◀

Valstybės narės taip pat siekia pirmoje pastraipoje nurodytoms finansinėms priemonėms panaudoti ne daugiau kaip 25 % savo pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione. Pasibaigus kiekvieniems metams, tokias finansines priemones taikančios valstybės narės per 3 mėnesius lengvai prieinama forma viešai paskelbia bendrą kompensacijos sumą pagal šią kompensaciją galintį pasinaudoti sektorių ir jo pošakį. Nuo 2018 m. kiekvienais metais, kuriais valstybė narė daugiau kaip 25 % savo pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione panaudoja tokiais tikslais, ji paskelbia ataskaitą, kurioje nurodo priežastis, dėl kurių viršijo tą sumą. Ataskaitoje, be kita ko, pateikiama informacija apie elektros energijos kainas dideliems pramoniniams vartotojams, kurie naudojami tokiomis finansinėmis priemonėmis, nedarant poveikio reikalavimams dėl konfidencialios informacijos apsaugos. Ataskaitoje taip pat pateikiama informacija apie tai, ar buvo tinkamai apsvarstyta galimybė taikyti kitas priemones siekiant tvariai sumažinti netiesiogines su anglies dioksidu susijusias išlaidas vidutinės trukmės–ilguoju laikotarpiu.

Komisija į 10 straipsnio 5 dalyje numatytą ataskaitą įtraukia, *inter alia*, tokių finansinių priemonių poveikio vidaus rinkai įvertinimą ir prireikus rekomenduoja priemones, kurių gali prireikti atsižvelgiant į tą įvertinimą.

▼ **M9**

Tomis priemonėmis turi būti užtikrinama tinkama apsauga nuo anglies dioksido nutekėjimo rizikos remiantis netiesiogiai išmetamo CO₂ kiekiais vienam produkcijos vienetui *ex ante* santykiniais taršos rodikliais. Tie taršos rodikliai apskaičiuojami atitinkamam sektoriui ar jo pošakiui pagal elektros energijos kiekį, suvartotą vienam produkcijos vienetui, naudojant veiksmingiausias turimas technologijas, ir išmetamą CO₂ kiekį, siejamą su atitinkamu Europos elektros energijos gamybos mišiniu.

▼ **M4**

7. Apyvartiniai taršos leidimai iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto didžiausio kiekio, kurie nebuvo paskirstyti nemokamai iki 2020 m., atidedami naujiems rinkos dalyviams kartu su 200 mln. apyvartinių taršos leidimų, perkeltų į rinkos stabilumo rezervą pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 3 dalį. Iki 200 mln. iš atidėtų apyvartinių taršos leidimų, kurie nepaskirstyti 2021–2030 m. laikotarpiu, grąžinami į rinkos stabilumo rezervą to laikotarpio pabaigoje.

▼ **M15**

Nuo 2021 m. pagal 19, 20 ir 22 dalis įrenginiams nepaskirstyti apyvartiniai taršos leidimai pridedami prie pagal šios dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį atidėtų apyvartinių taršos leidimų kiekio.

▼ **M4**

Paskirstytų apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

Naujų rinkos dalyvių vykdomai elektros energijos gamybos veiklai nemokami leidimai nesuteikiami.

▼ **M9**▼ **M15**

8. 345 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti skirtas nemokamai pagal šį straipsnį, ir 80 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti parduotas aukcione pagal 10 straipsnį, taip pat apyvartiniai taršos leidimai, likę sumažinus nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, kaip nurodyta šio straipsnio 1a dalyje, perkeltami į fondą, kurio tikslas – remti mažo ir nulinio anglies dioksido kiekio metodų, procesų ir technologijų inovacijas, kurios labai prisideda prie sektorių, kuriuos apima ši direktyva, dekarbonizavimo ir prisideda prie nulinės taršos ir žiediško tikslų, įskaitant projektus, kuriais siekiama išplėsti tokių metodų, procesų ir technologijų mastą, siekiant plačios jų plėtros visoje Sąjungoje (toliau – inovacijų fondas). Tokie projektai turi turėti didelį išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo potencialą ir prisidėti prie energijos ir išteklių taupymo, laikantis Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos tikslų.

Komisija inovacijų fondui skirtus apyvartinius taršos leidimus skiria laikotarpio pradžioje, siekdama užtikrinti, kad inovacijoms skatinti, įskaitant masto didinimą, būtų turima pakankamai išteklių.

Apyvartiniai taršos leidimai, kurie nebuvo suteikti orlaivių naudotojams dėl jų veiklos nebevykdymo ir kurie nėra būtini siekiant padengti nepakankamą tų orlaivių naudotojų atsakytų leidimų skaičių, taip pat naudojami inovacijoms remti, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje.

▼ **M15**

Be to, inovacijų paramai skiriama 5 mln. apyvartinių taršos leidimų iš 3c straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodyto skaičiaus, susijusio su aviacijos apyvartinių taršos leidimais 2026 m., kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.

Be to, 50 mln. nepaskirstytų apyvartinių taršos leidimų iš rinkos stabilumo rezervo papildys likusias pajamas, gaunamas už 300 mln. apyvartinių taršos leidimų, numatytų parduoti 2013–2020 m. laikotarpiu pagal Komisijos sprendimą 2010/670/ES ⁽¹⁾, ir jie bus panaudoti tinkamu laiku inovacijoms remti, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.

▼ **M16**

Rengdama ir įgyvendindama Inovacijų fondo kvietimus teikti pasiūlymus arba konkurencinius konkursus pagal Inovacijų fondą, Komisija apsvarsto strateginius projektus, pripažintus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl priemonių sistemos Europos poveikio klimatui neutralizavimo technologijos produktų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kurie laikomi prisidedančiais prie Europos strateginių technologijų platformos (STEP) tikslų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/795 ⁽²⁾ 2 straipsnio 4 dalį įgyvendinimo. Valsybės narės apsvarsto galimybę teikti paramą iš Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo, įsteigtų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1058 ⁽³⁾, ir Teisingos pertvarkos fondo, įsteigto Reglamentu (ES) 2021/1056, jų teritorijoje įgyvendinamiems projektams taikant pagal Inovacijų fondą sukurtus finansinius mechanizmus, pavyzdžiui, aukciono kaip paslaugos sistemą.

▼ **M15**

Inovacijų fondo lėšos skiriamos I ir III prieduose išvardytiems sektoriams, taip pat produktams ir procesams, kuriais pakeičiami didelio anglies dioksido intensyvumo produktai, gaminami arba naudojami I priede išvardytuose sektoriuose, įskaitant novatoriškas atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo technologijas ir aplinkai saugų anglies dioksido surinkimą ir saugojimą (CCU), kuris iš esmės prisideda prie klimato kaitos švelninimo, ypač tais atvejais, kai procesų išmetami teršalai yra neišvengiami, turi padėti skatinti statyti ir eksploatuoti projektų objektus, skirtus aplinkai saugiam CO₂ surinkimui, transportavimui ir geologiniam saugojimui, ypač tais atvejais, kai pramoninių procesų išmetami teršalai yra neišvengiami, ir tiesioginiam CO₂ surinkimui iš atmosferos užtikrinant saugų, tvarų ir nuolatinį saugojimą (DACS), geografiniu požiūriu subalansuotose vietose. Inovacijų fondo lėšomis taip pat gali būti remiamos novatoriškos proveržio

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 3 d. Komisijos sprendimas 2010/670/ES, kuriuo nustatomi komercinių parodomųjų projektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, taip pat inovacinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų naudojimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB nustatytą Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, finansavimo kriterijai ir priemonės (OL L 290, 2010 11 6, p. 39).

⁽²⁾ 2024 m. vasario 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/795, kuriuo sukuriamą Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiami Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241 (OL L, 2024/795, 2024 2 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

⁽³⁾ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

▼ **M15**

technologijos ir infrastruktūra, įskaitant mažataršių ir netaršių degalų gamybą, siekiant dekarbonizuoti jūrų, aviacijos, geležinkelių ir kelių transporto sektorius, įskaitant kolektyvinių formų transportą, pvz., viešąjį transportą ir tolimojo susisiekimo autobusais paslaugas.

Aviacijos sektoriuje fondas taip pat gali remti elektrifikaciją ir veiksmus, kuriais siekiama sumažinti bendrą aviacijos poveikį klimatui.

Ypatingą dėmesį Komisija skiria projektams sektoriuose, kurie patenka į Reglamento (ES) 2023/956 taikymo sritį, siekiant remti mažo anglies dioksido kiekio technologijų, CCU, CCS, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo inovacijas taip, kad būtų prisidedama prie klimato kaitos švelninimo, siekiant, kad per 2021–2030 m. laikotarpį projektams šiuose sektoriuose būtų suteikta didelė apyvartiniais taršoms leidimams, nurodytiems šio straipsnio 1a dalies ketvirtoje pastraipoje, lygiavertės finansinės vertės dalis. Be to, Komisija ir anksčiau nei 2027 m. gali paskelbti kvietimus teikti pasiūlymus, skirtus į to reglamento taikymo sritį patenkantiems sektoriams.

Ypatingą dėmesį Komisija taip pat skiria projektams, kuriais prisidedama prie jūrų sektoriaus dekarbonizavimo, ir prireikus į inovacijų fondo kvietimus teikti pasiūlymus įtraukia temas, skirtas tai temai, įskaitant jūrų transporto elektrifikavimą ir viso jo poveikio klimatui, įskaitant išmetamą juodosios anglies kiekį, aspektus. Tokių kvietimų teikti pasiūlymus projektų atrankos kriterijuose taip pat ypač atsižvelgiama į galimybes didinti biologinės įvairovės apsaugą ir mažinti projektų ir investicijų keliamą triukšmą ir vandens taršą, taikant projektų atrankos kriterijus.

Pagal 8a dalį inovacijų fondas gali remti projektus konkurencinio konkurso būdu, pavyzdžiui, sutartimis dėl kainų skirtumo, sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo arba fiksuotųjų priemokų sutartimis, siekiant remti dekarbonizavimo technologijas, kurioms anglies dioksido kaina gali būti nepakankama paskata.

Komisija siekia inovacijų fondo ir programos „Europos horizontas“ sinergijos, visų pirma kiek tai susiję su Europos partnerystėmis, ir, kai aktualu, siekia inovacijų fondo ir kitų Sąjungos programų sinergijos.

Visų valstybių narių teritorijoje vykdomi projektai, įskaitant mažos apimties ir vidutinio masto projektus, yra tinkami finansuoti, o jūrinės veiklos atveju – projektai, turintys aiškią pridėtinę vertę Sąjungai. Technologijos, kurioms skiriama parama, turi būti novatoriškos ir be paramos dar nebūti komerciškai perspektyvios panašiu mastu; tai turi būti proveržio sprendimai arba pakankamai brandžios technologijos, kurias galima taikyti ikikomerciniame etape.

Komisija užtikrina, kad inovacijų fondui skirtini apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose laikantis šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų. Pajamos iš aukcionų

▼ **M15**

sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽¹⁾ 21 straipsnio 5 dalį. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, trunkančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

Gavusi prašymą, Komisija teikia valstybėms narėms, kurių faktinio dalyvavimo lygis Inovacijų fondo projektuose yra žemas, techninę pagalbą, siekiant padidinti prašančios valstybės narės pajėgumus remti projektų rengėjų jų atitinkamose teritorijose pastangas teikti paraiškas dėl finansavimo iš inovacijų fondo, kad būtų pagerintas faktinis dalyvavimas geografinių sričių požiūriu inovacijų fondo veikloje ir pagerinta bendra pateiktų projektų kokybė. Komisija siekia veiksmingos, kokybe grindžiamos geografinės aprėpties, susijusios su finansavimu iš Inovacijų fondo visoje Sąjungoje ir užtikrina visapusišką pažangos stebėseną ir tinkamus tolesnius veiksmus šioje srityje.

Gavusi pareiškėjų sutikimą, užbaigus kvietimo teikti pasiūlymus procedūrą, Komisija informuoja valstybes nares apie paraiškas dėl projektų finansavimo jų atitinkamose teritorijose ir pateikia joms išsamią informaciją apie tas paraiškas, kad valstybėms narėms būtų lengviau koordinuoti paramą projektams. Be to, prieš skiriant paramą Komisija informuoja valstybes nares apie preliminariai atrinktų projektų sąrašą.

Projektai atrankami taikant skaidrią atrankos procedūrą, technologijų atžvilgiu neutraliu būdu, vadovaujantis šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytais inovacijų fondo tikslais ir objektyviais bei skaidriais kriterijais, atsižvelgiant į tai, koku mastu projektais svariai prisidedama siekiant Sąjungos klimato ir energetikos tikslų, kartu prisidedant prie nulinės taršos ir žiediško tikslų pagal šios dalies pirmą pastraipą, taip pat prireikus atsižvelgiant į tai, koku mastu projektais padedama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį gerokai labiau nei 2 dalyje nurodyti santykiniai taršos rodikliai. Projektai turi turėti potencialo būti plačiai taikomi arba labai sumažinti perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos išlaidas atitinkamuose sektoriuose. Pirmenybė teikiama novatoriškoms technologijoms ir procesams, kuriais sprendžiamas daugialypio poveikio aplinkai klausimas. Projektais, susijusiais su CCU, sumažinamas grynas išmetamas teršalų kiekis ir užtikrinama, kad būtų išvengta CO₂ išmetimo arba jis būtų nuolat saugomas. Jei dotacijos skiriamos paskelbus kvietimus teikti pasiūlymus, gali būti remiama iki 60 % atitinkamų projektų išlaidų, iš kurių iki 40 % gali nepriklausyti nuo patikrinto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris nebuvo išmestas, su sąlyga, kad pasiekti iš anksto nustatyti tarpiniai tikslai, atsižvelgiant į diegiamą technologiją. Jei parama skiriama surengus konkurencinius konkursus arba tai yra techninė pagalba, gali būti remiama iki 100 % atitinkamų projektų išlaidų. Taikant projektų atrankos kriterijus atsižvelgiama į išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo potencialą keliuose sektoriuose, kurį turi jungtiniai projektai, įskaitant netoliese esančias vietas.

⁽¹⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

▼ **M15**

Inovacijų fondo lėšomis finansuojamų projektų subjektai privalo dalytis žiniomis su kitų susijusių projektų subjektais ir su teisėtą interesą turinčiais Sąjungos mokslininkais. Dalijimosi žiniomis sąlygas Komisija nustato kvietimuose teikti pasiūlymus.

Kvietimai teikti pasiūlymus turi būti atviri ir skaidrūs. Rengdama kvietimus teikti pasiūlymus, Komisija stengiasi užtikrinti, kad būtų tinkamai apimti visi sektoriai. Komisija imasi priemonių, siekdama užtikrinti, kad informacija apie kvietimus teikti pasiūlymus būtų skleidžiama kuo plačiau, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šios direktyvos nuostatos dėl inovacijų fondo veikimo taisyklių, įskaitant atrankos procedūrą ir kriterijus, ir reikalavimus atitinkančių sektorių ir įvairių rūšių paramai taikomų techninių reikalavimų.

Pagal šį mechanizmą jokiame projektui negali būti skiriama parama, viršijanti 15 % visų šiam tikslui skirtų apyvartinių taršos leidimų. Į tuos apyvartinius taršos leidimus atsižvelgiama pagal 7 dalį.

Ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. ir po to kiekvienais metais Komisija šios direktyvos 22a straipsnio 1 dalyje nurodytam Klimato kaitos komitetui pateikia inovacijų fondo įgyvendinimo ataskaitą, kurioje pateikiama projektų, kuriems skirtas finansavimas, analizė pagal sektorius ir valstybes nares ir numatomas tų projektų, kuriems skirta parama, indėlis siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslo Sąjungoje, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119. Komisija ataskaitą taip pat pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ir ją paskelbia viešai.

8a. Sutartys dėl kainų skirtumo ir sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo, paskirtos pasibaigus konkurencinio konkurso mechanizmui, atitinkamai padengiamos biudžetinėmis įsipareigojimais, sudaromais iš pajamų iš inovacijų fondo apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione, ir tie biudžetiniai įsipareigojimai gali būti išskaidomi per kelerius metus į metines dalis. Pirmaisiais dviem konkurencinio konkurso mechanizmo etapais finansinio įsipareigojimo, susijusio su sutartimis dėl kainų skirtumo ir sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo, padengimas visiškai užtikrinamas asignavimais, sudaromais iš pajamų iš apyvartinių taršos leidimų, skirtų inovacijų fondui pagal 8 dalį, pardavimo aukcione.

Remdamasi kokybiniu ir kiekybiniu Komisijos atliktu finansinės rizikos, kylančios dėl sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo įgyvendinimo, vertinimu, kuris turi būti atliktas pasibaigus pirmiesiems dviem konkurencinio konkurso mechanizmo etapams ir po to kaskart, kai tai būtina, laikantis rizikos ribojimo principo, pagal kurį turtas ir pelnas nepervertinami, o įsipareigojimai ir nuostoliai pakankamai įvertinami, Komisija, naudodamasi aštuntoje pastraipoje nurodytu įgaliojimu, gali nuspręsti pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis padengti tik dalį finansinių įsipareigojimų, susijusių su sutartimis dėl kainų skirtumo ir sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo, pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis ir likusią dalį padengti kitomis priemonėmis. Komisija siekia apriboti kitų padengimo priemonių naudojimą.

▼ **M15**

Jei atlikus vertinimą padaroma išvada, kad norint išnaudoti visą sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo potencialą būtinos kitos padengimo priemonės, Komisija siekia subalansuoti kitų padengimo priemonių derinį. Nukrypdoma nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 210 straipsnio 1 dalies, Komisija nustato kitų padengimo priemonių naudojimo mastą pagal šios dalies aštuntoje pastraipoje numatytą deleguotąjį aktą.

Likęs finansinis įsipareigojimas pakankamai padengiamas, atsižvelgiant į Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 X antraštinės dalies principus, jei reikalinga, prisitaikant prie sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo ypatumų, nukrypstant nuo to reglamento 209 straipsnio 2 dalies d ir h punktų, 210 straipsnio 1 dalies, 211 straipsnio 1, 2, 4 ir 6 dalių, 212, 213 ir 214 straipsnių, 218 straipsnio 1 dalies ir 219 straipsnio 3 ir 6 dalių. Kai taikytina, šios dalies aštuntoje pastraipoje numatyto deleguotuoju aktu nustatomos kitos padengimo priemonės, atidėjinių norma ir būtinos nukrypti leidžiančios nuostatos.

Komisija nepanaudoja daugiau kaip 30 % pajamų, gautų aukcione pardavus leidimus, skirtus inovacijų fondui pagal 8 dalį, atidėjiniams sutartims dėl kainų skirtumo ir sutartims dėl anglies dioksido kainų skirtumo finansuoti.

Atidėjinių norma turi būti ne mažesnė kaip 50 % visų finansinių įsipareigojimų, prisiimtų Sąjungos biudžete dėl sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo. Nustatydamą atidėjinių normą, Komisija atsižvelgia į elementus, kurie gali sumažinti Sąjungos biudžetui kylančią finansinę riziką, neskaitant inovacijų fondo turimų asignavimų, pavyzdžiui, į galimą savanorišką atsakomybės pasidalijimą su valstybėmis narėmis arba galimą privačiojo sektoriaus perdraudimo mechanizmą. Komisija peržiūri atidėjinių normą bent kas trejus metus nuo deleguotojo akto, kuriuo ji nustatoma pirmą kartą, taikymo pradžios dienos.

Siekiant išvengti spekuliacinių paraiškų, galimybė dalyvauti konkurenciniame konkurse gali būti suteikiama su sąlyga, kad pareiškėjai sumokės užstatą, kuris negražinamas, jei neįvykdoma sutartis. Tokie negražinami užstatai inovacijų fondui naudojami kaip išorės asignuotosios pajamos pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalį. Visi pagal sutarties dėl kainų skirtumo arba sutarties dėl anglies dioksido kainų skirtumo sąlygas paramą teikiančiai institucijai sumokėti paramos gavėjo įnašai, kai referencinė kaina yra didesnė už vykdymo kainą (grįžamosios lėšos), inovacijų fondui naudojami kaip išorės asignuotosios pajamos pagal to reglamento 21 straipsnio 5 dalį.

Komisijai pagal šios direktyvos 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, kad būtų numatytos ir išsamiai išdėstytos kitos padengimo priemonės, jei tokių yra, ir, kai taikytina, atidėjinių norma ir būtinos papildomos nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 X antraštinės dalies nukrypti leidžiančios nuostatos, kaip nustatyta šios dalies ketvirtoje pastraipoje, taip pat konkurencinių konkursų mechanizmų veikimo taisyklės, visų pirma susijusios su užstatais ir grįžamosiomis lėšomis.

▼ **M15**

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama šios dalies penkta pastraipa, toje pastraipoje nurodytą 30 % ribą padidinant iš viso ne daugiau kaip 20 procentinių punktų, kai tai būtina siekiant reaguoti į sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo paklausą, atsižvelgiant į patirtį, įgytą per pirmuosius konkurencinių konkursų mechanizmo etapus, ir į poreikį rasti tinkamą tokių dotacijų ir sutarčių pusiausvyrą teikiant inovacijų fondo paramą.

Inovacijų fondo finansinė parama yra proporcinga šiame straipsnyje nustatytiems politikos tikslams ir nesukelia nepagrįstų vidaus rinkos iškreipimų. To siekiant, parama skiriama tik papildomoms išlaidoms arba investavimo rizikai, kurios investuotojai negali prisiimti įprastomis rinkos sąlygomis, padengti.

8b. 40 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti skirtas nemokamai pagal šį straipsnį, ir 10 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti parduotas aukcionuose pagal šios direktyvos 10 straipsnį, yra skiriami Socialiniam klimato fondui, įsteigiamam Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/955 ⁽¹⁾. Komisija užtikrina, kad Socialiniam klimato fondui skirti apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose 2025 m. laikantis šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų ir pagal tą straipsnį priimto deleguotojo akto. Tų aukcionų pajamos sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Reglamentu (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalį ir naudojamos pagal Socialiniam klimato fondui taikomas taisykles.

▼ **M9**

9. Graikija, kurios bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui rinkos kainomis 2014 m. buvo mažesnis nei 60 % Sąjungos vidurkio, dar nepradėjus taikyti šio straipsnio 7 dalies, gali prašyti ne daugiau kaip 25 mln. apyvartinių taršos leidimų iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto didžiausio kiekio, kurie nėra nemokamai paskirstyti iki 2020 m. gruodžio 31 d., kad padengtų ne daugiau kaip 60 % bendro finansavimo, skirto elektros energijos tiekimo į jos teritorijoje esančias salas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui. Tokiems apyvartiniais taršos leidimams *mutatis mutandis* taikoma 10d straipsnio 3 dalis. Apyvartinių taršos leidimų gali būti prašoma, kai dėl ribotų galimybių patekti į tarptautines skolos vertybinių popierių rinkas projektas, kuriuo siekiama mažinti elektros energijos tiekimo į Graikijos teritorijoje esančias salas priklausomybę nuo iškastinio kuro, negalėtų būti įgyvendintas kitokiu būdu ir kai Europos investicijų bankas (toliau – EIB) patvirtina projekto finansinį gyvybingumą ir socialinę bei ekonominę naudą.

⁽¹⁾ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (OL L 130, 2023 5 16, p. 1).

▼ **M4**

11. Laikantis 10b straipsnio, pagal šio straipsnio 4–7 dalis nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius 2013 m. yra 80 % leidimų skaičiaus, nustatyto taikant 1 dalyje minėtas priemones, o vėliau, ► **M9** —◄ nemokamai suteikiamų leidimų skaičius mažėja kiekvienais metais vienodomis dalimis, taigi 2020 m. suteikiama 30 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M9**▼ **M15**

19. Nutrauktos eksploatacijos įrenginiams nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami. Laikoma, kad įrenginiai, kurių leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galiojimas baigėsi ar leidimas buvo panaikintas, ir įrenginiai, kurių eksploatacija ar eksploatacijos atnaujinimas techniškai neįmanomas, nutraukė eksploataciją.

▼ **M9**

20. Prireikus pakoreguojamas nemokamų apyvartinių taršos leidimų, suteiktų įrenginiams, kuriuose pagal vertinimą, grindžiamą dvejų metų slankiuoju vidurkiu, daugiau nei 15 % padaugėjo arba sumažėjo vykdomų operacijų, palyginti su lygiu, kuriuo iš pradžių buvo remtasi pagal 11 straipsnio 1 dalį nustatant atitinkamam laikotarpiui nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, skaičius. Tokie koregavimai atliekami su apyvartiniais taršos leidimais, paimtais iš pagal šio straipsnio 7 dalį atidėtų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, arba apyvartiniai taršos leidimai pridedami prie šio skaičiaus.

21. Siekdama užtikrinti veiksmingą, nediskriminuojantį ir vienodą šio straipsnio 20 dalyje nurodytų koregavimų ir ribų taikymą, išvengti nepagrįstos administracinės naštos ir užkirsti kelią manipuliavimui ar piktnaudžiavimui apyvartinių taršos leidimų skaičiaus koregavimu, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų dar tiksliau apibrėžta koregavimo tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M15**

22. Jei tenka koreguoti pagal 11 straipsnio 2 dalį suteiktų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, tokie koregavimai atliekami arba paimant apyvartinių taršos leidimų iš pagal šio straipsnio 7 dalį atidėtų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, arba prie šio skaičiaus pridedant apyvartinių taršos leidimų.

▼ **M9***10b straipsnis***Pereinamojo laikotarpio priemonės tam tikriems daug energijos vartojantiems sektoriams remti anglies dioksido nutekėjimo atveju**

1. Laikoma, kad sektoriuose ir jų pošakiuose esama anglies dioksido nutekėjimo rizikos, jei jų prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumą, kuris apibrėžiamas kaip bendros eksporto į trečiąsias šalis vertės ir importo iš tų šalių vertės santykis su bendra Europos ekonominės erdvės rinkos apimtimi (metinė apyvarta ir bendra importo iš trečiųjų šalių vertė), padauginus iš jų teršalų išmetimo intensyvumo, išreikšto CO₂ kg, padalytais iš jų bendrosios pridėtinės vertės (eurais), gaunamas rezultatas viršija 0,2. Tokiems sektoriams ir jų pošakiams laikotarpiui iki 2030 m. nemokamai paskirstoma 100 % apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 10a straipsnį.

▼ **M9**

2. Sektoriai ir jų pošakiai, kurių atveju jų prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumą padauginus iš jų teršalų išmetimo intensyvumo gaunamas rezultatas viršija 0,15, gali būti įtraukti į 1 dalyje nurodytą grupę naudojant 2014–2016 m. duomenis ir atsižvelgiant į kokybinį vertinimą ir tokius kriterijus:

- a) tai, kiek galima sumažinti atskirų atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio įrenginių išmetamą teršalų kiekį arba elektros energijos suvartojimą;
- b) dabartinės ir planuojamos rinkos savybės, įskaitant prireikus bet kokią bendrą referencinę kainą;
- c) pelno maržas, kaip galimą sprendimų dėl ilgalaikių investicijų arba vietos pakeitimo rodiklį, atsižvelgiant į gamybos sąnaudų pokyčius, susijusius su išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimu.

3. Sektoriai ir jų pošakiai, kuriuose neviršijama 1 dalyje nurodyta riba, tačiau kuriuose teršalų išmetimo intensyvumas, matuojamas CO₂ kg, padalintais iš jų bendrosios pridėtinės vertės (eurais), viršija 1,5, taip pat turi būti vertinami 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas). Komisija šio vertinimo rezultatus paskelbia viešai.

Per tris mėnesius nuo pirmoje pastraipoje nurodyto paskelbimo, toje pastraipoje nurodytų sektorių ir jų pošakių atstovai gali kreiptis į Komisiją dėl jų anglies dioksido nutekėjimo poveikio kokybinio vertinimo 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas) arba vertinimo remiantis prekių klasifikavimu, naudojamu pramonės gamybos statistikai rengti Sąjungoje, 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom). Tuo tikslu sektorių ar jų pošakių atstovai kartu su prašymu pateikia tinkamai pagrįstus, išsamius ir nepriklausomai patikrintus duomenis, kad Komisija galėtų atlikti vertinimą.

Jei sektorius ar jo pošakis pasirenka būti vertinamas 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas), jis gali būti įtrauktas į 1 dalyje nurodytą grupę remiantis 2 dalies a, b ir c punktuose nurodytais kriterijais. Jei sektorius ar jo pošakis pasirenka būti vertinamas 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom), jis įtraukiamas į 1 dalyje nurodytą grupę, jei tuo lygmeniu viršijama 1 dalyje nurodyta 0,2 riba.

Sektoriai ir jų pošakiai, kuriems nemokamai suteikiamų apyvartinės taršos leidimų skaičius apskaičiuojamas remiantis 10a straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytomis santykinų taršos rodiklių vertėmis, taip pat gali prašyti būti įvertinti pagal šios dalies trečią pastraipą.

▼ **M9**

Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybė narė iki 2018 m. birželio 30 d. gali prašyti, kad į Komisijos sprendimo 2014/746/ES ⁽¹⁾ priedą įtrauktas sektorius ar jo pošakis 6 skaitmenų ar 8 skaitmenų lygmens (Prodcom) klasifikavimų atveju būtų laikomas įtrauktu į 1 dalyje nurodytą grupę. Bet kuris toks prašymas svarstomas tik tuo atveju, jeigu prašančioji valstybė narė nustato, kad šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikymas pagrįstas remiantis atitinkamo sektoriaus ar jo pošakio pateiktais tinkamai pagrįstais, išsamiais, patikrintais ir audituotais pastarųjų penkerių metų duomenimis, ir su savo prašymu pateikia visą atitinkamą informaciją. Remiantis tais duomenimis atitinkamas sektorius ar jo pošakis įtraukiamas tų klasifikavimų atveju, jei pagal heterogeninį 4 skaitmenų lygmenį (NACE-4 kodas) įrodoma, kad 8 skaitmenų lygmeniu (Prodcom) jiems būdingas gerokai didesnis prekybos ir teršalų išmetimo intensyvumas, viršijantis 1 dalyje išdėstytą ribą.

4. Laikoma, kad kiti sektoriai ir jų pošakiai gali į produktų kainas perkelti daugiau su apyvartiniais taršos leidimais susijusių išlaidų, ir jiems nemokamai paskirstoma 30 % apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 10a straipsnį. Jeigu atliekant peržiūrą pagal 30 straipsnį nenusprendžiama kitaip, nemokamų apyvartinių taršos leidimų kitiems sektoriams ir jų pošakiams, išskyrus centralizuotą šilumos tiekimą, kiekis po 2026 m. vienodais kiekiais mažėja, kad 2030 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų lygis pasiektų nulį.

▼ **M15**

Valstybėje narėje, kurioje vidutinė 2014–2018 m. jos centralizuoto šilumos tiekimo įrenginių išmetamųjų teršalų dalis, palyginti su bendru tokių Sąjungos teršalų kiekiu, padalinta iš tos valstybės narės BVP dalies bendrame Sąjungos BVP, yra didesnė nei penki, tiems įrenginiams 2026–2030 m. laikotarpiui papildomai skiriama nemokamų ATL – 30 % nuo pagal 10a straipsnį nustatyto kiekio, su sąlyga, kad tų gautų papildomų nemokamų ATL vertę atitinkančios apimties investicijos būtų investuojamos siekiant iki 2030 m. gerokai sumažinti išmetamą teršalų kiekį pagal poveikio klimatui neutralumo planus, nurodytus šios dalies trečioje pastraipoje, ir kad tos pastraipos b punkte nurodytų tikslų ir tarpinių reikšmių pasiekimas būtų patvirtintas pagal šios dalies ketvirtą pastraipą atliktu patikrinimu.

Ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 1 d. centralizuoto šilumos tiekimo operatoriai parengia poveikio klimatui neutralumo planą, skirtą įrenginiams, dėl kurių jie teikia paraišką dėl papildomų nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal šios dalies antrą pastraipą. Tas planas turi atitikti Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir jame nustatoma:

- a) priemonės ir investicijos, kuriomis siekiama iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui įrenginio arba įmonės lygmeniu, išskyrus naudojimąsi anglies dioksido kompensavimu;

⁽¹⁾ 2014 m. spalio 27 d. Komisijos sprendimas 2014/746/ES, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB nustatomas 2015–2019 m. laikotarpio sektorių ir jų pošakių, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, sąrašas (OL L 308, 2014 10 29, p. 114).

▼ **M15**

- b) tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės, pagal kuriuos iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to kas penkerius metus iki gruodžio 31 d. vertinama pažanga, padaryta siekiant šios pastraipos a punkte nurodyto poveikio klimatui neutralumo tikslo;
- c) kiekvienos šios pastraipos a punkte nurodytos priemonės ir investicijos poveikio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui įvertinimas.

Ar pasiekti šios dalies trečios pastraipos b punkte nurodyti tikslai ir tarpinės reikšmės tikrinama atsižvelgiant į laikotarpį iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to atsižvelgiant į laikotarpį, kuris baigiasi kiekvienų penkerių metų gruodžio 31 d., laikantis 15 straipsnyje numatytų tikrinimo ir akreditavimo procedūrų. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai, išskyrus nurodytuosius šios dalies pirmoje pastraipoje, neskiriami, jei nebuvo patikrinta, ar pasiekti laikotarpio iki 2025 m. pabaigos arba 2026–2030 m. laikotarpio tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas minimalus šios dalies trečios pastraipos a, b ir c punktuose nurodytos informacijos turinys ir toje pastraipoje ir 10a straipsnio 1 dalies penktoje pastraipoje nurodytų poveikio klimatui neutralumo planų formatas. Komisija siekia sinergijos su panašiais planais, kaip numatyta Sąjungos teisėje. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M9**

5. Ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 31 d. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos, susijusios su sektorių ir jų pošakių, kuriuose, kaip laikoma, yra anglies dioksido nutekėjimo rizika, nustatymu, kaip nurodyta šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, siekiant atlikti veiklos vertinimą 4 skaitmenų lygmeniu (NACE-4 kodas) taikant šio straipsnio 1 dalį, remiantis turimais trijų paskutinių kalendorinių metų duomenimis.

*10c straipsnis***Galimybė pereinamuoju laikotarpiu gauti nemokamų leidimų energetikos sektoriui modernizuoti**

1. Nukrypstant nuo 10a straipsnio 1–5 dalių, valstybės narės, kuriose 2013 m. BVP vienam gyventojui rinkos kainomis (eurais) buvo mažesnis kaip 60 % Sąjungos vidurkio, gali elektros energijos gamybos įrenginiams pereinamuoju laikotarpiu nemokamai suteikti apyvartinių taršos leidimų, kad būtų modernizuojamas, įvairinamas ir tvariai pertvarkomas energetikos sektorius. Remiamos investicijos turi derėti su perėjimu prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, taip pat Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos tikslais ir Paryžiaus susitarime nurodytais ilgalaikiais tikslais. Šioje dalyje nustatytos nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimas pasibaigia 2030 m. gruodžio 31 d.

▼ **M9**

2. Atitinkamos valstybės narės organizuoja projektų, kurių bendra investicijų suma viršija 12,5 mln. EUR, konkurencinio konkurso procesą, kuris vyktų 2021–2030 m. surengiant vieną ar daugiau etapų, kad būtų atrinktos investicijos, kurios bus finansuojamos nemokamai suteiktais apyvartiniais taršos leidimais. Šiame konkurencinio konkurso procese:

- a) laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo, lygių galimybių ir patikimo finansų valdymo principų;
- b) užtikrinta, kad būtų galima dalyvauti tik projektams, kuriais prisidedama prie naudojamo energijos rūšių derinio ir tiekimo šaltinių įvairinimo, būtinų restruktūrizacijos, infrastruktūros atnaujinimo ir modifikavimo aplinkos apsaugos požiūriu, švarių technologijų, pavyzdžiui, atsinaujinančiosios energijos technologijų arba energijos gamybos sektoriaus, pavyzdžiui, veiksmingo ir tvaraus centralizuoto šilumos tiekimo, ir perdavimo bei paskirstymo sektoriaus modernizavimo;
- c) nustatyti aiškūs, objektyvūs, skaidrūs ir nediskriminuojantys atrankos kriterijai, pagal kuriuos nustatomas projektų eiliškumas siekiant užtikrinti, kad būtų atrinkti tik tokie projektai:
 - i) kuriais, remiantis sąnaudų ir naudos analize, užtikrinama grynoji teigiama nauda emisijų mažinimo atžvilgiu ir kuriuos įgyvendinus bus užtikrintas didelis iš anksto nustatyto masto CO₂ kiekio sumažinimas atsižvelgiant į projekto dydį;
 - ii) kurie yra pridėtiniai, kuriais aiškiai tenkinami keitimo bei modernizavimo poreikiai ir neskatinama energijos paklausa rinkoje;
 - iii) kuriais užtikrinamas geriausias kainos ir kokybės santykis; ir
 - iv) kuriais neprisidedama prie labai daug teršalų išmetančios elektros energijos gamybos finansinio gyvybingumo ir jis nėra didinamas, taip pat nedidinama priklausomybė nuo iškastinio kuro, kurį naudojant išmetama daug teršalų.

Nukrypstant nuo 10 straipsnio 1 dalies ir nedarant poveikio šio straipsnio 1 dalies paskutiniam sakiniui, atvejais, kai konkurencinio konkurso proceso metu atrinktos investicijos atšaukiamos arba kai nepasiekiami planuoti rezultatai, numatyti apyvartiniai taršos leidimai gali būti panaudoti kitoms investicijoms finansuoti ne anksčiau kaip po metų surengiant vienintelį papildomą konkurencinio konkurso proceso etapą.

Ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. valstybės narės, ketinančios pasinaudoti neprivaloma pereinamojo laikotarpio galimybe nemokamai skirti apyvartinių taršos leidimų energetikos sektoriaus modernizavimui, paskelbia išsamią nacionalinę programą, kurioje apibūdinamas konkurencinio konkurso procesas, įskaitant planuojamą etapų skaičių, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, ir atrankos kriterijai, kad visuomenė galėtų pateikti pastabų.

▼ **M9**

Jei nemokamai suteiktais apyvartiniais taršos leidimais numatytos remti ne mažesnės kaip 12,5 mln. EUR vertės investicijos ir jos nebuvo atrinktos šioje dalyje nurodyto konkurencinio konkurso proceso metu, valstybė narė atranka projektus remdamasi objektyviais ir skaidriais kriterijais. Šio atrankos proceso rezultatai skelbiami viešai, kad visuomenė galėtų pateikti pastabų. Tuo remdamasi atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. sudaro, paskelbia ir Komisijai pateikia investicijų sąrašą. Kai daugiau negu viena investicija vykdoma tame pačiame įrenginyje, jos vertinamos kaip visuma siekiant nustatyti, ar 12,5 mln. EUR vertės riba nėra viršyta, nebent tos investicijos yra atskirai techniniu ar finansiniu atžvilgiu gyvybingos.

3. Numatomų investicijų vertė turi bent jau būti lygi nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų rinkos vertei, atsižvelgiant į poreikį riboti tiesiogiai su tuo susijusį kainų augimą. Rinkos vertė – tai bendroje aukciono platformoje ankstesniais kalendoriniais metais parduotų apyvartinių taršos leidimų vidutinė kaina. Iki 70 % atitinkamų investicijos sąnaudų gali būti remiamos taikant nemokamai suteikiamus apyvartinius taršos leidimus su sąlyga, kad likusias sąnaudas finansuotų privatūs juridiniai asmenys.

4. Pereinamuoju laikotarpiu nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius atimamas iš apyvartinių taršos leidimų, kuriuos kitu atveju valstybė narė parduotų aukcione, skaičiaus. Bendras nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius neviršija 40 % apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kurį atitinkama valstybė narė gaus pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą 2021–2030 m. laikotarpiu, ir tas skaičius vienodais dydžiais paskirstomas kiekvieniems to laikotarpio metams.

5. Jei valstybė narė pagal 10d straipsnio 4 dalį naudoja apyvartinius taršos leidimus ir pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą Sąjungoje paskirstomus solidarumo ir ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių tikslais, ta valstybė narė gali, nukrypdamą nuo šio straipsnio 4 dalies, pereinamojo laikotarpio nemokamai suteikiamiems apyvartiniais taršos leidimams naudoti bendrą kiekį, kuris ne didesnis kaip 60 % apyvartinių taršos leidimų, gautų 2021–2030 m. laikotarpiu pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą, naudodama atitinkamą pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą paskirstytų apyvartinių taršos leidimų kiekį.

Visi iki 2020 m. pagal šį straipsnį nepaskirstyti apyvartiniai taršos leidimai gali būti paskirstyti 2021–2030 m. laikotarpiu 2 dalyje nurodyto konkurencinio konkurso proceso metu atrinktomis investicijoms, nebent atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d. informuotų Komisiją apie savo ketinimą neskirti dalies ar visų tokių apyvartinių taršos leidimų 2021–2030 m. laikotarpiui ir apie vietoj to 2020 m. aukcione numatomų parduoti apyvartinių taršos leidimų kiekį. Kai tokie apyvartiniai taršos leidimai yra paskirstomi 2021–2030 m. laikotarpiu, taikant šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytą 60 % ribą atsižvelgiama į atitinkamą kiekį.

▼ **M9**

6. Apyvartiniai taršos leidimai operatoriams (veiklos vykdytojams) paskirstomi šiems įrodžius, kad investicinis projektas, atrinktas pagal konkurencinio konkurso proceso taisyklės, yra įgyvendintas. Jei dėl investicijos atsiranda papildomų elektros energijos gamybos pajėgumų, atitinkamas operatorius taip pat įrodo, kad jis arba kitas susijęs operatorius nutraukė daugiau teršalų išmetančių elektros energijos gamybos pajėgumų eksploatavimą atitinkamu mastu ne vėliau kaip pradedant eksploatuoti papildomus pajėgumus.

▼ **M15**

7. Valstybės narės reikalauja, kad lengvatas gaunantys elektros energijos gamintojai ir tinklo operatoriai kasmet ne vėliau kaip vasario 28 d. pateiktų atrinktų investicinių projektų įgyvendinimo ataskaitas, be kita ko, nurodytų nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų ir patirtų investicinių sąnaudų balansą bei remiamų investicijų rūšis. Valstybės narės paneša apie tai Komisijai, o Komisija šias ataskaitas skelbia viešai.

*10ca straipsnis***Paankstintas pereinamuoju laikotarpiu suteikiamų nemokamų leidimų energetikos sektoriui modernizuoti terminas**

Nukrypstant nuo 10c straipsnio, atitinkamos valstybės narės gali suteikti įrenginiams pereinamojo laikotarpio nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal tą straipsnį tik investicijoms, vykdomoms iki 2024 m. gruodžio 31 d. Atitinkamoms valstybėms narėms pagal 10c straipsnį 2021–2030 m. laikotarpiui skirtų apyvartinių taršos leidimų, nepanau-dotų tokiomis investicijoms, dalis, kurią nustato atitinkama valstybės narė:

- a) pridedama prie bendro apyvartinių taršos leidimų, kuriuos atitinkama valstybė narė ketina parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį, skaičiaus; arba
- b) naudojama 10d straipsnyje nurodyto modernizavimo fondo finansuojamoms investicijoms remti pagal taisyklės, taikomas 10d straipsnio 4 dalyje nurodytoms pajamoms iš apyvartinių taršos leidimų.

Ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 15 d. atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie atitinkamą apyvartinių taršos leidimų kiekį, kuris bus naudojamas pagal 10 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą ir, nukrypstant nuo 10d straipsnio 4 dalies antro sakinio, 10d straipsnį.

▼ **M9***10d straipsnis***Modernizavimo fondas**▼ **M15**

1. 2021–2030 m. laikotarpiui įsteigiamas fondas, skirtas remti paramą gaunančių valstybių narių siūlomas investicijas, įskaitant neditelio masto investicinių projektų finansavimą, kuriomis modernizuojamos energetikos sistemos ir padidinamas energijos vartojimo efektyvumas (toliau – modernizavimo fondas). Modernizavimo fondas finansuojamas iš pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcionuose pagal 10 straipsnį ten pat nurodytą paramą gaunančių valstybių narių labui.

▼ **M15**

Remiamos investicijos turi atitikti šios direktyvos tikslus, taip pat 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikato dėl Europos žaliojo kurso bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1119 tikslus ir Paryžiaus susitarime nustatytus ilgalaikius tikslus. Paramą gaunančios valstybės narės atitinkamais atvejais gali naudoti modernizavimo fondo išteklius investicijoms, susijusioms su gretimais Sąjungos pasienio regionais, finansuoti. Modernizavimo fondo lėšomis nėra remiami energiją gaminantys įrenginiai, kuriuose naudojamas iškastinis kuras. Tačiau pajamos iš apyvartinių taršos leidimų, apie kuriuos pranešama pagal šio straipsnio 4 dalį, gali būti naudojamos investicijoms, susijusioms su iškastiniu dujiniu kuru.

Be to, pajamos iš apyvartinių taršos leidimų, nurodytų šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, kai veikla laikoma aplinkos atžvilgiu tvaria pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/852 ⁽¹⁾ ir yra tinkamai pagrįsta energetinio saugumo užtikrinimo sumetimais, gali būti naudojamos investicijoms, susijusioms su dujiniu iškastiniu kuru, su sąlyga, kad energijos gamybai apyvartiniai taršos leidimai parduodami aukcione iki 2027 m. gruodžio 31 d., o investicijų, susijusių su dujų naudojimu galutinėje grandyje, atveju apyvartiniai taršos leidimai parduodami aukcionuose iki 2028 m. gruodžio 31 d.

2. Bent 80 % pajamų iš 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytų apyvartinių taršos leidimų ir apyvartinių taršos leidimų, apie kuriuos pranešta pagal šio straipsnio 4 dalį, ir bent 90 % pajamų iš apyvartinių taršos leidimų, nurodytų 10 straipsnio 1 dalies ketvirtoje pastraipoje, panaudojama remiant investicijas į:

- a) elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamybą ir naudojimą;
- b) šildymą ir vėsinimą naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius;
- c) bendro energijos suvartojimo mažinimą didinant energijos vartojimo efektyvumą, be kita ko, pramonės, transporto, pastatų, žemės ūkio ir atliekų sektoriuose;
- d) energijos kaupimą ir energetikos tinklų modernizavimą, įskaitant paklausos valdymą, centralizuoto šilumos tiekimo vamzdynus, elektros perdavimo tinklus, jungčių tarp valstybių narių didinimą ir visai netaršaus judumo infrastruktūrą;
- e) paramą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, taip pat kaimo ir atokiose vietovėse, siekiant kovoti su energijos nepriteklumi ir modernizuoti jų šildymo sistemas, ir

⁽¹⁾ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

▼ **M15**

f) teisingą pertvarką nuo iškastinio kuro priklausomuose paramą gaunančių valstybių narių regionuose, siekiant remti darbuotojų perkėlimą, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, švietimą, darbo paieškos iniciatyvas ir startuolius, palaikant dialogą su pilietine visuomene ir socialiniais partneriais, derantį su atitinkamais veiksmais, kuriuos valstybės narės įtraukia į savo teritorinius teisingos pertvarkos planus pagal Reglamento (ES) 2021/1056 8 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos k punktą, ir prie jų prisidedant, kai aktualu.

▼ **M9**

3. Už modernizavimo fondo veikimą atsako paramą gaunančios valstybės narės. EIB užtikrina, kad apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcione laikantis 10 straipsnio 4 dalyje nustatytų principų ir tvarkos, ir atsako už pajamų valdymą. EIB perduoda šias pajamas valstybėms narėms Komisijai priėmus sprendimą dėl išmokėjimo, kai šis investicijoms skirtas išmokėjimas atitinka šio straipsnio 2 dalį arba tuo atveju, kai investicijos nepatenka į šio straipsnio 2 dalyje išvardytas sritis, jis atitinka Investicijų komiteto rekomendacijas. Komisija savo sprendimą priima laiku. Pajamos valstybėms narėms paskirstomos pagal IIb priede nustatytas dalis, laikantis šio straipsnio 6–12 dalių.

4. Bet kuri atitinkama valstybė narė gali panaudoti visą nemokamai suteiktą apyvartinių taršos leidimų, suteiktą pagal 10c straipsnio 4 dalį kiekį arba to leidimo dalį ir apyvartinių taršos leidimų, paskirstytų solidarumo, ekonomikos augimo ir tarpusavio jungčių Sąjungoje tikslais pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą, kiekį arba to kiekio dalį pagal 10d straipsnį siekiant remti Modernizavimo fondo finansuojamas investicijas, taip didinant tai valstybei narei paskirstomus išteklius. Ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d. atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie atitinkamus apyvartinių taršos leidimų kiekius, kurie bus naudojami pagal 10 straipsnio 2 dalies b punktą, 10c straipsnį ir 10d straipsnį.

5. Įsteigiamas modernizavimo fondo investicijų komitetas. Investicijų komitetą sudaro po vieną atstovą iš kiekvienos paramą gaunančios valstybės narės, Komisijos bei EIB ir trys atstovai, kuriuos penkerių metų kadencijai išrenka kitos valstybės narės. Jam pirmininkauja Komisijos atstovas. Investicijų komiteto posėdžiuose stebėtojo teisėmis gali dalyvauti po vieną atstovą iš kiekvienos valstybės narės, kuris nėra komiteto narys.

Investicijų komitetas veikia skaidriai. Investicijų komiteto sudėtis, jo narių gyvenimo aprašymai ir interesų deklaracijos skelbiami viešai ir prireikus atnaujinami.

6. Prieš priimdama sprendimą dėl investicijų finansavimo savo modernizavimo fondo dalies lėšomis, paramą gaunanti valstybė narė pateikia investicijų projektą investicijų komitetui ir EIB. Kai EIB patvirtina, kad tos investicijos patenka į 2 dalyje išvardytas sritis, valstybė narė gali finansuoti investicijų projektą savo dalies lėšomis.

▼ **M9**

Jei siūloma modernizavimo fondo lėšomis finansuoti investicija į energetikos sistemų modernizavimą nepatenka į 2 dalyje išvardytas sritis, investicijų komitetas įvertina tokios investicijos techninį ir finansinį gyvybingumą, įskaitant galimą išmetamo teršalų kiekio sumažinimą naudojantis tokiomis investicijomis, ir parengia rekomendaciją dėl investicijų finansavimo modernizavimo fondo lėšomis. Investicijų komitetas užtikrina, kad kiekviena investicija į centralizuotą šilumos tiekimą būtų pasiektas esminis energijos vartojimo efektyvumo pagerinimas ir išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimas. Toje rekomendacijoje gali būti pateikta pasiūlymų dėl tinkamų finansavimo priemonių. Iki 70 % susijusių investicijos, kuri nepatenka į 2 dalyje išvardytas sritis, sąnaudų gali būti remiamos modernizavimo fondo ištekliais su sąlyga, kad likusias sąnaudas finansuotų privatus juridiniai asmenys.

7. Investicijų komitetas stengiasi savo rekomendacijas priimti bendru sutarimu. Jei investicijų komitetas negali bendru sutarimu priimti sprendimo per pirmininko nustatytą terminą, jis sprendimą priima paprasta balsų dauguma.

Jei EIB atstovas nepatvirtina investicijos finansavimo, rekomendacija priimama tik tuo atveju, jei už tos investicijos finansavimą balsuoja du trečdalius visų narių sudaranti dauguma. Valstybės narės, kurioje turi būti įgyvendinama investicija, atstovas ir EIB atstovas neturi teisės dalyvauti tokia balsavime. Ši pastraipa netaikoma nacionalinio skatinamojo finansavimo banko teikiamomis paskolomis arba dotacijomis finansuojamiems nedidelio masto projektams, kurie padeda įgyvendinti nacionalinę programą, kuria siekiama konkrečių tikslų, atitinkančių Modernizavimo fondo tikslus, su sąlyga, kad pagal tą programą panaudojama ne daugiau kaip 10 % tos valstybės narės dalies, nustatytos IIb priede.

8. Visus aktus ar rekomendacijas pagal 6 ir 7 dalis EIB arba investicijų komitetas priima laiku, juose nurodomos priežastys, kuriais jie grindžiami. Tokie aktai ir rekomendacijos skelbiami viešai.

9. Paramą gaunančios valstybės narės yra atsakingos už tolesnę veiklą, susijusią su atrinktų projektų įgyvendinimu.

10. Paramą gaunančios valstybės narės kasmet Komisijai pateikia modernizavimo fondo lėšomis finansuotų investicijų ataskaitą. Ataskaita skelbiama viešai ir joje pateikiama:

- a) informacija apie investicijas, finansuotas kiekvienoje paramą gaunančioje valstybėje narėje;
- b) energijos vartojimo efektyvumo arba energetikos sistemos modernizavimo naudojant investiciją gautos pridėtinės vertės įvertinimas.

▼ M15

11. Investicijų komitetas Komisijai kasmet pateikia investicijų vertinimo patirties ataskaitą, visų pirma susijusią su išmetamo teršalų kiekio mažinimu ir mažinimo išlaidomis. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d., atsižvelgdama į Investicijų komiteto išvadą, Komisija peržiūri 2 dalyje nurodytas projektų sritis ir pagrindą, kuriuo remdamasis Investicijų komitetas teikia savo rekomendacijas.

Investicijų komitetas pasirūpina, kad metinė ataskaita būtų paskelbta. Komisija metinę ataskaitą pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

▼ M9

12. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamių modernizavimo fondo veikimo taisyklių. Šie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ M13*10e straipsnis***Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė**

1. Kaip nepaprastoji ir vienkartinė priemonė, pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis aukcione parduotini leidimai iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. parduodami aukcione tol, kol visa iš tokio pardavimo aukcione gautų pajamų suma pasiekia 20 mlrd. EUR. Tos pajamos skiriamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241 ⁽¹⁾ nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei ir įgyvendinamos laikantis to reglamento nuostatų.

2. Nukrypstant nuo 10a straipsnio 8 dalies, dalis joje nurodytų leidimų iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. parduodama aukcione tam, kad būtų padedama siekti Reglamento (ES) 2021/241 21c straipsnio 3 dalies b–f punktuose nustatytų tikslų, tol, kol iš tokio pardavimo aukcione gautų pajamų suma pasiekia 12 mlrd. EUR.

3. Iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. dalis leidimų, kuriuos kitu atveju valstybės narės 2027 m. sausio 1 d. – 2030 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu parduotų aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą, turi būti parduodama aukcione tam, kad būtų padedama siekti Reglamento (ES) 2021/241 21c straipsnio 3 dalies b–f punktuose nustatytų tikslų, tol, kol iš tokio pardavimo aukcione gautų pajamų suma pasiekia 8 mlrd. EUR. Per atitinkamą laikotarpį tie leidimai iš esmės turi būti parduodami aukcione vienodais metiniais kiekiais.

4. Nukrypstant nuo Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 5a dalies, 27 mln. nepaskirstytų leidimų rinkos stabilumo rezerve iki 2030 m. gruodžio 31 d. (iš leidimų, kurie kitu atveju per tą laikotarpį būtų pripažinti negaliojančiais) panaudojami inovacijoms remti, kaip nurodyta šios direktyvos 10a straipsnio 8 dalies pirmoje pastraipoje.

⁽¹⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

▼ **M13**

5. Siekiant užtikrinti tinkamą inovacijų fondo išteklių sumą laikotarpiu nuo 2023 iki 2026 m., Komisija užtikrina, kad pagal 2 ir 3 dalis aukcionuose parduotini leidimai, įskaitant, kai tinkama, išankstinio finansavimo mokėjimus pagal Reglamento (ES) 2021/241 21d straipsnį, būtų parduodami aukcione laikantis šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalyje nustatytų principų bei sąlygų ir Komisijos reglamento (ES) Nr. 1031/2010⁽¹⁾ 24 straipsnio. Šiame straipsnyje nurodytas pardavimo aukcione laikotarpis peržiūrimas po vienerių metų nuo jo pradžios atsižvelgiant į tokio pardavimo poveikį anglies dioksido rinkai ir kainai.

6. Pagal šį straipsnį parduotinus leidimus aukcionuose parduoda EIB, kuris aukcionus rengia pagal Reglamento (ES) Nr. 1031/2010 26 straipsnio 1 dalį paskirtoje aukcionų platformoje, o pajamas, gautas pardavus aukcione, perduoda Komisijai.

7. Pajamos, gautos leidimus pardavus aukcione, sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046⁽²⁾ 21 straipsnio 5 dalį.

▼ **M15***10f straipsnis***Reikšmingos žalos nedarymo principas**

Nuo 2025 m. sausio 1 d. paramą gaunančios valstybės narės ir Komisija pajamas, gautas aukcionuose pardavus apyvartinius taršos leidimus, kurie pagal šios direktyvos 10a straipsnio 8 dalį skiriami inovacijų fondui, ir šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje ir ketvirtoje pastraipoje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, naudoja laikydamosi reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, nustatytų Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje, jeigu tokios pajamos naudojamos ekonominei veiklai, kurios atžvilgiu buvo nustatyti techninės analizės kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar ekonominė veikla daro reikšmingą žalą siekiant vieno ar daugiau atitinkamų aplinkos tikslų, nustatytų pagal to reglamento 10 straipsnio 3 dalies b punktą.

⁽¹⁾ 2010 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1031/2010 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, terminų, administravimo ir kitų aspektų (OL L 302, 2010 11 18, p. 1).

⁽²⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

▼ **M4***11 straipsnis***Nacionalinės įgyvendinimo priemonės**

1. Iki 2011 m. rugsėjo 30 d. kiekviena valstybė narė paskelbia ir pateikia Komisijai jos teritorijoje esančių įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, sąrašą ir kiekvienam jos teritorijoje esančiam įrenginiui nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, apskaičiuotą pagal 10a straipsnio 1 dalyje ir 10c straipsnyje nurodytas taisykles.

▼ **M9**

Įrenginių, kuriems ši direktyva bus taikoma penkerius metus nuo 2021 m. sausio 1 d., sąrašas pateikiamas ne vėliau kaip 2019 m. rugsėjo 30 d., ir po to kas kiekvieną penkerių metų laikotarpį teikiami sąrašai vėlesniems penkerių metų laikotarpiams. Kiekviename sąraše pateikiama ankstesnių penkerių kalendorinių metų prieš pateikiant sąrašą informacija apie gamybos veiklą, šilumos ir dujų perdavimą, elektros energijos gamybą ir išmetamųjų teršalų kiekį įrenginio technologinio proceso dalies lygmeniu. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami tik tiems įrenginiams, apie kuriuos pateikta ši informacija.

▼ **M4**

2. Ne vėliau kaip kiekvienų metų ►**M15** birželio 30 d ◄. kompetentingos institucijos išduoda tais metais paskirstytinus apyvartinius taršos leidimus, kurių skaičius nustatomas pagal 10, 10a ir 10c straipsnius.

3. Valstybės narės pagal 2 dalį negali išduoti nemokamų apyvartinių taršos leidimų tiems įrenginiams, kuriuos Komisija atsisakė įrašyti į 1 dalyje nurodytą sąrašą.

▼ **M2**

IV SKYRIUS

▼ **M15**

Aviacijai, jūrų transportui ir stacionariems įrenginiams taikomos nuostatos

▼ **M4***11a straipsnis*

Projektų veiklos PTMV ir TMV naudojimas ►M9** ES ATLPS ◄, kol įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos**

▼ **M14**

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 3 dalis, orlaivių naudotojai, kurie turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruoti valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, gali naudoti toliau nurodytus vienetų, kad įvykdytų savo įsipareigojimus panaikinti tokį vienetų kiekį, apie kurį pranešta pagal 12 straipsnio 6 dalį, kaip nustatyta 12 straipsnio 9 dalyje:

a) kreditus, kuriuos leidžia naudoti šalys, dalyvaujančios pagal Paryžiaus susitarimo 6 straipsnio 4 dalį nustatytame mechanizme;

▼ **M14**

- b) kreditus, kuriuos leidžia naudoti šalys, dalyvaujančios ICAO tarybos tinkamomis laikomose kreditų programose, kaip apibrėžta pagal 8 straipsnį priimtame įgyvendinimo akte;
- c) kreditus, kuriuos leidžiama naudoti pagal šalių susitarimus, sudarytus pagal 5 dalį;
- d) kreditus, suteiktus už Sąjungos lygmens projektus pagal 24a straipsnį.

2. 1 dalies a ir b punktuose nurodyti vienetai gali būti naudojami, jeigu laikomasi šių sąlygų:

- a) jie suteikti valstybėje, kuri jų naudojimo metu yra Paryžiaus susitarimo šalis;
- b) jie suteikti valstybėje, kuri įtraukta į pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtą įgyvendinimo aktą kaip ICAO Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistemoje (CORSIA) dalyvaujanti šalis. Ši sąlyga netaikoma teršalų kiekiui, išvestam iki 2027 m., taip pat netaikoma Jungtinių Tautų apibrėžtomis mažiausiai išsivysčiusioms šalims arba mažoms besivystančioms salų valstybėms, išskyrus tas valstybes, kurių BVP vienam gyventojui yra lygus Sąjungos vidurkiui arba už jį didesnis.

3. 1 dalies a, b ir c punktuose nurodyti vienetai gali būti naudojami, jei yra nustatytos reikiamos priemonės dėl dalyvaujančių šalių leidimo juos naudoti, laiku koreguojamos iš atskirų šaltinių dėl žmogaus veiklos išmetamų teršalų kiekio ir absorbentais pašalinamo jų kiekio, įtraukto į dalyvaujančių šalių nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, ataskaitos ir išvengiama dvigubos apskaitos bei grynojo pasaulyje išmetamų teršalų kiekio didėjimo.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi išsamesni šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytoms priemonėms taikomi reikalavimai, galintys apimti su ataskaitomis ir registrais susijusius reikalavimus, taip pat reikalavimai dėl tas priemones taikančių valstybių sąrašo. Nustatant tuos reikalavimus atsižvelgiama į lanksčias nuostatas, taikomas mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms, vadovaujantis šio straipsnio 2 dalimi. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M4**

5. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, ir jei derybos dėl tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos nebaigiamos iki 2009 m. gruodžio 31 d., tai už projektus arba kitą išmetamųjų teršalų mažinimo veiklą gauti kreditai gali būti naudojami ► **M9** ES ATLPS ◀ remiantis su trečiosiomis šalimis sudarytais susitarimais, kuriuose apibrėžtas jų naudojimas. Pagal šiuos susitarimus operatoriai gali naudoti už projektų veiklą šiose trečiojoje šalyse gautus kreditus savo įsipareigojimams pagal ► **M9** ES ATLPS ◀ vykdyti.

▼ **M4**

6. 5 dalyje nurodytuose susitarimuose numatoma ► **M9** ES ATLPS ◀ naudoti kreditus, susijusius su projektų tipais, kuriuos 2008–2012 m. pagal ► **M9** ES ATLPS ◀ buvo galima naudoti, įskaitant atsinaujinančią energiją naudojančiomis arba tausiomis technologijomis, kurios skatina technologijų perdavimą ir tvarų vystymąsi. Šiuose susitarimuose taip pat gali būti numatyta naudoti kreditus pagal projektus, kurių plane numatytas bazinis emisijų kiekis yra mažesnis už emisijas, kurioms pagal 10a straipsnyje numatytas priemonės išduodami nemokami leidimai, arba mažesnis už ► **M9** Sąjungos ◀ teisės aktuose nustatytą emisijų normą.

7. Kai bus sudarytas tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos, nuo 2013 m. sausio 1 d. ► **M9** ES ATLPS ◀ galės būti naudojami tik projektų kreditai iš tų susitarimą ratifikavusių trečiųjų šalių.

▼ **M9**▼ **M14**

8. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose išvardijami vienetai, kuriuos ICAO taryba laiko tinkamais ir kurie atitinka šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytas sąlygas. Prireikus Komisija taip pat priima įgyvendinimo aktus, kuriais tas sąrašas atnaujinamas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M1***11b straipsnis***Projektų veikla**

1. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad projekto veiklos, kurios imamosi Stojimo sutartį su Sąjunga pasirašiusiose šalyse, baziniai lygiai, kaip apibrėžta vėlesniuose pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtuose sprendimuose, visiškai atitiktų *acquis communautaire*, įskaitant laikinas leidžiančias nukrypti nuostatas, išdėstytas toje Stojimo sutartyje.

▼ **M4**

► **M9** Sąjunga ◀ ir jos valstybės narės leidžia vykdyti projekto veiklą tik jei visų projekto dalyvių būstinė yra šalyje, pasirašiusioje tarptautinį susitarimą dėl tokių projektų, arba šalyje, ar federalinei valdžiai atskaitingame arba regioniniame administraciniame vienetė, susijusiame su ► **M9** ES ATLPS ◀ pagal 25 straipsnį.

▼ **M1**

2. Išskyrus 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus, valstybės narės, kuriose vykdoma projekto veikla, užtikrina, kad TEMV ar PTEMV nebūtų išduodami už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ► **M2** vykdančios veiklos rūšis, kurioms ◀ taikoma ši direktyva, sumažinimą ar apribojimą.

3. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria tiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei to įrenginio veiklos vykdytojas panaikina tokį pat apyvartinių taršos leidimų skaičių.

▼ **M1**

4. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria netiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei iš valstybės narės, kuri yra TEMV ar PTEMV kilmės šalis, nacionalinio registro yra panaikinamas toks pat apyvartinių taršos leidimų skaičius.

5. Valstybė narė, kuri leidžia privatiems ar valstybės subjektams dalyvauti projektų veikloje, išlieka atsakinga už pagal JTBKKK ir Kioto protokolą priimtų įsipareigojimų vykdymą ir užtikrina, kad toks dalyvavimas atitiktų pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtas atitinkamas gaires, sąlygas ir procedūras.

6. Valstybės narės, tvirtindamos elektros gamybos naudojant hidroenergią projektų veiklą, kai gamybos pajėgumai viršija 20 MW, užtikrina, kad vykdant tokią projektų veiklą bus laikomasi atitinkamų tarptautinių kriterijų ir gairių, įskaitant nurodytąsias Pasaulinės užtvankų komisijos 2000 m. lapkričio mėn. ataskaitoje „Užtvankos ir plėtra – Nauja sprendimų priėmimo sistema“.

▼ **M9**▼ **B***12 straipsnis***Leidimų perleidimas, atsisakymas ir panaikinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad leidimus būtų galima perleisti:

a) ► **M9** Sąjungoje ◀ iš vieno asmens — kitiems;

b) tarp ► **M9** Sąjungos ◀ asmenų ir trečiųjų šalių asmenų, jeigu tie leidimai yra pripažinti 25 straipsnyje nurodyta tvarka, taikant tik tuos apribojimus, kurie išvardyti šioje direktyvoje arba kurie priimti pagal ją.

▼ **M4**

1a. Komisija iki 2010 m. gruodžio 31 d. išnagrinėja, ar apyvartinių taršos leidimų rinka pakankamai apsaugota nuo prekybos, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ar nuo manipuliacijų rinka ir, jei reikia, pateikia pasiūlymų dėl tokios apsaugos užtikrinimo. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliacijų rinka (piktnaudžiavimo rinka) ⁽¹⁾ atitinkamos nuostatos su tam tikrais pakeitimais turi būti taikomos prekybai žaliavomis.

⁽¹⁾ OL L 96, 2003 4 12, p. 16.

▼ **M15**

2. Valstybės narės užtikrina, kad nustatant, ar operatorius, orlaivio naudotojas ar laivybos bendrovė laikosi šio straipsnio 3 dalyje nustatytų prievolių, būtų pripažįstami kitos valstybės narės kompetentingos institucijos suteikti leidimai.

3. Valstybės narės, administruojančios valstybės narės ir laivybos bendrovę administruojančios institucijos užtikrina, kad iki kiekvienų metų rugsėjo 30 d.:

- a) kiekvienas įrenginių operatorius atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio bendrą tų įrenginių ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį;
- b) kiekvienas orlaivio naudotojas atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio jo bendrą ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį;
- c) kiekviena laivybos bendrovė atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio jos bendrą ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 3ge straipsnį.

Valstybės narės, administruojančios valstybės narės ir laivybos bendrovę administruojančios institucijos užtikrina, kad pagal pirmą pastraipą atsisakyti apyvartiniai taršos leidimai vėliau būtų panaikinti.

3-e. Nukrypstant nuo 3 dalies pirmos pastraipos c punkto, laivybos bendrovės gali atsisakyti 5 % mažiau apyvartinių taršos leidimų nei jų patikrintas išmetamas teršalų kiekis, išmestas ledo klasės laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d., su sąlyga, kad tokie laivai turi IA arba IA Super ledo klasę arba lygiavertę ledo klasę, nustatytą remiantis HELCOM rekomendacija 25/7.

Jeigu atsisakoma mažiau apyvartinių taršos leidimų, palyginti su patikrintu išmetamu teršalų kiekiu, kai nustatomas kiekvienų metų patikrinto išmetamo teršalų kiekio ir atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skirtumas, tą skirtumą atitinkantis apyvartinių taršos leidimų skaičius panaikinamas, o ne parduodamas aukcionuose pagal 10 straipsnį.

3-d. Nukrypstant nuo šio straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkto ir 16 straipsnio, Komisija valstybės narės prašymu įgyvendinimo aktu nustato, kad valstybės narės turi laikyti, jog tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir kad jos turi nesiimti jokių veiksmų prieš laivybos bendroves dėl išmetamo teršalų kiekio, išmesto keleivinių laivų, išskyrus kruizinius keleivinius laivus, ir *ro-pax* laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d. dėl reisų tarp tos prašančiosios valstybės narės jurisdikcijai priklausančios salos uosto, neturinčio kelio ar geležinkelio jungties su žemynine dalimi, ir žemyninės dalies, kurioje gyvena mažiau nei 200 000 nuolatinių gyventojų, remiantis naujausiais ir patikimiausiais turimais 2022 m. duomenimis, ir tos pačios valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.

▼ **M15**

Komisija paskelbia pirmoje pastraipoje nurodytų salų ir atitinkamų uostų sąrašą ir nuolat jį atnaušina.

3-c. Nukrypdoma nuo šio straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkto ir 16 straipsnio, Komisija bendru dviejų valstybių narių, iš kurių viena neturi sausumos sienos su kita valstybe narė, o kita valstybė narė yra geografiškai arčiausiai valstybės narės, neturinčios tokios sausumos sienos, prašymu įgyvendinimo aktu nustato, kad valstybės narės turi laikyti, jog tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir kad jos turi nesiimti jokių veiksmų prieš laivybos bendroves dėl teršalų kiekio, išmesto keleivinių arba *ro-pax* laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d. dėl reisų, vykdytų pagal tame bendrame prašyme išdėstytą tarptautinę viešųjų paslaugų sutartį arba tarpvalstybinių viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kuriais užtikrinamas susisiekimas tarp tų dviejų valstybių narių, ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.

3-b. Pareiga atsisakyti apyvartinių taršos leidimų neatsiranda dėl išmesto teršalų kiekio, išmetamo iki 2030 m. gruodžio 31 d. dėl reisų tarp valstybės narės atokiausiame regione esančio uosto ir toje pačioje valstybėje narėje esančio uosto, įskaitant reisuos tarp uostų atokiausiame regione ir reisuos tarp uostų tos pačios valstybės narės atokiausiuose regionuose, ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.

3-a. Jeigu būtina ir tiek laiko, kiek būtina, siekiant apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, operatoriams, orlaivių naudotojams ir laivybos bendrovėms ES ATLPS sistemoje draudžiama naudoti leidimus, kuriuos išdavė valstybė narė, dėl kurios esama baigiančių galioti įsipareigojimų operatorių, orlaivių naudotojų ir laivybos bendrovių atžvilgiu. Į 19 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus įtraukiamos priemonės, būtinos šioje dalyje nurodytais atvejais.

▼ **M4**

3a. Pareiga išduoti apyvartinį taršos leidimą netaikoma emisijoms, kurios, kaip patvirtinta, surenkamos ir nugabenamos nuolatiniame saugojimui į saugyklą, turinčią galiojantį pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo išduotą leidimą ⁽¹⁾.

▼ **M15**

3b. Įpareigojimas atsisakyti apyvartinių taršos leidimų netaikomas išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, kuris yra laikomas surinktu ir panaudotu taip, kad liktų nuolat chemiškai surištas produkte, kurį įprastai naudojant, įskaitant įprastą veiklą, vykdomą pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, jis į atmosferą nepateks.

Komisija pagal 23 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nustatant reikalavimus, susijusius su tuo, ar šiltnamio efektą sukeliančios dujos laikytinos nuolat chemiškai surištomis produkte, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.

⁽¹⁾ OL L 140, 5.6.2009, p. 114

▼ **M15**

4. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta, jog leidimai būtų panaikinti bet kada, jeigu to prašo jų turėtojas. Jeigu elektros energijos gamybos pajėgumų eksploatavimas valstybių narių teritorijoje nutraukiamas dėl papildomų nacionalinių priemonių, valstybės narės gali ir yra labai skatinamos panaikinti apyvartinius taršos leidimus iš bendro jų aukcione parduotinių leidimų kiekio, nurodyto 10 straipsnio 2 dalyje, neviršijant kiekio, atitinkančio vidutinį patikrinto atitinkamų įrenginių per penkerius metus iki eksploatavimo nutraukimo išmestą teršalų kiekį. Atitinkama valstybė narė informuoja Komisiją apie tokį numatomą panaikinimą arba nepanaikinimo priežastis pagal deleguotuosius aktus, priimtus pagal 10 straipsnio 4 dalį.

▼ **M4**

5. 1 ir 2 dalys taikomos nedarant poveikio 10c straipsnio taikymui.

▼ **M14**

6. Pagal šio straipsnio 8 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte nustatytą metodiką valstybės narės kasmet apskaičiuoja kompensavimo reikalavimus už praėjusius kalendorinius metus už skrydžius į valstybes, išvardytas pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, iš tų valstybių ir tarp jų, ir už skrydžius tarp Šveicarijos arba Jungtinės Karalystės ir valstybių, išvardytų pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir kasmet ne vėliau kaip lapkričio 30 d. informuoja orlaivių naudotojus.

Pagal šio straipsnio 8 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte nustatytą metodiką valstybės narės taip pat apskaičiuoja bendrus galutinius kompensavimo reikalavimus už konkretų CORSIA reikalavimų vykdymo laikotarpį ir ne vėliau kaip kitų metų, einančių po atitinkamo CORSIA reikalavimų vykdymo laikotarpio paskutinių metų, lapkričio 30 d. apie tai informuoja orlaivių naudotojus, kurie atitinka šios dalies trečioje pastraipoje išdėstytas tų reikalavimų sąlygas.

Valstybės narės apie kompensavimo lygį informuoja orlaivių naudotojus, kurie atitinka visas šias sąlygas:

- a) orlaivio naudotojai turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruotai valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, ir
- b) nuo 2021 m. sausio 1 d. per metus jie išmeta daugiau kaip 10 000 tonų CO₂, susidarančio naudojant lėktuvus, kurių didžiausia sertifikuoti kilimo masė yra didesnė kaip 5 700 kg, skrydžiams, kuriems taikomas I priedas, išskyrus skrydžius, kurie prasideda ir baigiasi toje pačioje valstybėje narėje, įskaitant tos pačios valstybės narės atokiausius regionus.

Taikant pirmos pastraipos b punktą, neatsižvelgiama į CO₂ kiekį, išmetamą vykdant šių rūšių skrydžius:

▼ **M14**

- i) valstybiniu orlaiviu vykdomus skrydžius;
- ii) humanitarinius skrydžius;
- iii) medicininius skrydžius;
- iv) karinius skrydžius;
- v) gaisro gesinimo skrydžius;
- vi) skrydžius prieš humanitarinį, medicininį ar gaisrų gesinimo skrydį ar po jo, jei tokie skrydžiai buvo vykdomi tuo pačiu orlaiviu ir buvo reikalingi susijusiai humanitarinei, medicininei ar gaisrų gesinimo veiklai vykdyti arba orlaiviui po tos veiklos perkelti kitur kitai jo veiklai vykdyti.

▼ **M12**

7. Kol bus priimtas Sąjungos teisėkūros procedūra priimamas aktas, kuriuo iš dalies keičiama ši direktyva, kiek tai susiję su aviacijos sektoriaus indėliu siekiant visos Sąjungos ekonomikos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo ir tinkamo pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimo, ir jei tokio teisėkūros procedūra priimamo akto perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpis nėra pasibaigęs ne vėliau kaip 2023 m. lapkričio 30 d., o 2022 m. išmetamųjų teršalų kiekio sektoriaus augimo koeficientas (SGF), kurį skelbia ICAO, yra lygus nuliui, ne vėliau kaip 2023 m. lapkričio 30 d. valstybės narės orlaivių naudotojams praneša, kad 2022 m. atžvilgiu jų kompensavimo reikalavimai, kaip tai suprantama ICAO CORSIA SARP 3.2.1 punkte, yra lygūs nuliui.

▼ **M14**

8. Šio straipsnio 6 dalyje nurodyti kompensavimo reikalavimai, taikant CORSIA, už skrydžius į valstybes, išvardytas pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, iš tų valstybių ir tarp jų, taip pat už skrydžius tarp Šveicarijos arba Jungtinės Karalystės ir valstybių, išvardytų pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, apskaičiuojami pagal metodiką, kurią turi nustatyti Komisija.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų kompensavimo reikalavimų, taikomų orlaivių naudotojams, apskaičiavimo metodika.

Tuose įgyvendinimo aktuose visų pirma išsamiau išdėstoma, kaip taikomi reikalavimai, kylantys iš atitinkamų šios direktyvos nuostatų, visų pirma iš 3c, 11a, 12 ir 25a straipsnių, ir, kiek įmanoma atsižvelgiant į atitinkamas šios direktyvos nuostatas, iš CORSIA tarptautinių aplinkos apsaugos standartų ir rekomenduojamos praktikos (CORSIA SARP).

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Pirmasis toks įgyvendinimo aktas priimamas ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d.

▼ **M14**

9. Orlaivių naudotojai, kurie turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruoti valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, panaikina tik tokį kiekį 11a straipsnyje nurodytų vienetų, apie kurį pranešta tos valstybės narės pagal 6 dalį už atitinkamą CORSIA reikalavimų vykdymo laikotarpį. 2021–2023 m. laikotarpiu išmestas teršalų kiekis panaikinamas iki 2025 m. sausio 31 d., o 2024–2026 m. laikotarpiu išmestas teršalų kiekis – iki 2028 m. sausio 31 d.

▼ **M9***13 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų galiojimas**

Nuo 2013 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai galioja neribotą laiką. Nuo 2021 m. sausio 1 d. išduotuose apyvartiniuose taršos leidimuose nurodoma, kuriuo dešimties metų laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. jie buvo išduoti, ir jie galioja nuo pirmųjų to laikotarpio metų.

▼ **M4***14 straipsnis***Emisijos stebėjimas ir ataskaitų apie ją teikimas**▼ **M9**

1. ► **M15** Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamios tvarkos, skirtos išmetamo teršalų kiekio stebėsenai ir ataskaitų apie ją teikimui ir prireikus su šios direktyvos I priede išvardytų rūšių veikla susijusių veiklos duomenų bei su CO₂ nesusijusio aviacijos poveikio maršrutams, dėl kurių išmetamo teršalų kiekio teikiamos ataskaitos pagal šią direktyvą, stebėsenai ir ataskaitų apie juos teikimui; ši tvarka grindžiama šios direktyvos IV priede išdėstytais stebėsenos ir ataskaitų teikimo principais ir šio straipsnio 2 ir 5 dalyse išdėstytais reikalavimais. Tais įgyvendinimo aktais šių išmetamųjų teršalų ir jų poveikio, įskaitant su CO₂ nesusijusį aviacijos poveikį, stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo reikalavimuose taip pat nurodomas kiekvienų šiltnamio efektą sukeliančių dujų visuotinio atšilimo potencialas ir atsižvelgiama į naujausias mokslo žinias apie aviacijos išmetamųjų teršalų, nesusijusių su CO₂, poveikį. Tais įgyvendinimo aktais sudaroma galimybė Direktyva (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės naudojimo tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus (juos reikiamai pakoregavus, kad galėtų būti taikomi pagal šią direktyvą) taikyti taip, kad tokia biomasė būtų netarši. Jais nustatoma, kaip apskaičiuoti su netaršių šaltinių ir netaršiais nelaikomų šaltinių mišiniu siejamą išmetamųjų teršalų sukaupimą. Jais taip pat patikslinama, kaip apskaičiuoti išmetamą teršalų kiekį, siejamą su nebiologinės kilmės atsinaujinančiųjų išteklių kuru ir perdirbtos anglies kuru, užtikrinant, kad toks išmetamas teršalų kiekis būtų įtrauktas į apskaitą ir kad būtų išvengta dvigubo skaičiavimo. ◀

▼ **M9**

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M4**

2. 1 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ atsižvelgiama į tiksliausius bei naujausius turimus mokslinius duomenis, ypač TKKK duomenis, be to, operatoriams gali būti nustatyti reikalavimai teikti ataskaitas apie emisijas, siejamas su prekių gamyba daug energijos suvartojančiose pramonės šakose, kurioms tenka konkuruoti tarptautiniu lygiu. Tuose ► **M9** teisės aktuose ◀ gali taip pat būti reikalavimai atlikti nepriklausomą šios informacijos patikrinimą.

I šiuos reikalavimus gali būti įtrauktas reikalavimas teikti ataskaitas apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas gaminant elektros energiją, kurioms taikoma ► **M9** ES ATLPS ◀ ir kurios susijusios su tokių prekių gamyba.

3. Valstybės narės užtikrina, kad pasibaigus kalendoriniams metams kiekvienas įrenginio arba orlaivio naudotojas 1 dalyje nurodytuose ► **M9** teisės aktuose ◀ nustatyta tvarka vykdytų stebėseną ir kompetentingai institucijai pateiktų ataskaitą apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją per tuos metus iš įrenginio.

4. 1 dalyje nurodyti ► **M9** teisės aktai ◀ gali apimti automatizuotų sistemų naudojimo ir keitimosi duomenimis formatų reikalavimus, siekiant suderinti pranešimus apie stebėjimo planą, taip pat emisijos ir tikrinimo veiklos tarp operatoriaus, tikrintojų ir atsakingų institucijų metinės ataskaitos reikalavimus.

▼ **M14**

5. Orlaivių naudotojai kartą per metus praneša apie su CO₂ nesusijusį aviacijos poveikį, pasireiškusį nuo 2025 m. sausio 1 d. Tuo tikslu Komisija ne vėliau kaip 2024 m. rugpjūčio 31 d. pagal 1 dalį priima įgyvendinimo aktą, kad į stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemą būtų įtrauktas su CO₂ nesusijęs aviacijos poveikis. Ta stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistema apima bent turimus trimačius orlaivio trajektorijos duomenis ir aplinkos drėgmę bei temperatūrą, kad būtų galima apskaičiuoti CO₂ ekvivalentą vienam skrydžiui. Komisija, atsižvelgdama į turimus išteklius, užtikrina, kad būtų priemonių, skirtų palengvinti ir, kiek įmanoma, automatizuoti stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemą bei kuo labiau sumažinti administracinę naštą.

Nuo 2025 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas orlaivio naudotojas stebėtų kiekvieno orlaivio, kurį jis eksploatuoja kiekvienais kalendoriniais metais, su CO₂ nesusijusį poveikį ir apie jį praneštų kompetentingai institucijai pasibaigus kiekvieniems metams pagal 1 dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus.

▼ **M14**

Nuo 2026 m. Komisija, teikdama 10 straipsnio 5 dalyje nurodytą ataskaitą, kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą ir apie šios dalies trečioje pastraipoje nurodytos stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemos rezultatus.

Komisija, remdamasi su CO₂ nesusijusio aviacijos poveikio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemos taikymo rezultatais, ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. pateikia ataskaitą ir, kai tinkama, pirma atlikus poveikio vertinimą, – pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo siekiama sušvelninti su CO₂ nesusijusį aviacijos poveikį išplečiant ES ATLPS taikymo sritį, kad ji apimtų su CO₂ nesusijusį aviacijos poveikį.

6. Komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo atitinkamo ataskaitų teikimo termino ir naudotojams patogiu būdu paskelbia bent toliau nurodytus apibendrintus metinius su aviacijos veikla susijusius išmetamųjų teršalų kiekio duomenis, apie kuriuos pranešta valstybėms narėms arba kurie perduoti Komisijai pagal Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2066 ⁽¹⁾ ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2019/1603 ⁽²⁾ 7 straipsnį:

a) apie kiekvieną EEE esančią aerodromų porą:

- i) visų skrydžių metu išmetamų teršalų kiekį;
- ii) bendrą skrydžių skaičių;
- iii) bendrą keleivių skaičių;
- iv) orlaivių tipus;

b) apie kiekvieną orlaivio naudotoją:

- i) duomenis apie teršalų kiekį, išmetamą vykdant skrydžius EEE viduje, skrydžius iš EEE, į EEE ir skrydžius tarp dviejų trečiųjų šalių, suskirstytus pagal valstybių poras, ir duomenis apie išmetamuosius teršalus, kurių atžvilgiu taikomas įpareigojimas panaikinti CORSIA reikalavimus atitinkančius išmetamųjų teršalų vienetų;
- ii) kompensavimo reikalavimų sumą, apskaičiuotą pagal 12 straipsnio 8 dalį;

⁽¹⁾ 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2066 dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 601/2012 (OL L 334, 2018 12 31, p. 1).

⁽²⁾ 2019 m. liepos 18 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1603, kuriuo dėl aviacijos išmetamųjų teršalų stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemonių, kurias Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija priėmė siekdama įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę, papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB (OL L 250, 2019 9 30, p. 10).

▼ **M14**

- iii) kreditų, pagal 11a straipsnį naudojamų siekiant įvykdyti šio punkto ii papunktyje nurodytus orlaivio naudotojo kompensavimo reikalavimus, sumą ir tipą;
- iv) naudojamų degalų, kurie pasižymi nuliniu išmetamųjų teršalų faktoriumi pagal šią direktyvą arba kuriuos naudojant orlaivio naudotojui suteikiama teisė gauti leidimus pagal 3c straipsnio 6 dalį, kiekį ir tipą.

Taikant pirmos pastraipos a ir b punktus, ypatingomis aplinkybėmis, kai orlaivio naudotojas vykdo veiklą labai nedideliame skaičiuje aerodromų porų arba labai nedideliame skaičiuje valstybių porų, kurioms taikomi kompensavimo reikalavimai, arba labai nedideliame skaičiuje valstybių porų, kurioms netaikomi kompensavimo reikalavimai, jis gali prašyti administruojančiosios valstybės narės tokių duomenų neskelbti orlaivių naudotojo lygmeniu, paaiškindamas, kodėl tokių duomenų atskleidimas būtų laikomas kenkiančiu jo komerciniams interesams. Remdamasi tuo prašymu, administruojančioji valstybė gali prašyti Komisijos, kad tokie duomenys būtų skelbiami aukštesniu agregavimo lygmeniu. Sprendimą dėl prašymo priima Komisija.

▼ **M2***15 straipsnis*▼ **M4****Tikrinimas ir akreditavimas**▼ **M2**

Valstybės narės užtikrina, kad operatorių ir orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiamos ataskaitos būtų tikrinamos taikant V priede nustatytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, ir kad kompetentingai institucijai apie tai būtų pranešta.

Valstybės narės užtikrina, kad operatorius ar orlaivio naudotojas, kurių ataskaita dėl per praėjusius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų iki kiekvienų metų kovo 31 d. nebuvo patikrinta ir pripažinta atitinkančia reikalavimus pagal V priede išvardytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, negalėtų perleisti kitų leidimų tol, kol to operatoriaus ar orlaivio naudotojo ataskaita nebus pripažinta atitinkančia nustatytus reikalavimus.

▼ **M9**

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų tikrinimo remiantis V priede nustatytais principais ir dėl tikrintojų akreditavimo ir priežiūros. Komisija taip pat gali priimti įgyvendinimo aktus dėl orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateiktų ataskaitų ir pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų paraiškų tikrinimo, įskaitant tikrinimo procedūras, kurias turi taikyti tikrintojai. Juose atitinkamai nustatomos akreditavimo institucijų akreditavimo, jų akreditacijos panaikinimo, abipusio pripažinimo ir jų tarpusavio vertinimo sąlygos.

▼ **M9**

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M4***15a straipsnis***Keitimasis informacija ir profesinė paslaptis**

Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad visi sprendimai ir ataskaitos, susiję su apyvartinių taršos leidimų kiekiu ir jų paskirstymu bei emisijų stebėseną, informavimu ir tikrinimu, bus nedelsiant skelbiami tokiu būdu, kad visiems vienodomis sąlygomis būtų užtikrinama prieiga.

Informacija, sudaranti profesinę paslaptį, negali būti atskleista jokiam kitam asmeniui arba valdžios institucijai, išskyrus atvejus, numatytus taikomuose įstatymuose, taisyklėse ar administracinėse nuostatose.

▼ **B***16 straipsnis***Nuobaudos**

1. Valstybės narės nustato nuobaudų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus taisykles ir imasi visų priemonių užtikrinti, kad tos taisyklės būtų taikomos. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės ► **M2** — apie šias nuostatas praneša Komisijai ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius tų nuostatų pakeitimus.

▼ **M15**

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paskelbti operatorių, orlaivių naudotojų ir laivybos bendrovių, kurie pažeidė reikalavimus pagal šią direktyvą atsisakyti pakankamo skaičiaus leidimų, pavadinimai.

▼ **M2**

3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas operatorius ar orlaivio naudotojas, kuris iki kiekvienų metų ► **M15** rugsėjo 30 d. ◀ neatsisako pakankamo skaičiaus leidimų, kurie atitiktų jo per ankstesnius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, būtų laikomas turinčiu mokėti baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Nustatoma, kad bauda už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją – 100 EUR už kiekvieną anglies dioksido ekvivalentą, už kurį operatorius ar orlaivio naudotojas neatsisakė leidimų. Sumokėjęs baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, operatorius ar orlaivio naudotojas neatleidžiamas nuo įsipareigojimo atsisakyti leidimų skaičiaus, atitinkančio tą perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, kuri susidarytų, jeigu būtų atsisakoma kitų kalendorinių metų leidimų.

▼ **M15**

3a. 3 dalyje nustatytos nuobaudos taikomos ir laivybos bendrovėms.

▼ **M4**

4. Už perteklinę emisiją skiriama bauda, susijusi su apyvartiniais taršos leidimais, išduotais nuo 2013 m. sausio 1 d., didinama pagal Europos vartotojų kainų indeksą.

▼ **M2**

5. Jei orlaivio naudotojas nevykdo šios direktyvos reikalavimų ir jei kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis nepavyksta užtikrinti, kad jų būtų laikomasi, ji administruojanti valstybė narė gali prašyti Komisijos priimti sprendimą dėl draudimo vykdyti veiklą nustatymo atitinkamam orlaivio naudotojui.

6. Pagal 5 dalį pateikiamame administruojančios valstybės narės prašyme nurodomi:

- a) įrodymai, kad orlaivio naudotojas neįvykdė savo įsipareigojimų pagal šią direktyvą;
- b) išsami informacija apie tos valstybės narės taikytus veiksmus, kad būtų vykdoma direktyva;
- c) draudimo vykdyti veiklą ► **M9** Sąjungos ◀ lygiu nustatymo pagrindimas; ir
- d) rekomendacija dėl draudimo vykdyti veiklą ► **M9** Sąjungos ◀ lygiu taikymo srities ir reikalavimai, kurie turėtų būti taikomi.

7. Prašymus, pavyzdžiui, nurodytus 5 dalyje, pateikus Komisijai, ji informuoja kitas valstybes nares per jų atstovus 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame komitete, laikantis komiteto darbo tvarkos taisyklių.

8. Prieš priimant sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, kai tikslinga ir įmanoma, konsultuojamasi su institucijomis, atsakingomis už teisės aktais nustatytą atitinkamo orlaivio naudotojo priežiūrą. Kai įmanoma, konsultacijas kartu vykdo Komisija ir valstybės narės.

9. Kai Komisija svarsto, ar priimti sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, ji pateikia atitinkamam orlaivio naudotojui esminius faktus ir motyvus, kuriais grindžiamas toks sprendimas. Atitinkamam orlaivio naudotojui suteikiama galimybė per 10 dienų nuo informacijos pateikimo raštu pateikti pastabas Komisijai.

10. Remiantis valstybės narės prašymu, Komisija ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◀ gali priimti sprendimą atitinkamam orlaivio naudotojui nustatyti draudimą vykdyti veiklą.

11. Kiekviena valstybė narė savo teritorijoje vykdo visus sprendimus, priimtus pagal 10 dalį. Ji informuoja Komisiją apie visas priemones, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti tokius sprendimus.

▼ **M15**

11a. Laivybos bendrovių, kurios nesilaikė atsisakymo įpareigojimų du ar daugiau vienas po kito einančių ataskaitinių laikotarpių, atveju, ir kai kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis šių reikalavimų laikymosi užtikrinti nepavyko, atvykimo uosto valstybės narės kompetentinga institucija gali, suteikusi galimybę atitinkamai laivybos bendrovei pateikti savo pastabas, priimti draudimo įplaukti nurodymą, apie kurį pranešama Komisijai, Europos jūrų saugumo agentūrai (EMSA), kitoms valstybėms narėms ir atitinkamai vėliavos valstybei. Priėmus tokį draudimo įplaukti nurodymą, kiekviena valstybė narė, išskyrus valstybę narę, su kurios vėliava plaukioja laivas, atsisako į bet kurį iš savo uostų įleisti laivus, už kuriuos atsako atitinkama laivybos bendrovė, kol laivybos bendrovė įvykdo atsisakymo įpareigojimus pagal 12 straipsnį. Kai laivas plaukioja su valstybės narės vėliava ir įplaukia arba yra viename iš jos uostų, atitinkama valstybė narė, suteikusi atitinkamai laivybos bendrovei galimybę pateikti savo pastabas, sulaiko laivą, kol laivybos bendrovė įvykdo atsisakymo įpareigojimus.

Kai nustatoma, kad laivas ar laivybos bendrovė, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, yra viename iš valstybės narės, su kurios vėliava jis plaukioja, uostų, atitinkama valstybė narė, suteikusi atitinkamai laivybos bendrovei galimybę pateikti savo pastabas, gali laivui paskelbti draudimą plaukti su jos vėliava, kol laivybos bendrovė įvykdo savo atsisakymo įpareigojimus. Valstybė narė praneša apie tai Komisijai, EMSA ir kitoms valstybėms narėms. Paskelbus draudimą plaukti su tam tikros valstybės narės vėliava, kiekviena valstybė narė imasi tų pačių priemonių, kokių reikia imtis paskelbus draudimo įplaukti nurodymą pagal pirmos pastraipos antrą sakinį.

Šia dalimi nedaromas poveikis tarptautinėms laivybos taisyklėms, taikytinoms nelaimės ištiktiems laivams.

▼ **M9**

12. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose išdėstomos išsamios šiame straipsnyje nurodytų procedūrų taikymo taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **M1***17 straipsnis***Prieiga prie informacijos**

„Su apyvartinių taršos leidimų skyrimu susiję sprendimai, informacija apie projektų veiklą, kurioje valstybė narė dalyvauja arba leidžia dalyvauti privatiems ar valstybės subjektams, ir pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą privalomos emisijos ataskaitos, kurias turi kompetentinga institucija, turi būti prieinamos visuomenei pagal Direktyvą 2003/4/EB.

▼ B*18 straipsnis***Kompetentinga institucija**

Valstybės narės imasi atitinkamų administracinių priemonių, įskaitant atitinkamos kompetentingos institucijos arba institucijų paskyrimą, kad būtų įgyvendinamos šios direktyvos taisyklės. Jeigu paskiriama daugiau nei viena kompetentinga institucija, pagal šią direktyvą tų institucijų atliekamas darbas turi būti derinamas.

▼ M1

Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad būtų koordinuojama veikla, kurią vykdo jų paskirtasis koordinavimo centras projekto veiklai tvirtinti pagal Kioto protokolo 6 straipsnio 1 dalies a punktą ir jų paskirta nacionalinė valdžios institucija Kioto protokolo 12 straipsniui įgyvendinti, kurie yra atitinkamai paskirti vadovaujantis pagal JTBBKK arba Kioto protokolą vėliau priimtais sprendimais.

▼ M2*18a straipsnis***Administruojanti valstybė narė**

1. Administruojanti valstybė narė orlaivio naudotojo atžvilgiu yra ši:

- a) jei orlaivio naudotojas turi galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti, išduotą valstybės narės pagal 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2407/92 dėl oro vežėjų licencijavimo⁽¹⁾ nuostatas, – valstybė narė, tam orlaivio naudotojui išdavusi licenciją oro susisiekimui vykdyti; ir
- b) visais kitais atvejais – valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdam skrydžius baziniais metais, dalis.

▼ M14

2. Jei pirmaisiais dvejais kurio nors 13 straipsnyje nurodyto laikotarpio metais jokios aviacijos emisijos, išmestos orlaivio naudotojui, kuriam taikomas šio straipsnio 1 dalies b punktas, vykdam skrydžius, nėra priskiriamos jį administruojančiai valstybei narei, orlaivio naudotojas kitam laikotarpiui perduodamas kitai administruojančiai valstybei narei. Naujoji administruojanti valstybė narė yra valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdam skrydžius ankstesnio laikotarpio pirmaisiais dvejais metais, dalis.

▼ M2

3. Remdamasi geriausia turima informacija, Komisija:

- a) iki 2009 m. vasario 1 d. paskelbia orlaivių naudotojų, kurie 2006 m. sausio 1 d. arba vėliau vykdė I priede nurodytą aviacijos veiklą, sąrašą, nurodydama kiekvieno orlaivio naudotojo administruojančią valstybę narę pagal 1 dalį; ir

⁽¹⁾ OL L 240, 1992 8 24, p. 1.

▼ **M14**

- b) nuo 2024 d. bent kas dvejus metus atnaušina sąrašą, įtraukdama į jį orlaivių naudotojus, kurie nuo to laiko vykdė I priede išvardytą rūšių aviacijos veiklą; jei orlaivių naudotojas iki sąrašo atnaujinimo ketverius kalendorinius metus iš eilės nevykdė I priede nurodytos aviacijos veiklos, tas orlaivių naudotojas į sąrašą neįtraukiamas.

▼ **M2**

4. Komisija gali ► **M9** pagal 22a straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą ◀ parengti gaires, kuriomis vadovaudamosi valstybės narės pagal šią direktyvą administruotų orlaivių naudotojus.

5. 1 dalyje „baziniai metai“ veiklą ► **M9** Sąjungoje ◀ po 2006 m. sausio 1 d. pradėjusio orlaivio naudotojo atžvilgiu – tai pirmieji kalendoriniai veiklos metai, visais kitais atvejais – 2006 m. sausio 1 d. prasidėję kalendoriniai metai.

▼ **M15***18b straipsnis***Komisijos, EMSA ir kitų atitinkamų organizacijų teikiama pagalba**

1. Siekdamos vykdyti savo prievoles pagal 3c straipsnio 4 dalį ir 3g, 3gd, 3ge, 3gf, 3gg bei 18a straipsnius, Komisija, laivybos bendrovę administruojanti valstybė narė ir administruojančios institucijos gali prašyti EMSA ar kitos atitinkamos organizacijos pagalbos ir gali tuo tikslu sudaryti bet kokius tinkamus susitarimus su tomis organizacijomis.

2. Komisija, padedama EMSA, stengiasi parengti tinkamas stebėsenos priemones ir gaires, siekiant palengvinti ir koordinuoti tikrinimo ir vykdymo užtikrinimo veiklą, susijusią su šios direktyvos taikymu jūrų transportui. Tokios gairės ir priemonės, kiek tai praktiškai įmanoma, pateikiamos valstybėms narėms ir tikrintojams dalijimosi informacija tikslais ir siekiant geriau užtikrinti patikimą šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę vykdymą.

▼ **B***19 straipsnis***Registrai**▼ **M4**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai laikomi ► **M9** Sąjungos ◀ registre, skirtame vykdyti veiksmus, susijusius su valstybėse narėse sukurtų įrašų tvarkymu ir apyvartinių taršos leidimų paskyrimu, atsisakymu arba panaikinimu pagal Komisijos ► **M9** teisės aktus ◀, nurodytus 3 dalyje.

Kiekviena valstybė narė turi turėti galimybę atlikti veiksmus, kuriems suteikti leidimai pagal JT BKKK arba Kioto protokolą.

▼B

2. Leidimų turėtoju gali būti kiekvienas asmuo. Registras yra priimamas visuomenei ir turi skirtingas sąskaitas, kuriose registruojami kiekvieno asmens turimi leidimai, kurie jam buvo išduoti arba perleisti ar kuriuos jis perleido.

▼M9

3. Komisija pagal 23 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos nustatant visus reikiamus su Sąjungos registru susijusius reikalavimus 2013 m. sausio 1 d. prasidedančiam prekybos laikotarpiui ir vėlesniems laikotarpiams patvirtinant standartizuotas elektronines duomenų bazes, kuriose būtų pateikiami bendri duomenų elementai, pagal kuriuos, kai taikoma būtų galima atsekti apyvartinių taršos leidimų išdavimą, turėjimą, perleidimą ir panaikinimą, ir kad būtų tinkamai užtikrinta prieiga visuomenei ir konfidencialumas. Į tuos deleguotuosius aktus taip pat įtraukiamos nuostatos siekiant įgyvendinti taisykles dėl apyvartinių taršos leidimų abipusio pripažinimo susitarimuose dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų susiejimo.

▼M4

4. 3 dalyje nurodytuose ►M9 teisės aktuose ◄ dėl standartizuotos ir saugios registrų sistemos nustatomos tinkamos sąlygos, kad ►M9 Sąjungos ◄ registre būtų atliekami sandoriai ir kitos operacijos, reikalingos 25 straipsnio 1b dalyje minimiems susitarimams įgyvendinti. Tuose ►M9 teisės aktuose ◄ taip pat reglamentuojami pasikeitimo ir incidentų valdymo ►M9 Sąjungos ◄ registre veiksmai, susiję su šio straipsnio 1 dalimi. Juose nustatomos tinkamos sąlygos, kad ►M9 Sąjungos ◄ registre būtų užtikrinama, jog valstybės narės galėtų imtis iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti veiksmingumą, gerinti administracinių išlaidų valdymą ir kokybės kontrolės priemones.

▼B*20 straipsnis***Vyriausias administratorius**

1. Komisija skiria vyriausią administratorių, kad jis vestų atskirą sandorių žurnalą, kuriame būtų registruojami išduoti, perleisti ir panaikinti leidimai.

2. Vyriausias administratorius automatiškai tikrina kiekvieną sandorį registruose atskiro sandorių žurnalo įrašais, siekdamas užtikrinti, kad išduodant, perleidžiant ir panaikinant leidimus nebūtų daromi pažeidimai.

3. Jeigu automatinio patikrinimo nustatomi pažeidimai, vyriausias administratorius apie tai informuoja atitinkamą valstybę narę arba valstybes nares, kurios neregistruoja atitinkamų sandorių arba jokių kitų su tais leidimais susijusių sandorių tol, kol nebus pašalinti pažeidimai.

*21 straipsnis***Valstybių narių ataskaitos**

1. Kiekvienais metais valstybės narės įteikia Komisijai šios direktyvos taikymo ataskaitą. ►M4 Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama apyvartinių taršos leidimų skyrimo tvarkai, registrų veikimui,

▼ B

stebėsenos ir ataskaitų teikimo įgyvendinimo priemonių taikymui, tikrinimui bei akreditavimui ir su direktyvos laikymusi susijusiems klausimams bei, jei taikytina, leidimų apmokestinimo tvarkai. ◀ Pirma ataskaita Komisijai įteikiama iki 2005 m. birželio 30 d. ▶ **M9** Ataskaita rengiama remiantis klausimynu arba gairėmis; juos Komisija patvirtina priimdama įgyvendinimo aktus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. ◀ Klausimynas arba gairės valstybei narei nusiunčiami iki pirmos ataskaitos pateikimo dienos likus bent šešioms mėnesiams.

2. Komisija, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ataskaitas, per tris mėnesius nuo ataskaitų gavimo iš valstybių narių dienos parengia šios direktyvos taikymo ataskaitą.

▼ M4

3. Komisija sudaro sąlygas valstybių narių kompetentingoms institucijoms keistis informacija apie pokyčius, susijusius su leidimų skyrimu, TMV ir PTMV naudojimu ▶ **M9** ES ATLPS ◀, registrų veikimu, stebėseną, ataskaitų teikimu, tikrinimu, akreditavimu, informacinėmis technologijomis ir šios direktyvos laikymusi.

▼ M9

4. Kas trejus metus 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje ypatingas dėmesys taip pat skiriamas lygiavertėms priemonėms, patvirtintoms dėl mažų įrenginių, kuriems ES ATLPS netaikoma. Lygiavertė priemonių, patvirtintų dėl mažų įrenginių, klausimas taip pat svarstomas vykdant keitimąsi informacija, kaip nurodyta 3 dalyje.

▼ M1*21a straipsnis***Gebėjimų kūrimo veiklos rėmimas**

Pagal Jungtinių Tautų bendrąją konvenciją dėl klimato kaitos, Kioto protokolą ir visus vėlesnius jų įgyvendinimui priimtus sprendimus Komisija ir valstybės narės siekia remti gebėjimų kūrimo veiklą besivystančiose šalyse ir pereinamojo laikotarpio ekonomikos šalyse, siekdamos padėti joms visiškai pasinaudoti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmais, kartu papildant jų tvarios plėtros strategijas, bei palengvinti subjektų įsitraukimą į bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmo projektų rengimą ir įgyvendinimą.

▼ M9*22 straipsnis***Priedų pakeitimai**

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad atitinkamais atvejais būtų iš dalies pakeisti šios direktyvos priedai, išskyrus I, IIa ir IIb priedus, atsižvelgiant į 21 straipsnyje nurodytas ataskaitas ir šios direktyvos taikymo patirtį. IV ir V priedai gali būti iš dalies keičiami siekiant pagerinti išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų apie jas teikimą ir tikrinimą.

▼ **M9***22a straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda Klimato kaitos komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 525/2013 ⁽¹⁾ 26 straipsnį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁾.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

*23 straipsnis***Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

▼ **M15**

2. Įgaliojimai priimti 3c straipsnio 6 dalyje, 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1, 8 ir 8a dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 12 straipsnio 3b dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje bei 30j straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2018 m. balandžio 8 d.

3. Europos Parlamentas ar Taryba gali bet kada atšaukti 3c straipsnio 6 dalyje, 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1, 8 ir 8a dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 12 straipsnio 3b dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje bei 30j straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

⁽¹⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 280/2004/EB (OL L 165, 2013 6 18, p. 13).

⁽²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

▼ **M9**

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ⁽¹⁾ nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

▼ **M15**

6. Pagal 3c straipsnio 6 dalį, 3d straipsnio 3 dalį, 10 straipsnio 4 dalį, 10a straipsnio 1, 8 ar 8a dalis, 10b straipsnio 5 dalį, 12 straipsnio 3b dalį, 19 straipsnio 3 dalį, 22 straipsnį, 24 straipsnio 3 dalį, 24a straipsnio 1 dalį, 25a straipsnio 1 dalį ar 28c straipsnį ar 30j straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

▼ **M4***24 straipsnis***Vienašališko papildomų veiklų ir dujų įtraukimo procedūros**▼ **M9**

1. Nuo 2008 m. valstybės narės apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pagal šią direktyvą gali taikyti I priede nenurodytai veiklai ir šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, atsižvelgdamos į visus atitinkamus kriterijus, ypač poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą ir numatytos stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos patikimumą, jei tokios veiklos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimui pritaria Komisija, pagal deleguotuosius aktus, kuriuos pagal 23 straipsnį ji įgaliota priimti.

▼ **M4**

2. Kai pritariama papildomos veiklos ir dujų įtraukimui į sistemą, tuo pat metu Komisija gali leisti išduoti papildomus apyvartinius taršos leidimus ir gali leisti įtraukti tokią papildomą veiklą ir dujas kitoms valstybėms narėms.

3. Komisijos iniciatyva arba valstybės narės prašymu gali būti priimti ► **M9** teisės aktai ◀ dėl emisijų, susijusių su veikla, įrenginiais ir šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, kurių derinys nenurodytas I priede, stebėsenos ir ataskaitų apie jas teikimo, jei ta stebėsenos ir ataskaitų teikimas gali būt vykdomi pakankamai tiksliai.

▼ **M9**

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 23 straipsnį, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos šiuo tikslu.

⁽¹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

▼ **M4***24a straipsnis***Emisijų mažinimo projektams taikomos suderintos taisyklės**▼ **M9**

1. Be 24 straipsnyje numatyto įtraukimo, Komisija gali priimti priemones, skirtas apyvartinių taršos leidimų ar kreditų išdavimui valstybių narių administruojamiems projektams, kuriuos vykdant mažinami išmetami šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių neapima ES ATLPS, kiekiai.

Tokios priemonės turi derėti su aktais, priimtais pagal buvusią 11b straipsnio 7 dalį, galiojusią prieš 2018 m. balandžio 8 d. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildyta ši direktyva nustatant taikytiną procedūrą.

▼ **M4**

Dėl tokių priemonių taikymo negali būti du kartus skaičiuojamas emisijos sumažinimas ir negali būti sudaromos kliūtys taikyti kitas politines priemones, skirtas mažinti emisijas, kurių neapima ►**M9** ES ATLPS ◄. Priemonės priimanos tik jei įtraukimas pagal 24 straipsnį yra negalimas, o kitą kartą peržiūrint ►**M9** ES ATLPS ◄ svarstoma galimybė suvienodinti jos taikymą šioms emisijoms visoje ►**M9** Sąjungoje ◄.

▼ **M9**▼ **M4**

3. Valstybė narė gali atsakyti išduoti apyvartinius taršos leidimus ar kreditus tam tikrų tipų projektams, kurie savo teritorijoje padeda mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Tokie projektai bus vykdomi susitarimo su valstybe nare, kurioje šis projektas įgyvendinamas, pagrindu.

▼ **B***25 straipsnis***Ryšiai su kitomis šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemomis**

1. Su Kioto protokolo B priede išvardytomis trečiosiomis šalimis, kurios yra ratifikavusios tą protokolą, pagal Sutarties 300 straipsnyje nustatytas taisykles turėtų būti sudaromi susitarimai, kad būtų numatytas ►**M9** ES ATLPS ◄ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemų abipusis leidimų pripažinimas.

▼ **M4**

1a. Susitarimai gali būti sudaromi siekiant užtikrinti, kad būtų abipusiai pripažįstami pagal ►**M9** ES ATLPS ◄ išduodami apyvartiniai taršos leidimai ir suderinami leidimai, išduodami pagal kitos šalies arba federalinei valdžiai atskaitingų ar regioninių administracinių vienetų privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų prekybos sistemas, kuris turi maksimalias absoliučias emisijų ribas.

1b. Su trečiosiomis šalimis arba federalinei valdžiai atskaitingais ar regioniniais administraciniais vienetais galėtų būti sudaromi neprivalomi susitarimai, kuriais būtų užtikrintas apyvartinių taršos leidimų, išduodamų pagal ►**M9** ES ATLPS ◄, arba leidimų, išduodamų pagal kitas privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, kuriomis nustatomos didžiausios absoliučios emisijų ribos, administracinis ir techninis koordinavimas.

▼ **M9**▼ **M2***25a straipsnis***Trečiųjų šalių priemonės siekiant mažinti aviacijos poveikį klimato kaitai**

1. ► **M9** Jei trečioji šalis patvirtina priemones, kurių tikslas – mažinti iš tos trečiosios šalies kylančių ir Sąjungoje nutūpiančių orlaivių poveikį klimato kaitai, Komisija, pasikonsultavusi su ta trečiąja šalimi ir valstybėmis narėmis komitete, nurodytame 22a straipsnio 1 dalyje, apsvarsto esamas galimybes užtikrinti optimalią ES ATLPS ir tos šalies taikomų priemonių sąveiką.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų iš dalies pakeistas šios direktyvos I priedas, kad skrydžiai iš atitinkamos trečiosios šalies būtų išbraukti iš I priede pateiktų rūšių aviacijos veiklos sąrašo arba būtų numatyta kitų I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklos pakeitimų, išskyrus taikymo srities atžvilgiu, kurie reikalingi susitarimo, sudaryto pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnį, tikslais. ◀

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai gali siūlyti bet kokius kitus šios direktyvos pakeitimus.

Prereikęs pagal Sutarties 300 straipsnio 1 dalį Komisija taip pat gali teikti rekomendacijas Tarybai pradėti derybas siekiant sudaryti susitarimą su atitinkama trečiąja šalimi.

▼ **M14**

2. Sąjunga ir jos valstybės narės toliau siekia susitarimo dėl pasaulinio masto priemonių, skirtų aviacijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti, kurios būtų suderintos su Reglamentu (ES) 2021/1119 tikslais ir Paryžiaus susitarimu. Atsižvelgdama į bet kurį tokį susitarimą Komisija svarsto, ar šios direktyvos pakeitimų nuostatos, taikomos orlaivių naudotojams, yra būtinos.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriame išvardija valstybes, išskyrus EEE šalis, Šveicariją ir Jungtinę Karalystę, kurios, taikant šią direktyvą, laikomos taikančiomis CORSIA, ir yra nustačiusios 2019 m. bazinį lygį 2021–2023 m. laikotarpiu, o kiekvieniems metams nuo 2024 m. – 85 % 2019 m. išmetamųjų teršalų bazinio lygio. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Orlaivių naudotojai neprivalo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal 12 straipsnio 3 dalį už teršalų kiekį, išmestą iki 2026 m. gruodžio 31 d. vykdant skrydžius į valstybes, išvardytas pagal šio straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir iš jų.

▼ **M14**

5. Orlaivių naudotojai neprivalo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal 12 straipsnio 3 dalį už teršalų kiekį, išmestą iki 2026 m. gruodžio 31 d. vykdant skrydžius tarp EEE ir valstybių, kurios nėra išvardytos pagal šio straipsnio 3 straipsnį priimtame įgyvendinimo akte, išskyrus skrydžius į Šveicariją ir Jungtinę Karalystę.

6. Teršalų, išmetamų vykdant skrydžius į Jungtinių Tautų apibrėžtas mažiausiai išsivysčiusias šalis ir mažas besivystančias salų valstybes ir iš jų, išskyrus pagal šios straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte išvardytas šalis ir tas valstybes, kurių BVP vienam gyventojui yra lygus Sąjungos vidurkiui arba už jį didesnis, atžvilgiu nereikalaujama, kad orlaivių naudotojai atsisakytų leidimų pagal 12 straipsnio 3 dalį už tą išmetamų teršalų kiekį.

7. Jei Komisija nustato, kad labai iškraipoma konkurencija, kai, pavyzdžiui, trečioji valstybė pagal savo vidaus teisę ne taip griežtai taiko CORSIA arba neužtikrina CORSIA nuostatų vykdymo visiems orlaivių naudotojams vienodomis sąlygomis, ir tai kenkia orlaivių naudotojams, kurie turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruoti valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, Komisija priima įgyvendinimo aktus, pagal kuriuos teršalų, išmestų vykdant skrydžius į tas valstybes ir iš jų, atžvilgiu tie orlaivių naudotojai būtų atleidžiami nuo 12 straipsnio 9 dalyje nustatytų kompensavimo reikalavimų. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Jei orlaivio naudotojai, kurie turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruotas valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, vykdo skrydžius tarp dviejų skirtingų valstybių, nurodytų pagal šio straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, įskaitant skrydžius tarp Šveicarijos, Jungtinės Karalystės ir pagal šio straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte išvardytų valstybių, o tos valstybės leidžia orlaivių naudotojams naudoti kitus nei pagal 11a straipsnio 8 dalį priimtame sąraše nurodytus vienetų, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, pagal kuriuos tiems orlaivių naudotojams leidžiama naudoti papildomas į tą sąrašą neįtrauktas vienetų rūšis arba nesilaikyti 11a straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų sąlygų vykdant tokius skrydžius išmestų teršalų atžvilgiu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

▼ **B***26 straipsnis***Direktyvos 96/61/EB pakeitimai**

Direktyvos 96/61/EB 9 straipsnio 3 dalyje pridedamos šios pastraipos:

▼B

„Jeigu iš įrenginio, atsižvelgiant į juo vykdomą veiklą, išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nurodytos 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (*), I priede, leidime tų dujų tiesioginių emisijų ribinė vertė nenustatoma, jeigu nebūtina užtikrinti, kad vietos aplinkos teršimo mastas būtų nedidelis.

Jei tai yra Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos, valstybės narės gali apsispręsti nenustatyti su deginimo arba anglies dioksido veiklos vietoje išmetančių kitų įrenginių energetiniu naudingumo koeficientu susijusių reikalavimų.

Jeigu būtina, kompetentingos institucijos tam tikrais atvejais iš dalies pakeičia leidimą.

Trys pirmiau minėtos pastraipos netaikomos įrenginiams, kurie pagal Direktyvos 2003/87/EB 27 straipsnį laikinai neįtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje.

(*) OL L 275, 2003 10 25, p. 32“

▼M4*27 straipsnis*

Mažų įrenginių, kuriems taikomos lygiavertės priemonės, neįtraukimas į sistemą

1. Valstybės narės, pasikonsultavusios su operatoriumi, į ►M9 ES ATLPS ◄ gali neįtraukti, įrenginių, kurių emisijų (išskyrus naudojant biomasę išmetamus teršalus) kiekis, apie kurį pranešta kompetentingai institucijai, kiekvienais iš 3 metų prieš pranešimą pagal a punktą, yra mažesnis kaip 25 000 tonų anglies dioksido ekvivalento, ir kurių nominalus šiluminis našumas yra mažesnis kaip 35 MW, jei jie vykdo kuro deginimo veiklą, ir kuriems taikomos priemonės, garantuojančios lygiavertę emisijų sumažinimą, jeigu atitinkama valstybė narė įvykdo šias sąlygas:

- a) praneša Komisijai apie kiekvieną tokį įrenginį, nurodydama šiam įrenginiui, kurio įnašas į šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą bus lygiavertis, taikomas lygiavertes priemones prieš pateikiant įrenginių sąrašą pagal 11 straipsnio 1 dalį ir vėliausiai kai šis sąrašas pateikiamas Komisijai;
- b) patvirtina, kad įdiegtos stebėjimo priemonės, leidžiančios įvertinti, ar per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmeta 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę. Valstybės narės gali leisti taikyti supaprastintas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemones įrenginiams, kurių vadovaujantis 14 straipsniu vidutinis metinis patikrintas emisijų kiekis 2008–2010 m. yra mažesnis kaip 5 000 tonų per metus;

▼ **M4**

c) patvirtina, kad jei per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmes 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę, arba šiam įrenginiui taikomų priemonių, kurios padės pasiekti lygiavėčio indėlio į emisijų mažinimą, taikymas bus nutrauktas, įrenginys bus vėl įtrauktas į ► **M9** ES ATLPS ◀;

d) siekdama pasikonsultuoti su visuomene, paskelbia a, b ir c punktuose nurodytą informaciją.

Jeigu ligoninės imasi lygiavėčių priemonių, jos taip pat gali būti neįtrauktos į sistemą.

2. Jei pasibaigus trijų mėnesių laikotarpiui, skaičiuojamam nuo konsultacijoms su visuomene skirtos informacijos paskelbimo dienos, per kitus šešis mėnesius Komisija nepateikia prieštaravimų, neįtraukimas laikomas priimtu.

Atsisakius apyvartinių taršos leidimų, išduotų laikotarpiui, per kurį įrenginiui buvo taikoma ► **M9** ES ATLPS ◀, įrenginiui sistema nebetaikoma, ir valstybė narė nebeišduoda įrenginiui nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal 10a straipsnį.

3. Jei įrenginys vėl įtraukiamas į ► **M9** ES ATLPS ◀ pagal 1 dalies c punktą, pagal 10a straipsnį išduodami apyvartiniai taršos leidimai pradėti teikti to įtraukimo į sistemą metais. Šiems įrenginiams išduoti apyvartiniai taršos leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybė narė, kurioje yra įrenginys, turėtų parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį.

▼ **M9**

Visi tokie įrenginiai ES ATLPS lieka iki 11 straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio, per kurį jie buvo vėl įtraukti į sistemą, pabaigos.

▼ **M4**

4. Įrenginiams, kurie 2008–2012 m. laikotarpiu nebuvo įtraukti į ► **M9** ES ATLPS ◀, gali būti taikomi supaprastinti stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo reikalavimai siekiant nustatyti emisijų kiekį per trejus metus iki pranešimo pagal 1 dalies a punktą pateikimo.

▼ **M9***27a straipsnis***Neprivalomas įrenginių, kurie išmeta mažiau nei 2 500 tonų kiekį, neįtraukimas**

1. Valstybės narės į ES ATLPS gali neįtraukti įrenginių, kurių išmetamų teršalų (neskaitant naudojant biomasę išmetamų teršalų) kiekis, apie kurį pranešta atitinkamos valstybės narės kompetentingai institucijai, kiekvienais iš trejų metų prieš pranešimą pagal a punktą yra mažesnis nei 2 500 tonų anglies dioksido ekvivalento, jeigu atitinkama valstybė narė:

a) praneša Komisijai apie kiekvieną tokį įrenginį iki tada, kai įrenginių sąrašas pagal 11 straipsnio 1 dalį turi būti pateiktas Komisijai, arba ne vėliau, kai tas sąrašas pateikiamas Komisijai;

▼ **M9**

- b) patvirtina, kad įdiegtos supaprastintos stebėjimo priemonės, leidžiančios įvertinti, ar per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmeta 2 500 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, neskaičiuojant naudojant biomasę išmetamų teršalų;
- c) patvirtina, kad, jei per kuriuos nors vienerius kalendorinius metus įrenginys išmes 2 500 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, neskaičiuojant naudojant biomasę išmetamų teršalų, įrenginys bus vėl įtrauktas į ES ATLPS, ir
- d) viešai paskelbia a, b ir c punktuose nurodytą informaciją.

2. Kai įrenginys vėl įtraukiamas į ES ATLPS pagal šio straipsnio 1 dalies c punktą, pagal 10a straipsnį paskirstyti apyvartiniai taršos leidimai suteikiami nuo to įtraukimo į sistemą metų. Tokiam įrenginiui paskirstyti apyvartiniai taršos leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybė narė, kurioje yra įrenginys, turi parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį.

3. Valstybės narės į ES ATLPS taip pat gali neįtraukti rezervą teikiančių modulių ar atsarginių blokų, kurie eksploatuojami ne daugiau kaip 300 valandų per metus kiekvienais iš trejų metų prieš pranešimą pagal 1 dalies a punktą metais, tomis pačiomis sąlygomis, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse.

▼ **M4***28 straipsnis***Taisymai po ► M9 Sąjungos ◄ pritarimo būsimam tarptautiniam susitarimui dėl klimato kaitos**

1. ► M9 Sąjungai ◄ pasirašius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekis iki 2020 m. turės būti sumažintas daugiau, nei 20 %, palyginti su 1990 m. kiekiu, kaip nurodyta 30 % sumažinimo įsipareigojime, patvirtintame Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn. susitikime, vėliausiai po 3 mėnesių Komisija teikia ataskaitą, kurioje įvertina pirmiausia šiuos elementus:

- a) priemonių, dėl kurių susitarta tarptautinių derybų metu, pobūdį ir kitų išsivysčiusių šalių priimtus panašius į ► M9 Sąjungos ◄ įsipareigojimus sumažinti emisijas bei pažangesnės ekonomikos besivystančių šalių priimtus įsipareigojimus tinkamai prisidėti atsižvelgiant į jų atsakomybę ir galimybes;
- b) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos reikšmę ir dėl to ► M9 Sąjungos ◄ lygmeniu būtinas priemones siekiant dar ambicingesnio 30 % mažinimo tikslo suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu, atsižvelgiant į darbą, atliktą Kioto protokole nustatytu pirmuoju įsipareigojimų laikotarpiu;

▼ **M4**

- c) su anglies dioksido nutekėjimo rizika susijusį ► **M9** Sąjungos ◀ gamybos pramonės konkurencingumą;
- d) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos poveikį kitiems ► **M9** Sąjungos ◀ ekonomikos sektoriams;
- e) poveikį ► **M9** Sąjungos ◀ žemės ūkio sektoriui, įskaitant anglies dioksido nutekėjimo riziką;
- f) tinkamas sąlygas siekiant įtraukti teršalus, išmetamus arba pašalinamus ► **M9** Sąjungoje ◀ dirbant žemę, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir vykdant miškininkystės veiklą;
- g) miškų įveisimą, atželdinimą, išvengtą miškų kirtimą ir nykimą trečiojoje šalyse įkūrus tarptautiniu mastu pripažįstamą su tuo susijusią sistemą;
- h) papildomos ► **M9** Sąjungos ◀ strategijos ir priemonių poreikį siekiant įgyvendinti ► **M9** Sąjungos ◀ ir valstybių narių įsipareigojimus mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodyta ataskaita Komisija, jei reikia, Europos Parlamentui ir Tarybai teikia teisėkūros pasiūlymą dėl šios direktyvos pakeitimo laikantis 1 dalies nuostatų, siekiant, kad direktyvos pakeitimas įsigaliotų ► **M9** Sąjungai ◀ patvirtinus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos bei siekiant pagal šį susitarimą įgyvendinti įsipareigojimą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Šis pasiūlymas turi būti grindžiamas skaidrumo, ekonominio veiksmingumo ir ekonominio naudingumo bei sąžiningumo ir solidarumo paskirstant valstybių narių užduotis principais.

3. Pagal šį pasiūlymą, reikiamaiais atvejais, operatoriams, greta šioje direktyvoje nurodytų kreditų turi būti leidžiama naudoti PTMV, TMV ar kitus patvirtintus kreditus iš trečiųjų šalių, ratifikavusių tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos.

4. Pasiūlyme taip pat turi būti atitinkamai numatytos bet kokios kitos priemonės, kurių reikia siekiant suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu laikytis privalomų mažinimo tikslų pagal 1 dalies nuostatas, ypač įgyvendinimo priemonės, kurias taikant operatoriai ► **M9** ES ATLPS ◀ galės naudotis papildomų rūšių projektų kreditais (ne tik 11a straipsnio 2–5 dalyse nurodytais kreditais) arba prireikus naudotis kitomis pagal tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos sukurtomis priemonėmis.

5. Pasiūlyme taip pat nurodomos atitinkamos pereinamojo laikotarpio ir suspendavimo priemonės, taikomos iki įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos.

▼ **M14***28a straipsnis***Nukrypti leidžiančios nuostatos, taikomos prieš privalomą ICAO pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimą**

1. Nukrypdomas nuo 12 straipsnio 3 dalies, 14 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio, valstybės narės laiko, kad tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir nesiima prieš orlaivių naudotojus nukreiptų veiksmų dėl:

- a) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2026 m. gruodžio 31 d. išmetami vykdant skrydžius į aerodromus, esančius EEE nepriklausančiose valstybėse, ir iš jų, išskyrus skrydžius į Jungtinėje Karalystėje arba Šveicarijoje esančius aerodromus, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus;
- b) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. išmetami vykdant skrydžius tarp aerodromo, esančio viename iš atokiausių regionų, kaip apibrėžta SESV 349 straipsnyje, ir aerodromo, esančio kitame EEE regione, atsižvelgiant į 28b straipsnyje nurodytos peržiūros rezultatus.

11a, 12 ir 14 straipsnių taikymo tikslais su šios dalies pirmoje pastraipoje nenurodytais skrydžiais susiję patikrinti išmetamieji teršalai laikomi orlaivių naudotojų patikrintais išmetamaisiais teršalais.

2. Nukrypdoma nuo 3d straipsnio 3 dalies, kiekviena valstybė narė laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2026 m. gruodžio 31 d. aukcione parduodamų apyvartinių taršos leidimų kiekį sumažina atitinkamai pagal jai priskirtą aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų, susijusių su skrydžiais, kuriems netaikomos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, kiekį.

3. Nukrypstant nuo 3g straipsnio, orlaivių naudotojai neprivalo pateikti stebėsenos planų, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti išmetamųjų teršalų kiekį ir teikti ataskaitas apie juos, jei tie teršalai susiję su skrydžiais, kuriems taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.

4. Nukrypstant nuo 3g, 12, 15 ir 18a straipsnių, kai orlaivio naudotojas per metus iš viso išmeta mažiau kaip 25 000 tonų CO₂ arba kai orlaivio naudotojas per metus iš viso išmeta mažiau kaip 3 000 tonų CO₂, susijusių su kitais skrydžiais, nei nurodytieji šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, jo išmestų teršalų kiekis laikomas patikrintu, jei jis nustatytas naudojant mažai teršalų išmetantiems subjektams skirtą priemonę, kuri yra patvirtinta pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 606/2010⁽¹⁾ ir užpildoma Eurokontrolės pateiktais duomenimis, gautais taikant ATLPS pagalbinę priemonę. Nekomercinių orlaivių naudotojų atžvilgiu valstybės narės gali įgyvendinti supaprastintas procedūras, jei taikant tokias procedūras užtikrinamas ne mažesnis tikslumas, nei taikant mažai teršalų išmetantiems subjektams skirtą priemonę.

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 606/2010 dėl Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) parengtos supaprastintos priemonės, kuria apskaičiuojamos apytikslės tam tikrų aplinką mažai teršiančių naudotojų orlaivių degalų sąnaudos, patvirtinimo (OL L 175, 2010 7 10, p. 25).

▼ **M14**

5. Šio straipsnio 1 dalis taikoma valstybėms, su kuriomis sudarytas susitarimas pagal 25 arba 25a straipsnį, tik laikantis tokio susitarimo sąlygų.

*28b straipsnis***Komisijos teikiamos ICAO pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimo ataskaitos ir peržiūra**

1. Komisija iki 2027 m. sausio 1 d., o vėliau kas trejus metus teikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl ICAO vedamų derybų siekiant įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę, nuo 2021 m. taikytiną išmetamųjų teršalų kiekiui, pažangos, visų pirma dėl:

- a) atitinkamų ICAO priemonių, įskaitant standartus ir rekomenduojamą praktiką, taip pat pažangą, padarytą įgyvendinant visus ICAO priemonių rinkinio elementus siekiant ilgalaikio bendrojo tikslo, patvirtinto 41-ojoje ICAO asamblėjoje;
- b) ICAO tarybos patvirtintų rekomendacijų, susijusių su pasauline rinkos priemone, įskaitant visus galimus bazinių lygių pakeitimus;
- c) pasaulinio registro sudarymo;
- d) vidaus priemonių, kurių, siekdamas įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę, nuo 2021 m. taikytiną išmetamųjų teršalų kiekiui, imasi trečiosios šalys;
- e) trečiųjų šalių dalyvavimo taikant kompensavimo pagal CORSIA masto, įskaitant jų išlygų dėl tokio dalyvavimo poveikį, ir
- f) kitų svarbių tarptautinių pokyčių ir taikytinų priemonių, taip pat pažangos mažinant bendrą aviacijos poveikį klimato kaitai.

Komisija, atsižvelgdama į Paryžiaus susitarimo bendrą pažangos įvertinimą, taip pat teikia ataskaitas dėl pastangų įgyvendinti aviacijos sektoriaus siektiną ilgalaikį bendrąjį tikslą – iki 2050 m. iki nulinio grynojo kiekio sumažinti aviacijos sektoriuje išmetamųjų teršalų kiekį, įvertintą pagal pirmos pastraipos a–f punktuose nurodytus kriterijus.

2. Komisija ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d. pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina ICAO pasaulinės rinkos priemonės bendrą aplinkosauginį naudingumą, įskaitant jos bendrą užmojo mastą, palyginti su pagal Paryžiaus susitarimą nustatytais tikslais, dalyvavimo taikant kompensavimo pagal CORSIA mastą, jos įgyvendinamumą, skaidrumą, nuobaudas už reikalavimų nesilaikymą, visuomenės dalyvavimui skirtus procesus, kompensacinių kreditų kokybę, išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų apie ją teikimą ir jo tikrinimą, registrus, atskaitomybę, taip pat biodegalų naudojimo taisykles. Komisija tą ataskaitą taip pat paskelbia iki 2026 m. liepos 1 d.

▼ **M14**

3. Prie 2 dalyje nurodytos ataskaitos prireikus Komisija prideda pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, siekiant iš dalies pakeisti šią direktyvą, kad ji atitiktų Paryžiaus susitarime nustatytus temperatūros tikslus, Sąjungos įsipareigojimu iki 2030 m. visos ekonomikos mastu sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir ne vėliau kaip iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą bei išsaugoti Sąjungos klimato politikos veiksmų aplinkosauginį naudingumą ir veiksmingumą. Į pridedamą pasiūlymą atitinkamai įtraukiamas ES ATLPS taikymas skrydžiams iš EEE valstybėse esančių aerodromų į už EEE ribų esančius aerodromus nuo 2027 m. sausio mėn., ir į jį neįtraukiami skrydžiai iš už EEE ribų esančių aerodromų. Jei iš 2 dalyje nurodytos ataskaitos matyti, kad:

- a) ICAO asamblėja iki 2025 m. gruodžio 31 d. nesutvirtino CORSIA, kad būtų pasiektas jos ilgalaikis bendrasis tikslas – pasiekti Paryžiaus susitarimo tikslus, arba
- b) pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte išvardytose valstybėse, remiantis naujausiais turimais duomenimis, išmetama mažiau nei 70 % tarptautinės aviacijos išmetamųjų teršalų kiekio.

Priedamame pasiūlyme prireikus taip pat numatoma galimybė orlaivių naudotojams atskaityti visas išlaidas, patirtas dėl CORSIA kompensavimo tuose maršrutuose, kad būtų išvengta dvigubo apmokestinimo. Jei šios dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytos sąlygos netenkinamos, pasiūlymu atitinkamai iš dalies keičiama ši direktyva, kad ES ATLPS toliau būtų taikoma tik EEE vidaus skrydžiams, skrydžiams į Šveicariją ir Jungtinę Karalystę ir skrydžiams į valstybes, kurios nėra išvardytos pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte.

▼ **M9***28c straipsnis***Stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo siekiant įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę nuostatos**

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kad būtų papildytos šios direktyvos nuostatos dėl tinkamų tinkamos išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų apie jį teikimo ir jo tikrinimo siekiant įgyvendinti ICAO pasaulinę rinkos priemonę visuose maršrutuose, kuriems ji taikoma. Tie deleguotieji aktai grindžiami atitinkamomis ICAO priimtomis priemonėmis, jais turi būti išvengta konkurencijos iškraipymo ir jie turi atitikti 14 straipsnio 1 dalyje nurodytuose teisės aktuose nustatytus principus ir jais užtikrinama, kad pateiktos išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos būtų tikrinamos laikantis 15 straipsnyje išdėstytų tikrinimo principų ir kriterijų.

▼ **M15***29 straipsnis***Ataskaita, teikiama siekiant geresnio anglies dioksido rinkos veikimo**

Jei 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytose įprastose ataskaitose dėl anglies dioksido rinkos yra įrodymų, kad anglies dioksido rinka veikia netinkamai, Komisija per tris mėnesius pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Prireikus kartu su ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais siekiama padidinti anglies dioksido rinkos, įskaitant susijusias išvestinių finansinių priemonių rinkas, skaidrumą ir vientisumą ir imtis taisomųjų priemonių siekiant pagerinti jos veikimą ir sustiprinti piktnaudžiavimo rinka prevenciją bei pagerinti tokių atvejų nustatymą.

*29a straipsnis***Priemonės, kurių imamasi esant per dideliu kainų svyravimui**

1. Jei vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina per ankstesnius šešis kalendorinius mėnesius yra daugiau kaip 2,4 karto didesnė už vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnį dvejų metų ataskaitinį laikotarpį, iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 7 dalį perkeliama 75 mln. apyvartinių taršos leidimų.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta apyvartinių taršos leidimų kaina apyvartinių taršos leidimams, kuriems taikomi II ir III skyriai, yra pagal 10 straipsnio 4 dalį priimtus deleguotuosius aktus vykdomų aukcionų kaina.

Pirmoje pastraipoje nurodytas ankstesnis dvejų metų ataskaitinis laikotarpis yra dvejų metų laikotarpis, kuris baigiasi prieš pirmą toje pastraipoje nurodyto šešių kalendorinių mėnesių laikotarpio mėnesį.

Jei šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga tenkinama ir 2 dalis netaikoma, Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* tuo tikslu paskelbia pranešimą, kuriame nurodoma tos sąlygos įvykdymo data.

Komisija per kiekvieno mėnesio pirmąsias tris darbo dienas paskelbia vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis kalendorinius mėnesius ir vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnį dvejų metų ataskaitinį laikotarpį. Jei pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga netenkinama, Komisija taip pat paskelbia kainos lygį, kurį vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina turėtų pasiekti kitą mėnesį, kad būtų tenkinama pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga.

2. Jei apyvartinių taršos leidimų perkėlimo iš rinkos stabilumo rezervo sąlyga pagal 1 dalį tenkinama, toje dalyje nurodyta sąlyga gali būti laikoma vėl įvykdyta tik praėjus bent dvylikai mėnesių nuo ankstesnio apyvartinių taršos leidimų perkėlimo pabaigos.

3. Išsamai šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų priemonių taikymo tvarka nustatoma 10 straipsnio 4 dalyje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose.

▼ **M9***30 straipsnis***Peržiūra atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo įgyvendinimą ir anglies dioksido rinkų vystymąsi kitose stipriausios ekonomikos šalyse**▼ **M15**

1. Ši direktyva nuolat peržiūrima atsižvelgiant į tarptautinius pokyčius ir pastangas, dedamas siekiant ilgalaičių Paryžiaus susitarimo tikslų, ir visus kitus atitinkamus įsipareigojimus, prisiimamus Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose.

2. Taip pat nuolat peržiūrimos priemonės dėl paramos tam tikriems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, kuriuose gali būti anglies dioksido nutekėjimo, kaip nurodyta šios direktyvos 10a ir 10b straipsniuose, atsižvelgiant į klimato srities priemones kitose stipriausios ekonomikos šalyse. Šiame kontekste Komisija taip pat apsvarsto, ar priemonės, susijusios su netiesioginių išlaidų kompensavimu, turėtų būti dar labiau suderintos. PADKM sektoriams taikomos priemonės peržiūrimos atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/956 taikymą. Iki 2028 m. sausio 1 d., o vėliau kas dvejus metus teikdama ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai pagal to reglamento 30 straipsnio 6 dalį, Komisija įvertina PADKM poveikį anglies dioksido nutekėjimo rizikai, be kita ko, kiek tai susiję su eksportu.

Ataskaitoje įvertinamas poreikis imtis papildomų priemonių, įskaitant teisėkūros priemones, siekiant mažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką. Jei tikslinga, kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

3. Komisija teikia ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai atliekant kiekvieną bendros pažangos įvertinimą, kurį sutarta atlikti pagal Paryžiaus susitarimą, visų pirma dėl poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant, kad Sąjunga ir jos valstybės narės reikiamu lygiu sumažintų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, be kita ko, kiek tai susiję su šios direktyvos 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu. Jei tikslinga, Komisija gali teikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų Europos Parlamentui ir Tarybai dėl dalinio šios direktyvos keitimo, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto poveikio klimatui neutralumo tikslo ir to reglamento 4 straipsnyje nustatytų Sąjungos klimato srities tikslų. Tuo tikslu Komisija, teikdama savo pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, atsižvelgia, *inter alia*, į prognozuojamą orientacinį 2030–2050 m. laikotarpio Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą, kaip nurodyta to reglamento 4 straipsnio 4 dalyje.

▼ **M9**

4. Anksčiau nei 2020 m. sausio 1 d. Komisija pateikia atnaujintą aviacijos sektoriaus su išmetamu CO₂ kiekiu nesusijusio poveikio analizę, prie kurios pridedamas pasiūlymas, kaip geriausiai spręsti su šiuo poveikiu susijusius klausimus.

▼ **M15**

5. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl toliau nurodomų klausimų ir, jei tikslinga, kartu pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir poveikio vertinimą dėl:

▼ **M15**

a) būdo, kaip būtų galima apskaityti neigiamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios pašalinamos iš atmosferos ir saugiai bei nuolat saugomos, kiekio balansą ir to, kaip tas neigiamas išmetamųjų teršalų kiekio balansas galėtų būti įtrauktas į prekybą apyvartiniais taršos leidimais; jei tikslinga, taip pat nustatant aiškią tokio įtraukimo taikymo sritį ir griežtus kriterijus bei apsaugos priemones, kuriomis užtikrinama, kad tokiu teršalų absorbavimu nebūtų kompensuojamas būtinas išmetamo teršalų kiekio sumažinimas laikantis Reglamente (ES) 2021/1119 nustatytų Sąjungos klimato srities tikslų;

b) galimybės nuo 2031 m. sumažinti I priede nurodytai veiklai taikomą 20 MW bendros vardinės šiluminės galios ribinę vertę;

c) to, ar veiksmingai apskaitomas visas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kuriam taikoma ši direktyva, ir ar veiksmingai išvengiama dvigubo skaičiavimo; visų pirma, ji įvertina išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris laikomas surinktu ir naudojamu produkte kitu nei 12 straipsnio 3b dalyje nurodytu būdu, apskaitą.

6. Atlikdama šios direktyvos peržiūrą pagal šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, Komisija išanalizuoja, kaip būtų galima nustatyti ES ATLPS ir kitų anglies dioksido rinkų sąsajas, netrukdamt pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslo ir Sąjungos klimato srities tikslų, nustatytų Reglamente (ES) 2021/1119.

7. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina galimybes įtraukti komunalinių atliekų deginimo įrenginius į ES ATLPS, be kita ko, siekiant juos įtraukti nuo 2028 m., ir įvertina galimą poreikį numatyti galimybę valstybei narei taikyti atsisakymo dalyvauti nuostatą iki 2030 m. gruodžio 31 d. Šiuo klausimu Komisija atsižvelgia į visų sektorių, prisidedančių prie išmetamo teršalų kiekio mažinimo, ir galimo atliekų nukreipimo į sąvartynus Sąjungoje bei atliekų eksporto į trečiąsias valstybes svarbą. Be to, Komisija atsižvelgia į atitinkamus kriterijus, pavyzdžiui, poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, aplinkosauginį naudingumą, suderinamumą su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB ⁽¹⁾ tikslais ir išmetamo teršalų kiekio stebėsenos ir apskaičiavimo patikimumą ir tikslumą. Komisija, kai tinkama ir nepažeisdama tos direktyvos 4 straipsnio nuostatų, kartu su ta ataskaita pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio skyriaus nuostatų taikymo leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir dėl papildomų leidimų suteikimo bei išdavimo komunalinių atliekų deginimo įrenginiams, ir dėl to, kad būtų užkirstas kelias galimam nukreipimui.

⁽¹⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanči kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

▼ **M15**

Pirmoje pastraipoje nurodytoje ataskaitoje Komisija taip pat įvertina galimybę į ES ATLPs įtraukti kitus atliekų tvarkymo procesus, visų pirma sąvartynus, dėl kurių Sąjungoje išmetamas metanas ir azoto suboksida. Jei tikslinga, Komisija kartu su ta ataskaita taip pat gali pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo tokie kiti atliekų tvarkymo procesai būtų įtraukti į ES ATLPs.

▼ **M14**

8. 2026 m. Komisija į 10 straipsnio 5 dalyje numatytą ataskaitą įtraukia šiuos elementus:

- a) mažesnio nei 1 000 km atstumo skrydžių poveikio aplinkai ir klimatui vertinimą ir šio poveikio mažinimo galimybių apsvaistymą, įskaitant alternatyvių viešojo transporto rūšių ir didesnio tvarių aviacinių degalų naudojimo analizę;
- b) veiklos vykdytojų, kuriems taikoma išimtis pagal I priedo lentelės stulpelio „Veikla“ įrašo „Aviacija“ h arba k punktus, poveikio aplinkai ir klimatui vertinimą ir apsvaistytas to poveikio mažinimo galimybes;
- c) šios direktyvos socialinio poveikio aviacijos sektoriui, be kita ko, jo darbo jėgai ir kelionių oro transportu išlaidoms, vertinimą, ir
- d) salų ir atokių teritorijų oro susisiekimo galimybių vertinimą, įskaitant konkurencingumo ir anglies dioksido nutekėjimo, taip pat poveikio aplinkai ir klimatui apsvaistymą.

Į 10 straipsnio 5 dalyje numatytą ataskaitą prirėikus taip pat atsižvelgiama ruošiant būsimą šios direktyvos peržiūrą.

▼ **M15**

IVa SKYRIUS

**PASTATAMS, KELIŲ TRANSPORTUI IR PAPILDOMIEMS
SEKTORIAMS TAIKOMA APYVARTINIŲ TARŠOS LEIDIMŲ
PREKYBOS SISTEMA**

*30a straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos išmetamam teršalų kiekiui, leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, apyvartinių taršos leidimų suteikimui bei atsakymui ir III priede nurodytos veiklos stebėsenai, ataskaitų teikimui ir tikrinimui. Šis skyrius netaikomas jokiems išmetamiems teršalams, kuriems taikomi II ir III skyriai.

▼ **M15***30b straipsnis***Leidimai išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. joks reguliuojamas subjektas nevykdytų III priede nurodytos veiklos, nebent tas reguliuojamas subjektas turi pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis kompetentingos institucijos suteiktą leidimą.

2. Reguluojamam subjektui pagal šio straipsnio 1 dalį pateikiant prašymą kompetentingai institucijai suteikti leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas pagal šį skyrių, prašyme nurodoma bent:

- a) reguliuojamas subjektas;
- b) kuro rūšis, kurią jis išleidžia vartoti ir kuri naudojama deginant kurą III priede nurodytuose sektoriuose, ir būdai, kuriais jis išleidžia tą kurą vartoti;
- c) galutinė (-s) vartoti išleidžiamo kuro paskirtis (-ys) vykdant III priede nurodytą veiklą;
- d) priemonės, kuriomis numatyta stebėti išmetamą teršalų kiekį ir teikti ataskaitas laikantis 14 ir 30f straipsniuose nurodytų įgyvendinimo aktų;
- e) šios dalies a–d punktuose nurodytos informacijos netechninio pobūdžio santrauka.

3. Kompetentinga institucija suteikia leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, kuriuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytam reguliuojamam subjektui leidžiama vykdyti III priede nurodytą veiklą, jeigu ji įsitikino, kad subjektas geba vykdyti su pagal III priedą vartoti išleidžiamo kuro kiekiais susijusių išmetamo teršalų kiekio stebėseną ir teikti ataskaitas.

4. Leidimuose išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas pateikiama bent:

- a) reguliuojamo subjekto pavadinimas ir adresas;
- b) būdų, kuriais reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose, aprašymas;
- c) kuro, kurį reguliuojamas subjektas išleidžia vartoti į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose, rūšių sąrašas;
- d) stebėsenos planas, kuris atitinka 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose nustatytus reikalavimus;
- e) ataskaitų teikimo reikalavimai, nustatyti 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose;

▼ **M15**

- f) įpareigojimas atsisakyti pagal šį skyrių suteiktų apyvartinių taršos leidimų, prilygstančių bendram išmetamam teršalų kiekiui kiekvienais kalendoriniais metais, patikrintam pagal 15 straipsnį ir ne vėliau kaip 30e straipsnio 2 dalyje nustatytas terminas.

5. Valstybės narės gali leisti reguliuojamiems subjektams atnaujinti stebėsenos planus nekeičiant leidimo. Reguluojami subjektai pakeistus stebėsenos planus pateikia kompetentingai institucijai patvirtinti.

6. Reguluojamas subjektas praneša kompetentingai institucijai apie visus numatomus veiklos pobūdžio ar vartoti išleidžiamo kuro pakeitimus, dėl kurių gali reikėti atnaujinti leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Kai tinkama, kompetentinga institucija atnaujina leidimą pagal 14 straipsnyje nurodytus įgyvendinimo aktus. Jeigu keičiasi į šį skyrių įtrauktos reguliuojamo subjekto tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo reguliuojamo subjekto pavadinimą ir adresą.

*30c straipsnis***Visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius**

1. Pagal šį skyrių suteiktų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius nuo 2027 m. kasmet mažinamas linijiniu būdu, kuris pradedamas taikyti 2024 m. 2024 m. vertė nustatoma kaip 2024 m. išmetamo teršalų kiekio ribos, apskaičiuojamos remiantis baziniu išmetamu teršalų kiekiu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/842 ⁽¹⁾ 4 straipsnio 2 dalį, į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose ir visam į to reglamento taikymo sritį patenkančiam išmetamam teršalų kiekiui taikant linijinio mažinimo trajektoriją. Po 2024 m. skaičius kasmet sumažinamas taikant 5,10 % linijinį mažinimo koeficientą. Ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d. Komisija paskelbia 2027 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių.

2. Pagal šį skyrių suteiktų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius nuo 2028 m. kasmet mažinamas linijiniu būdu, kuris pradedamas taikyti 2025 m., remiantis 2024–2026 m. išmetamo teršalų kiekio, apie kurį pranešama pagal šį skyrių, vidurkiu. Apyvartinių taršos leidimų skaičius mažinamas taikant 5,38 % linijinį mažinimo koeficientą, išskyrus atvejus, kai taikomos IIIa priedo 1 punkte nustatytos sąlygos, kuomet skaičius mažinamas taikant linijinį mažinimo koeficientą, pakoreguotą pagal IIIa priedo 2 punkte nustatytas taisykles. Ne vėliau kaip 2027 m. birželio 30 d. Komisija paskelbia 2028 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių ir prireikus pakoreguotą linijinį mažinimo koeficientą.

⁽¹⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybės narės nustatomos įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

▼ **M15**

3. Pagal šį skyrių suteiktų Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas kiekvienais metais, pradedant 2028 m., siekiant kompensuoti atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičių tais atvejais, kai nebuvo įmanoma išvengti dvigubo išmetamo teršalų kiekio skaičiavimo arba kai buvo atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiesiems teršalams, kuriems netaikomas šis skyrius, kaip nurodyta 30f straipsnio 5 dalyje. Šis koregavimas turi atitikti šiame skyriuje nagrinėjamą bendrą apyvartinių taršos leidimų, už kuriuos buvo kompensuota atitinkamais ataskaitiniais metais pagal 30f straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje nurodytus įgyvendinimo aktus, skaičių.

4. Valstybė narė, kuri pagal 30j straipsnį vienašališkai išplečia III priede nurodytą veiklą tame priede neišvardintuose sektoriuose, užtikrina, kad atitinkami reguliuojami subjektai ne vėliau kaip atitinkamų metų balandžio 30 d. atitinkamai kompetentingai institucijai pateiktų tinkamai pagrįstą ataskaitą pagal 30f straipsnio nuostatas. Jei pateikti duomenys yra tinkamai pagrįsti, kompetentinga institucija apie tai praneša Komisijai ne vėliau kaip atitinkamų metų birželio 30 d. Pagal šio straipsnio 1 dalį suteiktų apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas atsižvelgiant į reguliuojamų subjektų pateiktas tinkamai pagrįstas ataskaitas.

*30d straipsnis***III priede nurodytai veiklai skirtų apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcionuose**

1. Nuo 2027 m. apyvartiniai taršos leidimai, kuriems taikomas šis skyrius, parduodami aukcionuose, nebent jie būtų perkelti į Sprendimu (ES) 2015/1814 sukurta rinkos stabilumo rezervą. Apyvartiniai taršos leidimai, kuriems taikomas šis skyrius, parduodami aukcionuose atskirai nuo apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomi šios direktyvos II ir III skyriai.

2. Apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, pardavimas aukcionuose pradedamas 2027 m., parduodant skaičių, atitinkantį 130 % 2027 m. aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, nustatyto remiantis tų metų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiumi ir atitinkamomis aukcionuose parduoti skirtomis procentinėmis dalimis ir kiekiais pagal šio straipsnio 3–6 dalis. Papildomi aukcionuose parduotini 30 % naudojami tik atsisakant apyvartinių taršos leidimų pagal 30e straipsnio 2 dalį ir gali būti parduodami aukcionuose iki 2028 m. gegužės 31 d. Papildomi 30 % turi būti išskaitomi iš 2029–2031 m. laikotarpiu aukcionuose parduotinų kiekių. Šioje dalyje numatytų aukcionų sąlygos nustatomos pagal šio straipsnio 7 dalį ir 10 straipsnio 4 dalį.

2027 m. 600 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, sukuriama ir laikoma rinkos stabilumo rezerve pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 3 dalį.

3. 150 mln. pagal šį skyrių suteiktų apyvartinių taršos leidimų parduodama aukcionuose ir visos tų aukcionų pajamos iki 2032 m. perkeliama į Reglamentu (ES) 2023/955 įsteigtą Socialinį klimato fondą.

▼ **M15**

4. Iš likusio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir tam, kad kartu su pajamomis iš šio straipsnio 3 dalyje ir šios direktyvos 10a straipsnio 8b dalyje nurodytų apyvartinių taršos leidimų būtų gauta didžiausia suma – 65 000 000 000 EUR, Komisija užtikrina, kad aukcionuose būtų parduodamas papildomas apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičius, o pajamos iš tų aukcionų iki 2032 m. būtų perkeliamos į pagal Reglamentą (ES) 2023/955 įsteigtą Socialinį klimato fondą.

Komisija užtikrina, kad Socialiniam klimato fondui skirtini šio straipsnio 3 dalyje ir šioje dalyje nurodyti apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose laikantis 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų ir pagal tą straipsnį priimtų deleguotųjų aktų.

Pajamos, gautos aukcionuose pardavus šio straipsnio 3 dalyje ir šioje dalyje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, laikomos Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalyje nurodytomis išorės asignuotosiomis pajamomis ir panaudojamos pagal Socialiniam klimato fondui taikytinas taisykles.

Metinė suma, skiriama Socialiniam klimato fondui pagal 10a straipsnio 8b dalį, šio straipsnio 3 dalį ir šią dalį, neviršija:

- a) 2026 m. – 4 000 000 000 EUR;
- b) 2027 m. – 10 900 000 000 EUR;
- c) 2028 m. – 10 500 000 000 EUR;
- d) 2029 m. – 10 300 000 000 EUR;
- e) 2030 m. – 10 100 000 000 EUR;
- f) 2031 m. – 9 800 000 000 EUR;
- g) 2032 m. – 9 400 000 000 EUR.

Jeigu pagal šį skyrių nustatyta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagal 30k straipsnį atidedama iki 2028 m., didžiausia suma, kuri turi būti skiriama Socialiniam klimato fondui pagal šios dalies pirmą pastraipą, yra 54 600 000 000 EUR. Tokiu atveju Socialiniam klimato fondui 2026 m. ir 2027 m. skiriama bendra metinė suma neviršija 4 000 000 000 EUR, o laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2032 m. gruodžio 31 d. atitinkama metinė suma neviršija:

- a) 2028 m. – 11 400 000 000 EUR;
- b) 2029 m. – 10 300 000 000 EUR;
- c) 2030 m. – 10 100 000 000 EUR;
- d) 2031 m. – 9 800 000 000 EUR;
- e) 2032 m. – 9 000 000 000 EUR.

▼ **M15**

Jei pajamos, gautos iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto pardavimo aukcionuose, pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažįstamos nuosavais ištekliais, šios direktyvos 10a straipsnio 8b dalis, šio straipsnio 3 dalis ir ši dalis netaikomos.

5. Bendras apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičius, atėmus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytus skaičius, parduodamas valstybių narių aukcionuose ir joms paskirstomas dalimis, atitinkančiomis atitinkamos valstybės narės bazinio išmetamo teršalų kiekio dalį pagal Reglamento (ES) 2018/842 4 straipsnio 2 dalį šios direktyvos III priedo antros pastraipos b, c ir d papunkčiuose nurodytose išmetamo teršalų kiekio šaltinių kategorijose vidutiniškai per 2016–2018 m. laikotarpį, atlikus išsamią peržiūrą pagal to reglamento 4 straipsnio 3 dalį.

6. Valstybės narės sprendžia, kaip naudoti pajamas, gautas aukcionuose pardavus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, išskyrus pajamas, kurios laikomos išorės asignuotosiomis pajamomis pagal šio straipsnio 4 dalį, arba pajamas, kurios pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą yra pripažintos nuosavais ištekliais ir įtrauktos į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės naudoja savo pajamas arba šių pajamų vertės finansinį atitikmenį vienam ar daugiau šios direktyvos 10 straipsnio 3 dalyje išvardytų tikslų, pirmenybę teikdamos veiklai, kuri gali padėti spręsti su apyvartinių taršos leidimų prekybos socialiniais aspektais susijusius klausimus pagal šį skyrių, arba vienam ar daugiau iš toliau išvardytų dalykų:

- a) priemonėms, kuriomis siekiama prisidėti prie pastatų šildymo ir vėsinimo dekarbonizavimo ir pastatų energijos poreikių sumažinimo, įskaitant atsinaujinančiųjų šaltinių energijos integravimą, ir susijusioms priemonėms pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 11 dalį ir 12 bei 20 straipsnius, taip pat priemonėms, kuriomis siekiama skirti finansinę paramą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams mažiausio energinio naudingumo pastatuose;
- b) priemonėms, kuriomis ketinama paspartinti netaršių transporto priemonių naudojimą arba skirti finansinę paramą, kad visiškai sąveiki papildymo degalais ir įkrovimo infrastruktūra būtų naudojama netaršioms transporto priemonėms, arba priemonėms, kuriomis siekiama skatinti perėjimą prie viešojo transporto ir pagerinti daugiarūšiškumą arba skirti finansinę paramą siekiant spręsti socialinius klausimus, susijusius su mažas ir vidutinės pajamas gaunančiais transporto naudotojais;
- c) savo socialinio klimato planų finansavimui pagal Reglamento (ES) 2023/955 15 straipsnį;
- d) finansinės kompensacijos galutiniams kuro vartotojams teikimui tais atvejais, kai nebuvo įmanoma išvengti dvigubo išmetamo teršalų kiekio skaičiavimo arba kai buvo atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiesiems teršalams, kuriems netaikomas šis skyrius, kaip nurodyta 30f straipsnio 5 dalyje.

▼ **M15**

Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jeigu jos turi ir įgyvendina fiskalinės ar finansinės paramos politiką ar reguliavimo politiką, pagal kurią šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytais tikslais teikiama finansinė parama ir kurios vertė atitinka šiame skyriuje nurodytų apyvartinių taršos leidimų aukcionų pajamas, nurodytas toje pastraipoje.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie pajamų naudojimą ir veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį, įtraukdamos šią informaciją į savo ataskaitas, teikiamas pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

7. 10 straipsnio 4 ir 5 dalys taikomos pagal šį skyrių suteiktiems apyvartiniams taršos leidimams.

*30e straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų perleidimas, atsisakymas ir panaikinimas**

1. 12 straipsnis taikomas išmetamam teršalų kiekiui, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniams taršos leidimams, įtrauktiems į šį skyrių, išskyrus to straipsnio 3 ir 3a dalis, 4 dalies antrą ir trečią sakinius ir 5 dalį. Tuo tikslu:

- a) visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- b) visos nuorodos į įrenginių operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- c) visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius.

2. Nuo 2028 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad iki kiekvienų metų gegužės 31 d. reguliuojamas subjektas atsisakytų tokio apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičiaus, kuris yra lygus ankstesnių kalendorinių metų bendram reguliuojamojo subjekto išmetam teršalų kiekiui ir atitinka pagal III priedą vartoti išleisto kuro kiekį, patikrintą pagal 15 ir 30f straipsnius, ir kad tie apyvartiniai taršos leidimai vėliau būtų panaikinti.

3. Iki 2030 m. gruodžio 31 d., nukrypstant nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalių, jei atitinkamoje valstybėje narėje įsteigtam reguliuojamam subjektui taikomas 2027–2030 m. galiojantis nacionalinis anglies dioksido mokestis, apimantis III priede nurodytą veiklą, atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija gali atleisti tą reguliuojamą subjektą nuo įpareigojimo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal šio straipsnio 2 dalį atitinkamais ataskaitiniais metais, jeigu:

▼ **M15**

- a) atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. praneša Komisijai apie tą nacionalinį anglies dioksido mokestį ir apie tai, kad iki tos datos yra įsigaliojęs nacionalinis įstatymas, kuriuo nustatomi 2027–2030 m. taikomi mokesčio tarifai; atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie visus vėlesnius nacionalinio anglies dioksido mokesčio pakeitimus;

- b) ataskaitiniais metais atitinkamos valstybės narės nacionalinis anglies dioksido mokestis, kurį faktiškai sumokėjo ta reguliuojama įmonė, yra didesnis už pagal šį skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos vidutinę galutinę aukciono kainą;

- c) reguliuojamas subjektas visiškai laikosi įpareigojimų pagal 30b straipsnį dėl leidimų išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir pagal 30f straipsnį dėl savo išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo;

- d) atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip iki metų, einančių po ataskaitinių metų, gegužės 31 d. praneša Komisijai apie bet kurios tokios išimties taikymą ir atitinkamą apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šios pastraipos g punktą ir deleguotuosius aktus, priimtus pagal 10 straipsnio 4 dalį, skaičių;

- e) per tris mėnesius nuo pranešimo pagal šios pastraipos a punktą arba per vieną mėnesį nuo pranešimo dėl atitinkamų metų pagal šios pastraipos d punktą Komisija nepareiškia prieštaravimo dėl nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo remdamasi tuo, kad priemonė, apie kurią pranešta, neatitinka šioje dalyje nustatytų sąlygų;

- f) atitinkama valstybė narė tam tikrais ataskaitiniais metais aukcione neparduoda 30d straipsnio 5 dalyje nurodyto apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kol pagal šios pastraipos g punktą nustatomas pagal šią dalį panaikintų apyvartinių taršos leidimų skaičius. Atitinkama valstybė narė aukcione neparduoda jokio papildomo apyvartinių taršos leidimų skaičiaus pagal 30d straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą;

- g) atitinkama valstybė narė ataskaitiniais metais iš bendro apyvartinių taršos leidimų, kuriuos ji turi parduoti aukcione, skaičiaus, nurodyto 30d straipsnio 5 dalyje, panaikina apyvartinių taršos leidimų skaičių, lygų ataskaitiniais metais pagal šį skyrių patikrintam to reguliuojamo subjekto išmetamam teršalų kiekiui; kai apyvartinių taršos leidimų, kurie dar turi būti parduoti aukcione ataskaitiniais metais, einančiais po šios pastraipos f punkto taikymo pradžios, skaičius yra mažesnis už apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šią dalį, skaičių, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad iki metų, einančių po ataskaitinių metų, pabaigos ji panaikintų šį skirtumą atitinkantį apyvartinių taršos leidimų skaičių, ir

▼ **M15**

- h) atitinkama valstybė narė įsipareigoja pirmojo pranešimo pagal šios pastraipos a punktą metu vienai ar daugiau priemonių, išvardytų arba nurodytų 30d straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje, panaudoti sumą, lygią pajamoms, kurioms būtų taikoma 30d straipsnio 6 dalis, jei nebūtų šios nukrypti leidžiančios nuostatos; taikomos 30d straipsnio 6 dalies antra ir trečia pastraipos, o Komisija užtikrina, kad pagal jas gauta informacija atitiktų pagal šį punktą prisiimtą įsipareigojimą.

Apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šios dalies pirmos pastraipos g punktą, skaičius nedaro poveikio išorės asignuotosioms pajamoms, pripažintoms pagal šios direktyvos 30d straipsnio 4 dalį, arba pajamoms, gautoms apyvartinius taršos leidimus pardavus aukcione pagal šios direktyvos 30d straipsnį, kurios pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažįstamos Sąjungos biudžeto nuosavais ištekliais pagal Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/2053 ⁽¹⁾.

4. Ligoninėms, kurioms netaikomas III skyrius, gali būti suteikta finansinė kompensacija už išlaidas, kurios joms buvo perkeltos dėl apyvartinių taršos leidimų atsisakymo pagal šį skyrių. Tuo tikslu šio skyriaus nuostatos, taikomos dvigubo skaičiavimo atvejams, taikomos *mutatis mutandis*.

30f straipsnis

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų teikimas bei tikrinimas ir akreditavimas

1. 14 ir 15 straipsniai taikomi išmetamiesiems teršalams, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniams taršos leidimams, kuriems taikomas šis skyrius. Tuo tikslu:

- a) visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- b) visos nuorodos į I priede nurodytą veiklą laikomos nuorodomis į III priede nurodytą veiklą;
- c) visos nuorodos į operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- d) visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius;
- e) visos nuorodos į datą 15 straipsnyje laikomos nuorodomis į balandžio 30 d.

⁽¹⁾ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas (OL L 424, 2020 12 15, p. 1).

▼ **M15**

2. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas nuo 2025 m. kiekvienais kalendoriniais metais stebėtų išmetamą teršalų kiekį, atitinkantį pagal III priedą vartoti išleidžiamo kuro kiekį. Jos taip pat užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas praneštų apie tą išmetamą teršalų kiekį kompetentingai institucijai kitais metais, pradedant nuo 2026 m., pagal 14 straipsnio 1 dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus.

3. Nuo 2028 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad iki 2030 m. kiekvienas reguliuojamas subjektas iki kiekvienų metų balandžio 30 d. pateiktų ataskaitą dėl to, kokią vidutinę praėjusių metų išlaidų, susijusių su apyvartinių taršos leidimų atsisakymu pagal šį skyrių, dalį jis perkėlė vartotojams. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl šių ataskaitų reikalavimų ir šablonų. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija įvertina pateiktas ataskaitas ir kasmet pateikia savo išvadas Europos Parlamentui ir Tarybai. Jei Komisija nustato, kad esama netinkamos praktikos, susijusios su išlaidų dėl išmetamo anglies dioksido perkėlimu, prirėkus kartu su ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais siekiama kovoti su tokia netinkama praktika.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas, 2025 m. sausio 1 d. turintis leidimą pagal 30b straipsnį, ne vėliau kaip 2025 m. balandžio 30 d. pateiktų savo ankstesnius 2024 m. išmetamo teršalų kiekio duomenis.

5. Valstybės narės užtikrina, kad reguliuojami subjektai galėtų nustatyti ir patikimai bei tiksliai dėl kiekvienos kuro rūšies dokumentuoti tikslus vartoti išleidžiamo kuro kiekius, naudojamus juos deginant III priede nurodytuose sektoriuose, ir reguliuojamų subjektų vartoti išleidžiamo kuro galutinį naudojimą. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apribotų išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, ir išmetamųjų teršalų, kuriems taikomi II ir III skyriai, dvigubo skaičiavimo riziką ir riziką, kad bus atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiems teršalams, kuriems šis skyrius netaikomas.

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamių taisyklių, kaip išvengti dvigubo skaičiavimo ir apyvartinių taršos leidimų išmetamiems teršalams, kuriems šis skyrius netaikomas, atsisakymo, ir dėl finansinės kompensacijos galutiniams kuro vartotojams tais atvejais, kai tokio dvigubo skaičiavimo arba atsisakymo negalima išvengti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Finansinės kompensacijos galutiniams kuro vartotojams apskaičiavimas grindžiamas vidutine apyvartinių taršos leidimų kaina aukcionuose, vykdomuose laikantis pagal 10 straipsnio 4 dalį priimtų deleguotųjų aktų, atitinkamais ataskaitiniais metais.

6. Išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo principai nustatyti IV priedo C dalyje.

▼ **M15**

7. Išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, kiekio tikrinimo kriterijai nustatyti V priedo C dalyje.

8. Laikydamosi 14 straipsnio 1 dalyje nurodytų įgyvendinimo aktų, valstybės narės gali leisti reguliuojamiems subjektams, kurių metinis išmetamųjų teršalų kiekis, atitinkantis vartoti išleisto kuro kiekį, yra mažesnis už 1 000 tonų CO₂ ekvivalentą, taikyti supaprastintas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemonės.

*30g straipsnis***Administravimas**

13 ir 15a straipsniai, 16 straipsnio 1, 2, 3, 4 ir 12 dalys, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22a, 23 ir 29 straipsniai taikomi išmetamiesiems teršalams, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniais taršos leidimams, kuriems taikomas šis skyrius. Tuo tikslu:

- a) visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- b) visos nuorodos į operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- c) visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius.

*30h straipsnis***Priemonės, taikomos pernelyg didelio kainų padidėjimo atveju**

1. Jeigu daugiau nei tris mėnesius iš eilės aukcionuose, surengtuose remiantis pagal šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalį priimtais įgyvendinimo aktais, vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei dvigubai viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis mėnesius iš eilės į šį skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų aukcionuose, 50 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį.

2027 m. ir 2028 m. pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos tenkinamos, jei daugiau kaip tris mėnesius iš eilės vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei 1,5 karto viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą ankstesnių šešių iš eilės einančių mėnesių ataskaitiniu laikotarpiu.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina du mėnesius iš eilės viršija 45 EUR, 20 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį. Taikomas 2020 m. Europos vartotojų kainų indekso indeksavimas. Taikant šioje dalyje numatytą mechanizmą apyvartiniai taršos leidimai perkeliama iki 2029 m. gruodžio 31 d.

▼ **M15**

3. Jeigu vidutinė šio straipsnio 1 dalyje nurodytų apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei trigubai viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis mėnesius iš eilės, 150 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį.

4. Jei 2 dalyje nurodyta sąlyga įvykdoma tą pačią dieną, kaip ir 1 arba 3 dalyje nurodyta sąlyga, papildomi apyvartiniai taršos leidimai perkeliama tik pagal 1 arba 3 dalį.

5. Anksčiau nei 2029 m. gruodžio 31 d., Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina, ar 2 dalyje nurodytas mechanizmas buvo veiksmingas ir ar jis turėtų būti toliau taikomas. Komisija, jei tikslinga, prie tos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama ši direktyva, kad tas mechanizmas būtų pakoreguotas.

6. Jei 1, 2 arba 3 dalyje nurodyta viena ar daugiau sąlygų įvykdomos ir dėl to apyvartiniai taršos leidimai perkeliama, papildomi apyvartiniai taršos leidimai pagal šį straipsnį perkeliama ne anksčiau nei po 12 mėnesių.

7. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nurodyto 12 mėnesių laikotarpio antroje pusėje šio straipsnio 2 dalyje nurodyta sąlyga vėl įvykdoma, Komisija, padedama pagal Reglamento (ES) 2018/1999 44 straipsnį įsteigto komiteto, įvertina priemonės veiksmingumą ir gali įgyvendinimo aktu nuspręsti, kad šio straipsnio 6 dalis netaikoma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis šios direktyvos 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Jei 1, 2 arba 3 dalyje nurodyta viena ar daugiau sąlygų neįvykdomos ir 6 dalis netaikoma, Komisija nedelsdama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą dėl dienos, kurią ta sąlyga ar sąlygos buvo įvykdyta (-os).

9. Valstybės narės, kurioms taikoma pareiga pateikti taisomųjų veiksmų planą pagal Reglamento (ES) 2018/842 8 straipsnį, tinkamai atsižvelgia į papildomų apyvartinių taršos leidimų perkėlimo pagal šio straipsnio 2 dalį poveikį per praėjusius dvejus metus, kai svarsto dėl to reglamento 8 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytų papildomų veiksmų, kurie turi būti įgyvendinti, kad jos įvykdytų savo įsipareigojimus pagal tą reglamentą.

▼ **M15***30i straipsnis***Šio skyriaus peržiūra**

Iki 2028 m. sausio 1 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą dėl šio skyriaus nuostatų įgyvendinimo veiksmingumo, administravimo ir praktinio taikymo, taip pat dėl Sprendimo (ES) 2015/1814 taisyklių taikymo. Kai tinkama, Komisija kartu su ta ataskaita pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl dalinio šio skyriaus keitimo. Iki 2031 m. spalio 31 d. Komisija įvertina, ar įmanoma į šios direktyvos III priedą įtrauktus sektorius integruoti į ES ATLPS, apimančią šios direktyvos I priede išvardytus sektorius.

*30J straipsnis***Vienašališko III priede nurodytos veiklos išplėtimo į kitus sektorius, kuriems netaikomi II ir III skyriai, tvarka**

1. Nuo 2027 m. valstybės narės gali išplėsti III priede nurodytą veiklą, įtraukdamos į ją tame priede neišvardytus sektorius ir apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pagal šį skyrių taikyti tokiems sektoriams, atsižvelgdamos į visus atitinkamus kriterijus, ypač poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, pagal šį skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos aplinkosauginį naudingumą ir numatytos stebėsenos bei ataskaitų teikimo sistemos patikimumą, jei tame priede nurodytos veiklos išplėtimą patvirtina Komisija.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus siekiant papildyti šią direktyvą nuostatomis veiklos išplėtimo patvirtinimo, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje, leidimo suteikti papildomus apyvartinius taršos leidimus ir leidimo kitoms valstybėms narėms išplėsti III priede nurodytą veiklą. Komisija, priimdama tokius deleguotuosius aktus, taip pat gali priimti papildomas veiklos išplėtimo taisykles, kuriomis būtų reglamentuojamos priemonės, skirtos galimo dvigubo skaičiavimo atvejams spręsti, be kita ko, dėl papildomų apyvartinių taršos leidimų suteikimo siekiant kompensuoti už apyvartinius taršos leidimus, kurių buvo atsisakyta dėl kuro naudojimo I priede išvardytiems veiklai. Visos valstybių narių finansinės priemonės, skirtos įmonėms, veikiančioms sektoriuose ir pošakiuose, kuriems kyla reali anglies dioksido nutekėjimo rizika dėl didelių netiesioginių išlaidų, kurios patiriamos dėl į kuro kainas perkeliama su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusių išlaidų, kurias nulemia vienašališkas veiklos išplėtimas, turi atitikti valstybės pagalbos taisykles ir nesukelti netinkamų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje.

2. Papildomi apyvartinės taršos leidimai, suteikti gavus leidimą pagal šį straipsnį, parduodami aukcione laikantis 30d straipsnyje nustatytų reikalavimų. Nepaisant 30d straipsnio 1–6 dalių, vienašališkai III priede nurodytą veiklą išplėtusios valstybės narės pagal šį straipsnį, nustato, kaip bus naudojamos pajamos, gautos aukcione pardavus tuos papildomus apyvartinius taršos leidimus.

▼ **M15***30k straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų prekybos pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams atidėjimas iki 2028 m., jei energijos kainos yra itin didelės**

1. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 15 d. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą dėl to, ar įvykdyta viena ar abi iš šių sąlygų:

a) šešių kalendorinių mėnesių, kurie baigiasi 2026 m. birželio 30 d., vidutinė TTF dujų kaina buvo didesnė už vidutinę TTF dujų kainą 2022 m. vasario ir kovo mėn.;

b) šešių kalendorinių mėnesių, kurie baigiasi 2026 m. birželio 30 d., vidutinė „Brent“ žalios naftos kaina buvo daugiau kaip du kartus didesnė už vidutinę „Brent“ žalios naftos kainą per penkerius anksčiau metus; ataskaitinis penkerių metų laikotarpis yra penkerių metų laikotarpis, kuris baigiasi prieš pirmąjį šešių kalendorinių mėnesių laikotarpio mėnesį.

2. Jei tenkinama viena arba abi 1 dalyje nurodytos sąlygos, taikomos šios taisyklės:

a) nukrypstant nuo 30c straipsnio 1 dalies, pirmieji metai, kuriais nustatomas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų kiekis, yra 2028 m. ir nukrypstant nuo 30c straipsnio 3 dalies, pirmieji metai, kuriais koreguojamas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų kiekis, yra 2029 m.;

b) nukrypstant nuo 30d straipsnio 1 ir 2 dalių, apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal šį skyrį pradžia atidedama iki 2028 m.;

c) nukrypstant nuo 30d straipsnio 2 dalies, papildomas pirmiesiems aukcionų metams skirtas apyvartinių taršos leidimų kiekis išskaičiuojamas iš 2030–2032 m. aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų kiekio ir 2028 m. sukuriama pradiniai rinkos stabilumo rezerve laikomi apyvartiniai taršos leidimai;

d) nukrypstant nuo 30e straipsnio 2 dalies, viso 2028 m. išmetamo teršalų kiekio pirminio leidimų atsisakymo terminas nukeliamas iki 2029 m. gegužės 31 d.;

e) nukrypstant nuo 30i straipsnio, terminas, iki kurio Komisija turi pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, atidedamas iki 2029 m. sausio 1 d.

▼ **M15**

IVb SKYRIUS

MOKSLINES REKOMENDACIJOS IR FINANSAVIMO MATOMUMAS*30l straipsnis***Mokslinės rekomendacijos**

Europos mokslinė patariamoji taryba klimato kaitos klausimais (toliau – patariamoji taryba), įsteigta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 401/2009 ⁽¹⁾ 10a straipsnį, gali savo iniciatyva teikti mokslines rekomendacijas ir rengti ataskaitas dėl šios direktyvos. Komisija atsižvelgia į atitinkamas patariamąsios tarybos rekomendacijas ir ataskaitas, visų pirma dėl:

- a) Poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos 30 straipsnio 3 dalyje nurodytų tikslų ir uždavinių;
- b) poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones, atsižvelgiant į ICAO susitarimus dėl pasaulinių priemonių, kuriomis siekiama sumažinti aviacijos poveikį klimatui, ir šios direktyvos 3gg straipsnyje nurodytos IMO pasaulinės rinkos priemonės užmoji ir aplinkosauginį naudingumą.

*30m straipsnis***Informavimas, komunikacija ir viešinimas**

1. Komisija užtikrina finansavimo iš ES ATLPS aukcionų pajamų, nurodytų 10a straipsnio 8 dalyje, matomumą:

- a) užtikrindama, kad tokio finansavimo gavėjai nurodytų tų lėšų kilmę ir užtikrintų Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami projektus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žinias-klaidą ir visuomenę, ir
- b) užtikrindama, kad tokio finansavimo gavėjai naudotų tinkamą ženklą „(bendrai) finansuojama iš ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (inovacijų fondo)“, taip pat Sąjungos emblemą ir finansavimo sumą; jeigu to ženklo naudoti neįmanoma, inovacijų fondas turi būti paminėtas vykdant visą komunikacijos veiklą, įskaitant standus strateginėse viešai matomose vietose.

Komisija 10a straipsnio 8 dalyje nurodytame deleguotajame akte nustato būtinus reikalavimus, kad būtų užtikrintas finansavimo iš inovacijų fondo matomumas, įskaitant reikalavimą paminėti tą fondą.

⁽¹⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 401/2009 dėl Europos aplinkos agentūros bei Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo (OL L 126, 2009 5 21, p. 13).

▼ M15

2. Valstybės narės užtikrina finansavimo iš ES ATLPS aukcionų pajamų, nurodytų 10d straipsnyje, matomumą, atitinkantį tai, kas nurodyta šio straipsnio pirmos pastraipos 1 dalies a ir b punktuose, įskaitant reikalavimą paminėti modernizavimo fondą.

3. Atsižvelgdamos į nacionalines aplinkybes, valstybės narės stengiasi užtikrinti veiksmų ar projektų, finansuojamų iš ES ATLPS aukcionų pajamų, kurių naudojimą jos nustato pagal 3d straipsnio 4 dalį, 10 straipsnio 3 dalį ir 30d straipsnio 6 dalį, finansavimo šaltinio matomumą.

▼ M2

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

▼ B*31 straipsnis***Įgyvendinimas**

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai. Ji apie šiuos įstatymus ir kitus teisės aktus praneša kitoms valstybėms narėms.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės nuostatų tekstus. Komisija apie tai praneša kitoms valstybėms narėms.

*32 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

*33 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼ **M4**

I PRIEDAS

VEIKLOS, KURIAI TAIKOMA ŠI DIREKTYVA, KATEGORIJOS

▼ **M15**

1. Ši direktyva netaikoma įrenginiams ar jų dalims, kurie yra naudojami naujiems gaminiams ir procesams tirti, plėtoti ir bandyti. Ši direktyva netaikoma įrenginiams, kai per atitinkamą ankstesnį penkerių metų laikotarpį, nurodytą 11 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, deginant biomasę, atitinkančią pagal 14 straipsnį nustatytus kriterijus, išmetamas teršalų kiekis vidutiniškai sudaro daugiau kaip 95 % bendro vidutinio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.

▼ **M4**

2. Toliau nurodyti slenkstiniai dydžiai nusako gamybos pajėgumus arba našumą. Jei tame pačiame įrenginyje vykdoma tos pačios kategorijos kelių rūšių veikla, tokių veiklos rūšių pajėgumai sudedami.

▼ **M15**

3. Jei norima apskaičiuoti įrenginio bendrą vardinę šiluminę galią siekiant nustatyti, ar jis turi būti įtrauktas į ES ATLPS, sudedama visų jo techninių mazgų, kuriuose deginamas kuras, vardinė šiluminė galia. Tie mazgai gali būti įvairių tipų katilai, degikliai, turbinos, šildytuvai, kūryklos, atliekų deginimo įrenginiai, kalkių deginimo krosnys, džiovavimo krosnys, krosnys, džiovyklos, varikliai, degalų elementai, cheminio deginimo mazgai, fakelai ir terminio arba katalizinio deginimo įrenginiai. Į mazgus, kurių vardinė šiluminė galia mažesnė nei 3 MW, šio skaičiavimo tikslais neatsižvelgiama.

▼ **M4**

4. Jei mazgas skirtas vykdyti veiklai, kuriai ribinis kiekis neišreiškiamas bendru nominaliu šiluminiu našumu, šios veiklos ribinis kiekis turi pirmenybę priimant sprendimą dėl įtraukimo į ► **M9** ES ATLPS ◄.

▼ **C3**

5. Jei įrenginio pajėgumų ribinė bet kokios veiklos vertė šiame priede viršijama, visi mazgai, kuriuose deginamas kuras, išskyrus mazgus, skirtus pavojingoms arba komunalinėms atliekoms deginti, įtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą.

▼ **M4**

6. Nuo 2012 m. sausio 1 d. šiai veiklai priskiriami visi skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, aerodromą ir iš jo.

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
▼ M15 Kuro deginimas įrenginiuose, kurių bendra vardinė šiluminė galia didesnė nei 20 MW (išskyrus įrenginiuose, skirtuose pavojingųjų arba komunalinių atliekų deginimui) Nuo 2024 m. sausio 1 d. – kuro deginimas komunalinių atliekų deginimo įrenginiuose, kurių bendra vardinė šiluminė galia viršija 20 MW, 14 ir 15 straipsnių tikslais	Anglies dioksidas
Naftos perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių bendra vardinė šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW	Anglies dioksidas
▼ M4 Kokso gamyba	Anglies dioksidas

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
---------	---

Metalo rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) deginimas arba kaitinimas, įskaitant granuliavimą

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydųjį liejimą, kurių pajėgumas yra didesnis nei 2,5 tonos per valandą

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Juodųjų metalų (įskaitant juodojo metalo lydinį) gamyba ar perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW. Perdirbimas, *inter alia*, apima apdorojimą valcavimo staklėse, atkaitinimo krosnyse, kalvėse, liejyklose, dengimo ir dekapiravimo įrenginiuose

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Pirminė aliuminio ar aliuminio oksido gamyba

Anglies dioksidas ir perfluorangliavandeniliai

▼ **M4**

Antrinė aliuminio gamyba, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW

Anglies dioksidas

Spalvotųjų metalų gamyba ar perdirbimas, įskaitant lydinų gamybą, taurinimą, liejimą ir kt., kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas (įskaitant kurą, naudojamą kaip redukcinių reagentų) didesnis nei 20 MW

Anglies dioksidas

Cemento klinkerio gamyba rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 500 tonų per dieną, arba kitose krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 50 tonų per dieną

Anglies dioksidas

Kalkių gamyba arba dolomito ar magnezito kalcinavimas rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis nei 50 tonų per dieną

Anglies dioksidas

Stiklo, įskaitant stiklo pluoštą, gamyba, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną

Anglies dioksidas

Keraminių gaminių gamyba degimo būdu, visų pirma stogų čerpių, plytų, ugniai atsparių plytų, čerpių, molio dirbinių arba porceliano, kai gamybos pajėgumas didesnis kaip 75 tonos per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
---------	---

Akmens vatos gamyba, naudojant stiklą, uolienas arba šlaką, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Gipso džiovinimas arba kalcinavimas, arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba, kai kalcinuoto gipso ar džiovinto antrinio gipso gamybos bendras pajėgumas yra didesnis nei 20 tonų per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Celiuliozės iš medienos arba kitų pluoštinių medžiagų gamyba

Anglies dioksidas

Popieriaus ir kartono gamyba, kai gamybos pajėgumai yra didesni nei 20 tonų per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Suodžių gamyba, įskaitant organinių medžiagų (alyvų, deguto, krekingo produktų ir distiliacijos likučių) karbonizaciją, kai gamybos pajėgumas yra didesnis nei 50 tonų per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Azoto rūgšties gamyba

Anglies dioksidas ir azoto oksidas

Adipo rūgšties gamyba

Anglies dioksidas ir azoto oksidas

Glioksilo ir glioksilo rūgšties gamyba

Anglies dioksidas ir azoto oksidas

Amoniako gamyba

Anglies dioksidas

Didelio masto organinių cheminių medžiagų gamyba, taikant krekimą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Vandenilio (H₂) ir sintezės dujų gamyba, kai gamybos pajėgumas yra didesnis nei 5 tonos per dieną

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Natrio karbonato ((Na₂CO₃) ir natrio hidrokarbonato (NaHCO₃) gamyba

Anglies dioksidas

Įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų rinkimas, kad jos galėtų būti transportuojamos ir geologiškai saugojamos pagal Direktyvą 2009/31/EB, patvirtintoje saugojimo vietoje

Anglies dioksidas

▼ **M15**

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų gabenimas į geologinio saugojimo saugyklą, patvirtintą pagal Direktyvą 2009/31/EB, išskyrus tas išmetamąsias šiltnamio efektą sukeliančias dujas, kurios pagal šią direktyvą priskiriamos kitai veiklai

Anglies dioksidas

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Anglies dioksido geologinis saugojimas pagal Direktyvą 2009/31/EB patvirtintoje saugojimo vietoje	Anglies dioksidas
Aviacija Skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, teritorijoje esantį aerodromą arba iš jo. Šiai veiklai nepriskiriami: a) skrydžiai, išskirtinai skirti skraidinti šalies, kuri nėra valstybės narė, oficialią misiją vykdančią valdančią monarchą ir jo artimiausius gimines, valstybės vadovus, Vyriausybės vadovus ir Vyriausybės ministrus, jei tai pagrindžia atitinkamas statuso žymuo skrydžio plane; b) kariniais orlaiviais vykdomi kariniai skrydžiai ir muitinės bei policijos tarnybų skrydžiai; c) skrydžiai, susiję su paieška ir gelbėjimu, gaisrų gesinimo skrydžiai, humanitariniai skrydžiai ir greitosios medicininės pagalbos skrydžiai, kuriuos vykdyti leido atitinkama kompetentinga institucija; d) visi skrydžiai, išskirtinai vykdomi pagal vizualiųjų skrydžių taisykles, kaip apibrėžta Čikagos konvencijos 2 priede; e) skrydžiai be tarpinių nutūpimų, užbaigiami orlaivio pakilimo aerodrome; f) mokomieji skrydžiai, išskirtinai skirti įgyti licenciją arba, skrydžio įgulos atveju, – gauti kvalifikaciją, jei tai pagrindžia atitinkamas žymuo skrydžio plane, su sąlyga, kad skrydis nėra skirtas skraidinti keleivius ir (arba) krovinį, arba nustatyti orlaivio padėtį ar jį perkelti; g) skrydžiai, išskirtinai skirti moksliniams tyrimams atlikti arba orlaiviams arba įrangai (naudojamai ore arba antžeminei) tikrinti, bandyti ar patvirtinti; h) orlaivio, kurio patvirtinta didžiausia kilimo masė nesiekia 5 700 kg, skrydžiai; i) skrydžiai, atliekami pagal su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, kurie nustatyti pagal Reglamentą (EEB) Nr. 2408/92 maršrutams atokiausiuose regionuose, kaip nurodyta Sutarties 299 straipsnio 2 dalyje, arba maršrutams, kuriais per metus siūloma pervežti ne daugiau kaip ► M14 50 000 ◀ keleivių;	Anglies dioksidas

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
j) skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos atlieka komercinės oro transporto priemonės naudotojas, vykdamasis: — per trejus iš eilės ketverių mėnesių laikotarpius mažiau nei 243 skrydžius per laikotarpį, arba — skrydžius, kurių bendras metinis išmetamų teršalų kiekis yra mažesnis kaip 10 000 tonų. ► M11 Skrydžiai, kurie nurodyti 1 ir m punktuose arba kurių vienintelis tikslas – skraidinti oficialią misiją vykdančius valstybės narės valdančius monarchus ir jų artimiausius šeimos narius, valstybių vadovus, Vyriausybių vadovus ir ministrus, pagal šį punktą šiai veiklai nepriskiriami būti negali; ◀ ► M11 k) nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. – skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos vykdo nekomercinio orlaivio naudotojas, vykdamasis skrydžius, dėl kurių per metus iš viso išmetama mažiau kaip 1 000 tonų teršalų (įskaitant teršalus, išmetamus vykdamant 1 ir m punktuose nurodytus skrydžius); ◀ ► M10 l) skrydžiai iš Šveicarijoje esančių aerodromų į EEE esančius aerodromus; ◀ ► M11 m) skrydžiai iš Jungtinės Karalystės teritorijoje esančių aerodromų į EEE teritorijoje esančius aerodromus. ◀ ► M14 Skrydžiai tarp aerodromų, esančių dviejose skirtingose valstybėse, išvardytose pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir skrydžiai tarp Šveicarijos arba Jungtinės Karalystės ir valstybių, išvardytų pagal 25a straipsnio 3 dalį priimtame įgyvendinimo akte, ir, 12 straipsnio 6 ir 8 dalių bei 28c straipsnio taikymo tikslais, bet kurie kiti skrydžiai tarp aerodromų, esančių dviejose skirtingose trečiojoje šalyje, kuriuos vykdo orlaivių naudotojai, tenkinantys visas šias sąlygas: a) orlaivio naudotojai turi valstybės narės išduotą oro vežėjo pažymėjimą arba yra įregistruoti valstybėje narėje, įskaitant tos valstybės narės atokiausius regionus, priklausomas teritorijas ir teritorijas, ir	

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
b) nuo 2021 m. sausio 1 d. per metus jie išmeta daugiau kaip 10 000 tonų CO₂, susidarančio naudojant lėktuvus, kurių didžiausia sertifikuoti kilimo masė yra didesnė kaip 5 700 kg, skrydžiams, kuriems taikomas šis priedas, išskyrus skrydžius, kurie prasideda ir baigiasi toje pačioje valstybėje narėje (įskaitant tos pačios valstybės narės atokiausius regionus); taikant šį punktą, neatsižvelgiama į teršalus, išmetamus vykdant šių rūšių skrydžius: i) valstybiniu orlaiviu vykdomus skrydžius; ii) humanitarinius skrydžius; iii) medicininius skrydžius; iv) karinius skrydžius; v) gaisro gesinimo skrydžius; vi) skrydžius prieš humanitarinį, medicininį ar gaisrų gesinimo skrydį ar po jo, jei tokie skrydžiai buvo vykdomi tuo pačiu orlaiviu ir buvo reikalingi susijusiai humanitarinei, medicininei ar gaisrų gesinimo veiklai vykdyti arba orlaiviui po tos veiklos perkelti kitur kitai jo veiklai vykdyti. ◀	
Jūrų transportas Jūrų transporto veikla, kuriai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/757, išskyrus jūrų transporto veiklą, kuriai taikoma to reglamento 2 straipsnio 1a dalis ir, iki 2026 m. gruodžio 31 d., to reglamento 2 straipsnio 1b dalis	Anglies dioksidas; Nuo 2026 m. sausio 1 d.: metanas ir azoto suboksidas

▼ **M15**

▼B*II PRIEDAS***3 IR 30 STRAIPSNIUOSE NURODYTOS ŠILTNAMIO EFEKTĄ
SUKELIANČIOS DUJOS**

Anglies dioksidas (CO₂)

Metanas (CH₄)

Azoto oksidas (N₂O)

Hidrofluorangliavandeniliai (HFC)

Anglies perfluoridai (PFC)

Sieros heksafluoridas (SF₆)

▼ **M4***Ila PRIEDAS*

Procentine dalimi išreikštas apyvartinių taršos leidimų, kuriuos pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės turės parduoti aukcione, skaičiaus padidinimas, siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo ► **M9** Sąjungoje ◀, kad būtų sumažintas išmetamųjų teršalų kiekis ir prisitaikyta prie klimato kaitos poveikio

Kiekvienai valstybei narei
tenkanti dalis

▼ **M9**

▼ **M4**

Bulgarija	53 %
Čekijos Respublika	31 %
Estija	42 %
Graikija	17 %
Ispanija	13 %

▼ **A1**

Kroatija	26 %
----------	------

▼ **M9**

▼ **M4**

Kipras	20 %
Latvija	56 %
Lietuva	46 %

▼ **M9**

▼ **M4**

Vengrija	28 %
Malta	23 %
Lenkija	39 %
Portugalija	16 %
Rumunija	53 %
Slovėnija	20 %
Slovakija	41 %

▼ **M9**

▼ **M15***Iib PRIEDAS*

A DALIS.

MODERNIZAVIMO FONDO LĖŠŲ PASKIRSTYMAS PAGAL
10 STRAIPSNIO 1 DALIES TREČIĄ PASTRAIPĄ

	Dalis
Bulgarija	5,84 %
Čekija	15,59 %
Estija	2,78 %
Kroatija	3,14 %
Latvija	1,44 %
Lietuva	2,57 %
Vengrija	7,12 %
Lenkija	43,41 %
Rumunija	11,98 %
Slovakija	6,13 %

B DALIS.

MODERNIZAVIMO FONDO LĖŠŲ PASKIRSTYMAS PAGAL
10 STRAIPSNIO 1 DALIES KETVIRTĄ PASTRAIPĄ

	Dalis
Bulgarija	4,9 %
Čekija	12,6 %
Estija	2,1 %
Graikija	10,1 %
Kroatija	2,3 %
Latvija	1,0 %
Lietuva	1,9 %
Vengrija	5,8 %
Lenkija	34,2 %
Portugalija	8,6 %
Rumunija	9,7 %
Slovakija	4,8 %
Slovėnija	2,0 %

▼ **M4**▼ **M15**

III PRIEDAS

VEIKLA, KURIAI TAIKOMAS IVa SKYRIUS

Veikla	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose deginimui naudojamo kuro išleidimas vartoti. Šiai veiklai nepriskiriama: a) kuro, naudojamo šios direktyvos I priede išvardintai veiklai vykdyti, išleidimas vartoti, išskyrus atvejus, kai jis naudojamas deginimui vykdamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų vežimo į geologinę saugyklą veiklą, kaip numatyta to priedo dvidešimt septintoje eilutėje arba kai jis naudojamas deginimui įrenginiuose, kurie neįtraukiami pagal 27a straipsnį; b) kuro, kurio išmetamųjų teršalų faktorius yra nulis, išleidimas vartoti; c) pavojingųjų ar komunalinių atliekų, naudojamų kaip kuras, išleidimas vartoti. Pastatų ir kelių transporto sektoriai atitinka šiuos išmetamo teršalų kiekio šaltinius, apibrėžtus 2006 m. IPCC nacionalinės šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos gairėse, prirėkus tas apibrėžtis pakoreguojant taip: a) bendra šilumos ir elektros energijos gamyba (CHP) (šaltinių kategorijos kodas 1A1a ii) ir šilumos gamybos įmonės (šaltinių kategorijos kodas 1A1a iii), jeigu šiluma gaminama šios dalies c ir d punktuose nurodytų kategorijų reikmėms tiesiogiai arba per centralizuoto šilumos tiekimo tinklus;	Anglies dioksidas
b) kelių transportas (šaltinių kategorijos kodas 1A3b), išskyrus žemės ūkio transporto priemonių naudojimą grįstuose keliuose; c) komercinės / institucinės paskirties (šaltinių kategorijos kodas 1A4a); d) gyvenamosios paskirties (šaltinių kategorijos kodas 1A4b). Papildomi sektoriai atitinka šiuos išmetamo teršalų kiekio šaltinius, apibrėžtus 2006 m. IPCC nacionalinės šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos gairėse: a) energetikos sektorius (šaltinių kategorijos kodas 1A1), išskyrus šio priedo antros dalies a punkte apibrėžtas kategorijas; b) gamybos pramonė ir statyba (šaltinių kategorijos kodas 1A2).	

▼ **M15***IIIa PRIEDAS***LINIJINIO MAŽINIMO KOEFICIENTO KOREGAVIMAS PAGAL 30c STRAIPSNIO 2 DALĮ**

1. Jeigu pagal IVa skyrių pateiktas išmetamo teršalų kiekio 2024–2026 m. vidurkis daugiau nei 2 % viršija 2025 m. kiekio vertę, nustatytą pagal 30c straipsnio 1 dalį, ir jeigu tie skirtumai atsiranda ne dėl mažesnių nei 5 % skirtumų tarp pagal IVa skyrių pateikto išmetamo teršalų kiekio ir registro duomenų dėl 2025 m. Sąjungoje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio iš JTBKKK kategorijų šaltinių į IVa skyrių įtrauktuose sektoriuose, linijinis mažinimo koeficientas apskaičiuojamas pakoreguojant 30c straipsnio 1 dalyje nurodytą linijinį mažinimo koeficientą.

2. Pagal 1 punktą pakoreguotas linijinis mažinimo koeficientas nustatomas taip:

$$LRF_{adj} = 100\% * [MRV_{[2024-2026]} - (ESR_{[2024]} - 6 * LRF_{[2024]} * ESR_{[2024]})] / (5 * MRV_{[2024-2026]}), \text{ čia:}$$

LRF_{adj} – pakoreguotas linijinis mažinimo koeficientas;

$MRV_{[2024-2026]}$ – pagal IVa skyrių patikrinto 2024–2026 m. išmetamo teršalų kiekio vidurkis;

$ESR_{[2024]}$ – 2024 m. išmetamo teršalų kiekio vertė, nustatoma pagal 30c straipsnio 1 dalį, į IVa skyrių įtrauktuose sektoriuose;

$LRF_{[2024]}$ – 30c straipsnio 1 dalyje nurodytas linijinis mažinimo koeficientas).

▼ B*IV PRIEDAS***14 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTO STEBĖJIMO IR ATASKAITŲ
PATEIKIMO PRINCIPAI****▼ M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų stebėseną ir ataskaitų
teikimas****▼ B****Išmetamų anglies dioksido emisijų stebėjimas**

Emisijos stebimos atliekant skaičiavimą arba matavimą.

Skaičiavimas

Emisija apskaičiuojamas pagal šią formulę:

veiklos duomenys $\times$ išmetamųjų teršalų faktorius $\times$ oksidacijos faktorius

Veiklos duomenys (naudojamas kuras, gamybos našumas ir t. t.) stebimi remiantis tiekimo duomenimis arba atliekami matavimai.

Naudojami priimti išmetamųjų teršalų faktoriai. Visoms kuro rūšims galima naudoti su veikla susijusius specifinius išmetamųjų teršalų faktorius. Numatytieji faktoriai taikomi visoms kuro rūšims, išskyrus nekomercines (kuriai naudojamos atliekos, pvz., padangos ir pramonės procesų dujos). Anglių klodo savitosios numatytosios vertės ir ES arba gamintojo šalies savitosios numatytosios gamtinių dujų vertės dar turi būti tikslinamos. Naftos perdirbimo produktams galima taikyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (IPCC) numatytąsias vertes. ► **M15** Biomasės, atitinkančios Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, atlikus visas reikiamas korekcijas pagal šią direktyvą, kaip nustatyta šio direktyvos 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose, išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui. ◀

Jeigu naudojant išmetamųjų teršalų faktorių neatsižvelgiama į tai, kad dalis anglies neoksiduojama, tada taikomas papildomas oksidacijos faktorius. Jeigu apskaičiuojant specifinius veiklos išmetamųjų teršalų faktorius jau buvo atsižvelgta į oksidaciją, tada galima netaikyti oksidacijos faktoriaus.

▼ M15

Naudotini pagal Direktyvą 2010/75/ES apskaičiuoti oksidacijos faktoriai, nebent operatorius gali įrodyti, kad konkrečios veiklos faktoriai yra tikslesni.

▼ B

Atskirai atliekamas kiekvienos veiklos, įrenginio ir kuro apskaičiavimas.

Matavimas

Išmetamos emisijos apskaičiuojamos standartiniais arba priimtais metodais ir patvirtinamos pagalbiniais skaičiavimais.

Kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų stebėjimas**▼ M9**

Naudojami standartiniai arba priimti metodai, kuriuos bendradarbiaudama su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais parengė ir pagal 14 straipsnio 1 dalį priėmė Komisija.

▼B**Emisijų ataskaitos**

Kiekvienas operatorius įrenginio ataskaitoje pateikia šią informaciją:

A. Įrenginio identifikavimo duomenis, įskaitant:

- įrenginio pavadinimą,
- jo adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį,
- įrenginiu vykdomų I priede išvardytų veiklų tipą ir skaičių,
- asmens pasiteirauti adresą, telefoną, fakso numerį ir e-paštą, ir
- įrenginio savininko ir visų pagrindinių bendrovių pavadinimą.

B. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje apskaičiuojamos emisijos:

- veiklos duomenis,
- išmetamųjų teršalų faktorius,
- oksidacijos faktorius,
- bendrą emisiją ir
- nenumatytus faktorius.

C. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje matuojami išmetami išlakų kiekiai:

- bendrą išmetamų išlakų kiekį,
- matavimo metodų patikimumo informaciją ir
- nenumatytus faktorius.

D. Pateikiant deginimo proceso emisijų ataskaitą taip pat nurodomas oksidacijos faktorius, jeigu į oksidaciją nebuvo atsižvelgta rengiant su veikla susijusį išmetamųjų teršalų faktorių.

Valstybės narės, siekdamos, kad būtų mažinami ataskaitų pateikimo reikalavimai verslui, imasi priemonių ataskaitos pateikimo reikalavimams su galiojančiais šio pobūdžio reikalavimais suderinti.

▼M2**B DALIS. Vykdam aviacijos veiklą išmetamų emisijų stebėseną ir ataskaitų teikimas****Anglies dioksido emisijų stebėseną**

Emisijos stebimos atliekant apskaičiavimą. Emisijų kiekis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų suvartojimas × emisijos išmetimo koeficientas

Į degalų suvartojimo rodiklį įskaičiuojami pagalbinės jėgainės suvartoti degalai. Kai įmanoma, naudojamas tikrasis degalų suvartojimas per kiekvieną skrydį, kuris apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą skrydžiui – degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą paskesniai skrydžiui + tam paskesniai skrydžiui įpiltų degalų kiekis.

▼ **M2**

Jei tikrųjų degalų suvartojimo duomenų nėra, suvartojimo duomenims apskaičiuoti pagal geriausią turimą informaciją taikomas standartizuotas pakopinis metodas.

Taikomi numatytieji Tarpvyriausybės klimato kaitos grupės (TKKG) emisijos išmetimo koeficientai, nustatyti pagal 2006 m. TKKG aprašo gaires arba paskesnes atnaujintas šių gairių redakcijas, nebent konkrečiai veiklos rūšiai taikomi emisijos išmetimo koeficientai, kuriuos, pasitelkusios priimtinus analizės metodus, nustatė nepriklausomos akredituotos laboratorijos, būtų tikslesni.

► **M15** Biomasės, atitinkančios Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, atlikus visas reikiamas korekcijas pagal šią direktyvą, kaip nustatyta šio direktyvos 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose, išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui. ◄► **M14** Reaktyvinio žibalo (JET A1 arba JET A) išmetamųjų teršalų faktorius yra 3,16 (t CO₂/t degalų). ◄

▼ **M14**

Kol bus priimtas šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje nurodytas įgyvendinimo aktas, iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintų nebiologinės kilmės degalų, kuriems naudojamas vandenilis iš atsinaujinančiųjų išteklių, atitinkančių Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnį, išmetami teršalai klasifikuojami taip, kad juos naudojančių orlaivių naudotojų išmetamųjų teršalų kiekis yra lygus nuliui.

▼ **M2**

Atskirai atliekamas kiekvieno skrydžio ir kiekvieno degalų rūšies kiekio apskaičiavimas.

Emisijų ataskaitų teikimas

Pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamoje ataskaitoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,
- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdė I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Apie kiekvienos rūšies degalų, apskaičiuojant juos atitinkantį emisijų kiekį:

- degalų suvartojimą,
- emisijos išmetimo koeficientą,
- visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, išmetamų emisijų kiekių sumą,

▼ M2

- bendrą emisijų kiekį iš:
 - visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, ir kurių išvykimo vieta – aerodromas valstybės narės teritorijoje, o atvykimo vieta – aerodromas tos pačios valstybės narės teritorijoje,
 - visų kitų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą,
- bendrą emisijų kiekį visiems ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytiems skrydžiams, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą ir kurių:
 - išvykimo vieta – bet kuri valstybė narė, ir
 - išvykimo vieta – trečioji šalis, o atvykimo vieta – bet kuri valstybė narė,
- nenumatytus veiksnius.

Tonkilometrių duomenų stebėseną įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Teikiant aviacijos leidimų paraišką pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį, aviacijos veiklos apimtis apskaičiuojama tonkilometrais pagal šią formulę:

tonkilometrai = atstumas × naudingoji apkrova,

kur:

atstumas – ortodrominis atstumas tarp išvykimo ir atvykimo aerodromų, pridėjus papildomą nekintantį 95 km dėmenį; ir

naudingoji apkrova – bendra skraidinamų krovinių, pašto ir keleivių masė.

Apskaičiuojant naudingąją apkrovą atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

- keleivių skaičius – tai orlaivyje esančių asmenų skaičius, neįskaitant įgulos narių,
- orlaivio naudotojas gali taikyti tikrąją ar standartinę keleivių ir registruoto bagažo masę, nurodytą jo atitinkamų skrydžių masės ir balanso dokumentuose, arba nustatytą kiekvieno keleivio ir jo registruoto bagažo 100 kg vertę.

Ataskaitų teikimas apie tonkilometrių duomenis įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį teikiamoje paraiškoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,

▼ M2

- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdė I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Tonkilometrų duomenis:

- skrydžių skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- keleivių ir kilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- tonkilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- pasirinktą keleivių ir registruoto bagažo masės skaičiavimo būdą,
- bendrą visų ataskaitoje apžvelgiamais metais orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, tonkilometrų skaičių.

▼ M15**C DALIS.****Vykdam III priede nurodytą veiklą išmetamo teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimas**

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną vykdoma remiantis skaičiavimu.

Skaičiavimas

Išmetamas teršalų kiekis apskaičiuojamas pagal formulę:

Vartoti išleidžiamas kuras $\times$ išmetamųjų teršalų faktorius

Vartoti išleidžiamas kuras apima reguliuojamo subjekto vartoti išleidžiamo kuro kiekį.

Naudojami numatytieji Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC) išmetamųjų teršalų faktoriai, nustatyti pagal 2006 m. IPCC parengtas ŠESD apskaitos gaires arba paskesnes atnaujintas tų gairių redakcijas, nebent konkrečiai kuro rūšiai taikomi išmetamųjų teršalų faktoriai, kuriuos, pasitelkusios priimtinus analizės metodus, nustatė nepriklausomos akredituotos laboratorijos, būtų tikslesni.

▼ M15

Atskirai atliekamas kiekvieno reguliuojamo subjekto ir kiekvieno kuro rūšies kiekio apskaičiavimas.

Išmetamo teršalų kiekio ataskaitų teikimas

Savo ataskaitoje kiekvienas reguliuojamas subjektas pateikia šią informaciją:

A. reguliuojamo subjekto identifikavimo duomenis, įskaitant:

- reguliuojamo subjekto pavadinimą;
- jo adresą, įskaitant pašto kodą ir šalį;
- vartoti išleidžiamo kuro rūšį ir veiklą, kurią vykdydamas jis išleidžia kurą vartoti, įskaitant naudojamą technologiją;
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- reguliuojamo subjekto ir patronuojančiosios įmonės savininko vardą ir pavardę;

B. dėl kiekvienos vartoti išleidžiamo kuro rūšies, naudojamos deginti III priede nurodytuose sektoriuose, kuriai apskaičiuojamas išmetamas teršalų kiekis:

- vartoti išleidžiamo kuro kiekį;
- išmetamųjų teršalų faktorius;
- bendrą išmetamą teršalų kiekį;
- galutinę (-es) vartoti išleidžiamo kuro paskirtį (-is) ir
- neapibrėžtį.

Valstybės narės, siekdamos, kad verslui tektų kuo mažiau ataskaitų teikimo reikalavimų, imasi priemonių ataskaitos teikimo reikalavimams su kitais galiojančiais šio pobūdžio reikalavimais suderinti.

▼B*V PRIEDAS***15 STRAIPSNYJE NURODYTO PATIKRINIMO KRITERIJAI****▼M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų tikrinimas****▼B****Bendri principai**

1. Vykdant visas I priede išvardytas veiklas emisijos yra tikrinamos.
2. Tikrinimo procesas apima pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamos ataskaitos ir per ankstesnius metus atlikto stebėjimo nagrinėjimą. Tikrinant vertinamas stebėjimo sistemų patikimumas, tikėtinas ir tikslumas ir su emisijomis susiję duomenys bei informacija, ypač:
 - a) pateikti veiklos duomenys ir susiję matavimų duomenys bei apskaičiavimai;
 - b) išmetamųjų teršalų faktorių pasirinkimas ir naudojimas;
 - c) apskaičiavimai, kuriais buvo nustatyta bendra emisija; ir
 - d) jeigu buvo matuojama, matavimo metodų pasirinkimo ir naudojimo tinkamumas.
3. Ataskaitoje nurodytų emisijų patikimumą galima patikrinti tik tada, jeigu patikimi ir tikėtini duomenys bei informacija leidžia emisijas nustatyti labai patikimai. Kad būtų užtikrinamas aukštas patikimumo lygis, operatorius turi įrodyti, jog:
 - a) pateiktuose duomenyse nėra nesuderinamumų;
 - b) duomenys buvo surinkti taikant patvirtintus mokslinius standartus; ir
 - c) atitinkami įrenginių įrašai yra išsamūs ir nuoseklūs.
4. Tikrintojui užtikrinama prieiga į visas veiklos vykdymo vietas ir prie informacijos, susijusios su tikrinamuoju dalyku.
5. Tikrintojas atsižvelgia, ar įrenginys užregistruotas pagal Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS).

Metodika**Strateginė analizė**

6. Patikrinimas grindžiamas visų įrenginių vykdomų veiklų strategine analize. Dėl to tikrintojas privalo turėti bendrą visų vykdomų veiklų ir jų įtakos emisijoms apžvalgą.

Proceso analizė

7. Pateikta informacija, tam tikrais atvejais, tikrinama įrenginio naudojimo vietoje. Tikrintojas, siekdamas nustatyti pateiktų duomenų ir informacijos patikimumą, atlieka patikrinimus vietoje.

Rizikos analizė

8. Tikrintojas patikrina visų emisijų šaltinių, kurie priskiriami įrenginiui ir kurie sudaro bendrą įrenginio emisiją, kiekvieno iš tų šaltinių duomenų patikimumą.

▼B

9. Atsižvelgdamas į šią analizę tikrintojas aiškiai nustato tuos šaltinius, kurie sietini su didele paklaidos rizika, ir kitus stebėjimo bei ataskaitos pateikimo procedūros aspektus, galinčius turėti įtakos klaidingai nustatant bendrą emisiją. Paklaida pirmiausia siejama su išmetamųjų teršalų faktorių ir apskaičiavimų atskirų emisijų šaltinių lygiui nustatyti pasirinkimu. Ypač dėmesys atkreipiamas į tuos šaltinius, kurie siejami su aukštu paklaidos lygiu ir pirmiau minėtais stebėjimo procedūros aspektais.
10. Tikrintojas atsižvelgia į visus veiksmingus rizikos kontrolės metodus, kuriuos gamintojas naudoja siekdamas sumažinti neapibrėžties lygį.

Ataskaita

11. Tikrintojas parengia tinkamumo patvirtinimo proceso ataskaitą, kurioje nurodo, ar pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus. Joje išsamiai apibūdinami visi su atliktu darbu susiję dalykai. Tikrintojas gali pareikšti, kad pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiama ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus, jeigu, jo nuomone, bendra emisija iš esmės yra nurodyta teisingai.

Minimalūs tikrintojo kompetencijos reikalavimai

12. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo operatoriaus, dirbti teisingai, objektyviai ir profesionaliai bei suprasti:
 - a) šios direktyvos nuostatas bei Komisijos pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtus atitinkamus standartus ir rekomendacijas;
 - b) su tikrinamomis veiklomis susijusius teisės aktų, reguliavimo ir administracinius reikalavimus; ir
 - c) visą apie kiekvieną įrenginio emisijos šaltinį surinktą informaciją, ypač susijusią su duomenų rinkimu, jų nustatymu matavimo metodais, apskaičiavimu ir pateikimu.

▼M2**B DALIS. Vykdamas aviacijos veiklą išmetamų emisijų tikrinimas**

13. Šiame priede nustatyti bendrieji principai ir metodika, taikomi tikrinant skrydžių, atitinkančių I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, metu išmetamų emisijų ataskaitas.

Todėl:

- a) 3 dalyje nuoroda į naudotoją taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją, o tos dalies c punkte nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivį, naudotą ataskaitoje apžvelgtai aviacijos veiklai vykdyti;
- b) 5 dalyje nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją;
- c) 6 dalyje nuoroda į įrenginiu vykdomą veiklą taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotojo vykdomą ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- d) 7 dalyje nuoroda į įrenginio naudojimo vietą taip pat laikoma nuoroda į vietas, kuriomis orlaivio naudotojas naudojosi, kad vykdytų ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- e) 8 ir 9 dalyse nuorodos į išmetamų emisijų šaltinius, kurie priskiriami įrenginiui, taip pat laikomos nuorodomis į orlaivį, už kurį atsakingas orlaivio naudotojas; ir
- f) 10 ir 12 dalyse nuorodos į naudotoją taip pat laikomos nuorodomis į orlaivio naudotoją.

▼ M2**Aviacijos išmetamų emisijų ataskaitų tikrinimo papildomos nuostatos**

14. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar:

- a) atsižvelgta į visus skrydžius, atitinkančius I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi tvarkaraščio duomenimis ir kitais orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės;
- b) bendri degalų suvartojimo duomenys atitinka vykdant aviacijos veiklą naudotų orlaiviui pirktų ar kitaip teiktų degalų duomenis.

Pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų tonkilometrių duomenų tikrinimo papildomos nuostatos

- 15. Šiame priede nustatyti pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamų emisijų ataskaitų tikrinimo bendrieji principai ir metodika, jei tinkama, taip pat atitinkamai taikomi aviacijos tonkilometrių duomenims tikrinti.
- 16. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar pagal 3e straipsnio 1 dalį ir 3f straipsnio 2 dalį pateiktoje to orlaivio naudotojo paraiškoje atsižvelgta tik į skrydžius, kurie realiai buvo įvykdyti ir kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, už kurią atsako orlaivio naudotojas. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės. Be to, tikrintojas patikrina, ar orlaivio naudotojo nurodyta naudingoji apkrova atitinka to naudotojo saugos tikslais saugomus naudingosios apkrovos dokumentus.

▼ M15**C DALIS.****Vykdančiam III priede nurodytą veiklą išmetamo teršalų kiekio tikrinimas**

Bendrieji principai

- 1. Vykdančiam III priede išvardytą veiklą išmetamas teršalų kiekis turi būti patikrintas.
- 2. Tikrinimo procesas apima pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamos ataskaitos ir per ankstesnius metus atliktos stebėsenos nagrinėjimą. Tikrinant vertinamas stebėsenos sistemų patikimumas, įtikinamumas ir tikslumas ir su išmetamu teršalų kiekiu susiję duomenys bei informacija, visų pirma:
 - a) pateikti vartoti išleidžiamo kuro duomenys ir susiję skaičiavimai;
 - b) išmetamųjų teršalų faktorių pasirinkimas ir naudojimas;
 - c) skaičiavimai, kuriais remiantis buvo nustatytas bendras išmetamas teršalų kiekis.
- 3. Ataskaitoje nurodytas išmetamas teršalų kiekis gali būti patvirtintas tik jei patikimi ir įtikinami duomenys bei informacija leidžia jį nustatyti labai patikimai. Kad būtų užtikrinamas aukštas patikimumo lygis, reguliuojamas subjektas turi įrodyti, jog:

▼ **M15**

- a) pateiktuose duomenyse nėra neatitikimų;
 - b) duomenys buvo surinkti taikant patvirtintus mokslinius standartus ir
 - c) atitinkami reguliuojamo subjekto įrašai yra išsamūs ir nuoseklūs.
4. Tikrintojui užtikrinama prieiga į visas veiklos vykdymo vietas ir prie informacijos, susijusios su tikrinamuoju dalyku.
 5. Tikrintojas atsižvelgia į tai, ar reguliuojamas subjektas užregistruotas pagal Sąjungos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS).

Metodika

Strateginė analizė

6. Patikrinimas grindžiamas viso reguliuojamo subjekto vartoti išleidžiamo kuro kiekio strategine analize. Tam reikia, kad tikrintojas apžvelgtų visą veiklą, kurią vykdydamas reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, ir jos svarbą išmetamam teršalų kiekiui.

Proceso analizė

7. Pateikti duomenys ir informacija tam tikrais atvejais tikrinami reguliuojamame subjekte. Tikrintojas, siekdamas nustatyti pateiktų duomenų ir informacijos patikimumą, atlieka patikrinimus vietoje.

Rizikos analizė

8. Tikrintojas atlieka visų priemonių, kuriomis reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, įvertinimą siekdamas nustatyti, ar bendri reguliuojamo subjekto išmetamo teršalų kiekio duomenys yra patikimi.
9. Remdamasis šia analize, tikrintojas aiškiai nustato tuos elementus, kurie sietini su didele paklaidos rizika, ir kitus stebėsenos bei ataskaitų teikimo procedūros aspektus, galinčius padidinti tikimybę, kad bendras išmetamas teršalų kiekis bus nustatytas klaidingai. Tai pirmiausia siejama su skaičiavimais, kurie yra būtini siekiant nustatyti iš pavienių šaltinių išmetamo teršalų kiekio lygį. Ypatingas dėmesys skiriamas elementams, kurie siejami su aukštu paklaidos lygiu, ir pirmiau minėtiems stebėsenos procedūros aspektams.
10. Tikrintojas atsižvelgia į visus veiksmingus rizikos kontrolės metodus, kuriuos reguliuojamas subjektas naudoja siekdamas kuo labiau sumažinti neapibrėžties lygį.

Ataskaita

11. Tikrintojas parengia patvirtinimo proceso ataskaitą, kurioje nurodo, ar pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita yra patenkinama. Joje konkrečiai nurodomi visi klausimai, susiję su tikrintojo atliktu darbu. Tikrintojas gali pareikšti, kad pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita yra patenkinama, jeigu, jo nuomone, bendras išmetamas teršalų kiekis iš esmės nurodytas teisingai.

▼M15

Minimalieji tikrintojo kompetencijos reikalavimai

12. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo reguliuojamo subjekto, dirbti teisingai, objektyviai bei profesionaliai ir išmanyti:
 - a) šios direktyvos nuostatas, taip pat Komisijos pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtus atitinkamus standartus ir rekomendacijas;
 - b) su tikrinama veikla susijusius teisės aktų, reguliavimo ir administracinius reikalavimus ir
 - c) kaip gaunama visa informacija, susijusi su visomis priemonėmis, kuriomis reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, visų pirma, kaip renkami, matuojami, apskaičiuojami ir pateikiami duomenys.